

ສປປ ລາວ ໃນຂະບວນການທົບທວນ
ປະຈຳໄລຍະ ກ່ຽວກັບ ສິດທິມະນຸດ
(ປະມວນເອກະສານ)

The Lao PDR in the Universal
Periodic Review (UPR)

(Compilation of Documents)

ສະໜັບສະໜູນການຈັດພິມໂດຍ

ໂຄງການກົດໝາຍສາກົນ Lao 00062427

(International Law Project 00062427)

ສາລະບານ

1. ຄຳນຳ.
2. ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ພາຍໃຕ້ກົນໄກທົບທວນປະຈຳໄລຍະ.
3. ບົດກ່າວຂອງ ທ່ານ ພົງສະຫວັດ ບຸບຜາ, ລັດຖະມົນຕີຊ່ວຍວ່າການກະຊວງການຕ່າງປະເທດ, ຫົວໜ້າ ຄະນະຜູ້ແທນ ສປປ ລາວ ຕໍ່ກອງປະຊຸມສະໄໝທີ 8 ຂອງໜ່ວຍງານເຮັດວຽກເພື່ອການທົບທວນຂອງສະພາສິດທິມະນຸດ ກ່ຽວກັບ ການທົບທວນທົ່ວໄປປະຈຳໄລຍະ, ທີ່ ເຊີແນວ, ປະເທດ ສະວິດສ.
4. ຂໍ້ສະເໜີແນະຂອງສາກົນຕໍ່ການທົບທວນປະຈຳໄລຍະຂອງ ສປປ ລາວ.

Content

1. Acknowledgement
2. National Report of the Lao PDR under the Universal Periodic Review
3. Statement by H.E. Mr. Phongsavath BOUPHA, Vice-Minister of Foreign Affairs, Head of the Lao Delegation at the Eighth Session of Human Rights Council Working Group on Universal Periodic Review, Geneva, Switzerland
4. List of recommendations under the Universal Periodic Review for the Lao PDR

ສປປ ລາວ ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການທົບທວນປະຈຳໄລຍະດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງສະພາສິດທິມະນຸດ ສປຊ ນັບແຕ່ປີ 2009. ຄະນະຜູ້ແທນຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກອງປະຊຸມສະໄໝທີ 8 ຂອງ ໜ່ວຍງານທົບທວນປະຈຳໄລຍະ ໃນເດືອນພຶດສະພາ 2010, ແລະ ໃນເດືອນກັນຍາ 2010 ສະພາສິດທິມະນຸດ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຜົນການທົບທວນຂອງ ສປປ ລາວ ໃນກອງປະຊຸມຄົບຄະນະສະໄໝທີ 15. ຈາກການເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການທົບທວນດັ່ງກ່າວ ສປປ ລາວ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນຂໍ້ສະເໜີແນະຈຳນວນ 71 ຂໍ້ ແລະ ສະໜັບສະໜູນບາງສ່ວນ ຈຳນວນ 15 ຂໍ້ ໃນຈຳນວນຂໍ້ສະເໜີແນະທັງໝົດ 107 ຂໍ້.

ການຈັດພິມເອກະສານສະບັບນີ້ ມີຈຸດປະສົງເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຂະບວນການທົບທວນປະຈຳໄລຍະໃຫ້ແກ່ພະນັກງານລັດຖະກອນ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຂະບວນການທົບທວນປະຈຳໄລຍະດັ່ງກ່າວ ແນໃສ່ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າໃນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ສະເໜີພາຍໃຕ້ການທົບທວນປະຈຳໄລຍະດັ່ງກ່າວ ໃນລະດັບຊາດ.

ການຈັດພິມນີ້ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຄື ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ, ລັດຖະບານປະເທດແຟັງລັງ ແລະ ສະຫະພາບເອີຣົບ ເຊິ່ງເປັນໜຶ່ງໃນກິດຈະກຳຂອງໂຄງການກົດໝາຍສາກົນ.

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 9 ຕຸລາ 2011
ກົມສືນທິສັນຍາ ແລະ ກົດໝາຍ
ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ

The Lao PDR has been participating in the process of the UN Human Rights Council Universal Periodic Review (UPR) since 2009. The Lao delegation attended the 8th Session of the UPR Working Group in May 2010 and in September 2010 the Human Rights Council adopted the UPR Outcome Report of the Lao PDR at its 15th Plenary Session. The result of the review process is that the Lao PDR supports 71 recommendations in full and supports in part 15 recommendations in part, out of the total 107 recommendations.

This publication has a view to providing information on the UPR process participated by the Lao PDR to government officials and all stakeholders to further raise their awareness and understanding of the UPR, so that they contribute actively in the implementation of the UPR recommendations at the national level.

This publication has been made possible thanks to the generous support of the International Development Partners, namely, UNDP, Finland and the EU as part of activities of the International Law Project.

Vientiane, 9 October 2011

Department of Treaties and Law
Ministry of Foreign Affairs

I. ວິທີວິທະຍາ ແລະ ຂະບວນການປົກສາຫາລື

ກ. ວິທີວິທະຍາ

1. ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດຂອງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ) ເພື່ອຮັບໃຊ້ໃຫ້ແກ່ການທົບທວນທົ່ວໄປປະຈຳໄລຍະ ແມ່ນໄດ້ກະກຽມ ແລະ ສ້າງຂຶ້ນໂດຍສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ແນະນຳທົ່ວໄປທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນຍັດຕິເລກທີ 5/1 ຂອງສະພາສິດທິມະນຸດ, ລົງວັນທີ 18 ມິຖຸນາ 2007 ແລະ ຄຳຕົກລົງເລກທີ 6/102, ລົງວັນທີ 27 ກັນຍາ 2007. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ແມ່ນໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ການພັດທະນາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆ, ກົງຈັກການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ (ຂອບຂ່າຍທາງດ້ານສະຖາບັນ), ນະໂຍບາຍ ແລະ ພາກປະຕິບັດ, ສິ່ງທ້າທາຍ, ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

2. ໃນການສ້າງບົດລາຍງານສະບັບນີ້, ກະຊວງການຕ່າງປະເທດໄດ້ເປັນອົງການໃຈກາງໃນການປະສານງານ ແລະ ປົກສາຫາລືຢ່າງກ້ວາງຂວາງກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນພາກລັດ ແລະ ກັບອົງການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ; ໄດ້ມີການສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຊັ້ນນຳລະດັບຊາດກ່ຽວກັບການກະກຽມສ້າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດພາຍໃຕ້ກົນໄກທົບທວນທົ່ວໄປປະຈຳໄລຍະດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (ສປຊ). ພ້ອມນີ້ຍັງໄດ້ມີການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະວິຊາການຮ່າງບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວຂຶ້ນ, ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຜູ້ຕາງໜ້າຈາກກະຊວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ, ອົງການແນວລາວສ້າງຊາດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຂ. ຂະບວນການປົກສາຫາລື

3. ສປປ ລາວ ໄດ້ສົ່ງເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມສຳມະນາລະດັບພາກພື້ນກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນຮ່າງບົດລາຍງານທີ່ຕ່າງປະເທດ; ສົ່ງຄະນະຜູ້ແທນໄປທັດສະນະສຶກສາ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກຫຼາຍປະເທດ; ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມສຳມະນາເພື່ອເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ປົກສາຫາລືກ່ຽວກັບຂະບວນການທົບທວນປະຈຳໄລຍະດັ່ງກ່າວ; ໄດ້ຈັດຕັ້ງການປົກສາຫາລືກ່ຽວກັບເນື້ອໃນຮ່າງບົດລາຍງານໂດຍມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ຕາງໜ້າຈາກກະຊວງ ແລະ ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ອົງການຈັດຕັ້ງວິຊາຊີບ, ສະຖາບັນການສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນປະຈຳ ສປປ ລາວ. ໃນຂະບວນການກະກຽມບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ພາຍໃຕ້ກົນໄກການທົບທວນດັ່ງກ່າວ, ໄດ້ມີຜູ້ຕາງໜ້າຈາກອົງການຂ້າງໜ້າໃຫຍ່ ສປຊ ເພື່ອສິດທິມະນຸດປະຈຳພາກພື້ນອາຊີ-ປາຊີຟິກມາໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

II. ການສະເໜີກ່ຽວກັບ ສປປ ລາວ

ກ. ຂໍ້ມູນພື້ນຖານກ່ຽວກັບ ສປປ ລາວ ໂດຍສັງເຂບ

4. ປະເທດລາວມີປະຫວັດສາດອັນຍາວນານ. ປະຊາຊົນລາວໄດ້ດຳລົງຊີວິດສືບທອດກັນຢູ່ບົນດິນແດນແຫ່ງນີ້ມາໄດ້ຫຼາຍຍຸກຫຼາຍສະໄໝ ແລະ ເຄີຍໄດ້ສ້າງປະເທດຊາດຂອງຕົນໃຫ້ຮຸ່ງເຮືອງເປັນແຕ່ລະໄລຍະ. ປະເທດລາວເຄີຍໄດ້ຕົກເປັນເມືອງສ່ວຍຂອງປະເທດເພື່ອນບ້ານເປັນເວລາຫຼາຍຮ້ອຍປີ ກ່ອນໜ້າການຕົກຢູ່ໃນແອກປົກຄອງຂອງພວກລ່າທົວເມືອງຂຶ້ນເປັນເວລາຫົກສິບກວ່າປີ ແລະ ທົນທຸກຈາກການແຊກແຊງ ແລະ ການຮຸກຮານຈາກພວກລ່າທົວເມືອງຂຶ້ນແບບໃໝ່ເປັນເວລາເກືອບຊາວປີ. ໃນໄລຍະທີ່ຂົນສົ່ງດັ່ງກ່າວຂອງປະຫວັດສາດ, ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າໄດ້ຕົກເປັນຂ້ອຍຂ້າ, ຖືກກົດຂີ່ຂົ່ມເຫັງຈາກຕ່າງຊາດ, ສູນເສຍເອກະລາດ ແລະ ສິດເປັນເຈົ້າປະເທດຊາດ, ຂາດສິດກໍລິໂອກາດໃນການເຂົ້າຮ່ວມໃນຊີວິດການເມືອງຂອງປະເທດ. ໃນເວລາດັ່ງກ່າວ, ສິດຂອງປະຊາຊົນບໍ່ໄດ້ຖືກເຄົາລົບ, ສິ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງ, ທັງໄດ້ຖືກລະເມີດຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ພາຍຫຼັງສະຖາປະນາ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ຂຶ້ນໃນປີ 1975, ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ຈຶ່ງໄດ້ເປັນເຈົ້າປະເທດຊາດຢ່າງແທ້ຈິງ, ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນປະເທດທີ່ມີເອກະລາດ ແລະ ອະທິປະໄຕ, ອັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນລາວ ສາມາດຊົມໃຊ້ສິດເສລີພາບໃນການກຳນົດ ແລະ ຕັດສິນໂຊກຊາຕາກຳໂດຍຕົນເອງຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແກ່ການສິ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດຂອງປະຊາຊົນລາວໃນທົ່ວປະເທດ.

5. ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບທະເລ, ຕັ້ງຢູ່ພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນ, ມີປະຊາກອນປະມານ 6 ລ້ານຄົນ, ມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດ 236.800 ກມ² ຊຶ່ງພື້ນທີ່ສອງສ່ວນສາມຂອງປະເທດເປັນເຂດພູດອຍ. ສປປ ລາວ ມີຊາຍແດນຕິດກັບ 5 ປະເທດ ຄື: ທິດເໜືອຕິດກັບສາທາລະນະລັດປະຊາຊົນຈີນ, ທິດໃຕ້ຕິດກັບລາຊະອານາຈັກກຳປູເຈຍ, ທິດຕາເວັນອອກຕິດກັບສາທາລະນະລັດສັງຄົມນິຍົມຫວຽດນາມ, ທິດຕາເວັນຕົກຕິດກັບລາຊະອານາຈັກໄທ, ທິດຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອຕິດກັບສະຫະພາບມຽນມາ.

6. ປະຊາຊົນລາວປະກອບດ້ວຍ 49 ຊົນເຜົ່າ ຊຶ່ງດຳລົງຊີວິດຢູ່ບົນດິນແດນຂອງປະເທດຢ່າງສະຫຼັບສັບຫວ່າງກັນແຕ່ເໜືອຫາໃຕ້ ແລະ ແບ່ງອອກເປັນ 4 ໝວດພາສາຄື: ລາວ-ໄຕ, ມອນ-ຂະແມ, ມົ້ງ-ອົວມຽນ, ຈີນ-ຕີເບດ. ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າດຳລົງຊີວິດດ້ວຍຄວາມສະຫງົບສຸກ, ມີຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ມີສິດສະເໝີພາບກັນຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ.

7. ອີງຕາມສະຖິຕິໃນປີ 2005, ພົນລະເມືອງລາວ 67 % ເຊື່ອຖືພຸດທະສາສະໜາ. ສາສະໜາເຢຊູຄຣິດມີຜູ້ເຊື່ອຖືປະມານ 1,5%. ສ່ວນສາສະໜາອິດສະລາມ ແລະ ບາຮາຍ ມີຜູ້ເຊື່ອຖືໜ້ອຍກ່ວາ 1%.

ນອກຈາກຜູ້ເຊື່ອຖືສາສະໜາ ແລ້ວ ຍັງມີຜູ້ເຊື່ອຖືບັນພະບູລຸດ ທີ່ເປັນຄວາມເຊື່ອອັນເກົ່າແກ່ຂອງຄົນ ລາວມາແຕ່ບູຮານ ແລະ ຜູ້ເຊື່ອຖືອື່ນໆປະມານ 30,9% ຂອງພົນລະເມືອງ.

ຂ. ລະບົບການເມືອງ

8. ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາລັດຖະທຳມະນູນສະບັບທຳອິດໃນປີ 1991 ແລະ ໄດ້ມີການປັບປຸງໃໝ່ ໃນປີ 2003 ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ການຮ່ວມມື ແລະ ການເຊື່ອມ ໂຍງໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ລັດຖະທຳມະນູນ ໄດ້ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ສປປ ລາວ ແມ່ນລັດ ປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນ ອຳນາດທັງໝົດເປັນຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍປະຊາຊົນ ແລະ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດ ຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ. ສິດເປັນເຈົ້າປະເທດຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າໄດ້ຮັບການ ປະຕິບັດ ແລະ ຮັບປະກັນດ້ວຍການເຄື່ອນໄຫວຂອງລະບົບການເມືອງ ຊຶ່ງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າໄດ້ ເລືອກເອົາບັນພັນຖານສິດໃນການຕັດສິນໂຊກຊາຕາກຳຂອງຕົນດ້ວຍຕົນເອງຂອງປະຊາຊາດ ໂດຍ ຜ່ານການສ້າງຕັ້ງອົງການຕົວແທນແຫ່ງສິດອຳນາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນທີ່ເອີ້ນວ່າ ສະພາແຫ່ງ ຊາດ.

9. ລະບົບການປົກຄອງຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍອົງການແຫ່ງສິດອຳນາດລັດຄື: ສະພາແຫ່ງ ຊາດ, ລັດຖະບານ, ສານປະຊາຊົນ ແລະ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ. ນອກນີ້, ຍັງມີການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນເຊັ່ນ: ສະຫະພັນກຳມະບານລາວ, ຄະນະຊາວໜຸ່ມ ປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ສະຫະພັນນັກຮີບເກົ້າແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັນດາອົງການ ຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ວິຊາຊີບ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນເຕົ້າໂຮມຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ປຸກລະດົມບັນດາຊັ້ນຄົນ ຂອງທຸກຊົນເຜົ່າເຂົ້າຮ່ວມໃນພາລະກິດປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາພັດທະນາປະເທດຊາດ, ປົກປັກ ຮັກສາສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງສະມາຊິກໃນອົງການຈັດຕັ້ງຂອງຕົນ.

10. ສະພາແຫ່ງຊາດເປັນອົງການຕົວແທນແຫ່ງສິດອຳນາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນບັນດາ ເຜົ່າ, ເປັນອົງການອຳນາດລັດສູງສຸດ ແລະ ທັງເປັນອົງການນິຕິບັນຍັດ ທີ່ມີສິດຕິກລົງບັນຫາພື້ນຖານ ຂອງປະເທດຊາດ, ຕິດຕາມກວດກາການເຄື່ອນໄຫວຂອງອົງການບໍລິຫານ, ສານປະຊາຊົນ ແລະ ອົງ ການໄອຍະການປະຊາຊົນ. ການເລືອກຕັ້ງສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ ແມ່ນປະຕິບັດຕາມຫຼັກການທົ່ວ ໄປ, ສະເໝີພາບ, ໂດຍກົງ ແລະ ລົງຄະແນນສຽງແບບປິດລັບ.

11. ລັດຖະບານແມ່ນອົງການບໍລິຫານລັດ. ລັດຖະບານຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນເອກະພາບໃນການປະຕິບັດ ໜ້າທີ່ຂອງລັດໃນທຸກດ້ານຄື: ການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ, ສັງຄົມ, ການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງ ກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ການຕ່າງປະເທດ. ໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານປະກອບດ້ວຍ 14

ກະຊວງ ແລະ 2 ອົງການທຽບເທົ່າ. ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ 16 ແຂວງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ມີ 143 ເມືອງ ແລະ ມີ 8.955 ບ້ານ.

12. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຍາມໃດກໍມີນະໂຍບາຍອັນຖືກຕ້ອງເປັນທຳໃນການຮັບປະກັນສິດທິມະນຸດຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ. ການຕໍ່ສູ້ເພື່ອຄວາມເປັນເອກະລາດແຫ່ງຊາດໃນເມື່ອກ່ອນກໍຄື ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາພັດທະນາ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນລ້ວນແຕ່ມີຈຸດປະສົງເພື່ອ ຄຳປະກັນສິດສະເໝີພາບ, ອິດສະຫຼະພາບ ແລະ ສິດປະຊາທິປະໄຕຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ທີ່ບໍ່ມີໃຜຈະສາມາດລ່ວງລະເມີດໄດ້. ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມໃນໄລຍະຜ່ານມາ ແລະ ປະຈຸບັນ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດເປັນກ້າວໆມານັ້ນໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ. ປະຈຸບັນ, ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ປັບປຸງ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍ ລະບອບປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນເພື່ອເຮັດໃຫ້ກົງຈັກອຳນາດລັດຮັບໃຊ້ປະເທດຊາດ ແລະ ປະຊາຊົນ ຢ່າງແທ້ຈິງອັນຈະເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການໄດ້ຮັບ ແລະ ຊົມໃຊ້ສິດທິມະນຸດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

13. ສານປະຊາຊົນແມ່ນອົງການພິພາກສາແຫ່ງລັດ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ສານພາກ, ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ, ສານປະຊາຊົນເຂດ ແລະ ສານທະຫານ. ສານປະຊາຊົນສູງສຸດແມ່ນ ອົງການພິພາກສາສູງສຸດຂອງລັດ. ສານປະຊາຊົນພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ເປັນໝູ່ຄະນະ. ໃນເວລາ ພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ, ຜູ້ພິພາກສາຕ້ອງເປັນເອກະລາດ ແລະ ມີແຕ່ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍເທົ່ານັ້ນ. ຄຳຕັດສິນຂອງສານປະຊາຊົນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວນັ້ນທຸກອົງການຈັດຕັ້ງພັກ, ອົງການຈັດຕັ້ງລັດ, ອົງການແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ພົນລະເມືອງ ທຸກຄົນຕ້ອງເຄົາລົບ, ບຸກຄົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງປະຕິບັດຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

14. ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນແມ່ນອົງການຕິດຕາມກວດກາການປະຕິບັດກົດໝາຍ ຊຶ່ງປະກອບ ດ້ວຍອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນພາກ, ອົງການໄອຍະການປະ ຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນເຂດ, ແລະ ອົງການໄອຍະການທະຫານ. ອົງ ການໄອຍະການປະຊາຊົນມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຕິດຕາມກວດກາການເຄົາລົບລະບຽບກົດໝາຍ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ເປັນເອກະພາບຢູ່ໃນທຸກກະຊວງ, ອົງການທຽບເທົ່າກະຊວງ, ອົງການທີ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຖະບານ, ອົງການແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ອົງການ ປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ວິສາຫະກິດກໍຄືການປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍຂອງພະນັກງານ, ລັດຖະກອນ ແລະ ພົນ ລະເມືອງ; ແລະ ປະຕິບັດສິດກ່າວໜ້ອງ.

ຄ. ການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດໃນລະດັບຊາດ

15. ລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງເປັນກົດໝາຍສູງສຸດຂອງລັດ ໄດ້ກຳນົດສິດ ແລະ ພັນທະພື້ນຖານຂອງພົນລະເມືອງ ໃນໝວດທີ IV (ໃນມາດຕາ 34 ເຖິງ ມາດຕາ 51), ຊຶ່ງໄດ້ລວມທັງສິດທາງດ້ານພົນລະເຮືອນ, ການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ. ນອກຈາກລັດຖະທຳມະນູນແລ້ວ, ສະພາແຫ່ງຊາດ ກໍໄດ້ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍຕ່າງໆ ປະມານ 90 ສະບັບ ທີ່ມີສ່ວນພົວພັນເຖິງການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງສິດແມ່ຍິງ, ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ແລະ ສິດຂອງສີ່ມວນຊົນ, ພ້ອມທັງມີດຳລັດ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆທີ່ຖືກຮັບຮອງເອົາໂດຍລັດຖະບານ.

16. ພາຍຫຼັງປະເທດຊາດໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍໃນປີ 1975, ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ສຸມໃສ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາລະໜ້າທີ່ຫຼາຍຢ່າງເພື່ອຮຸ້ນຮູ້ຄວາມ ແລະ ເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃຫ້ດີຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ. ໃນປີ 1986, ລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮອງເອົານະໂຍບາຍປ່ຽນແປງໃໝ່ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໂດຍນຳໃຊ້ກົນໄກຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດໃໝ່ ແນໃສ່ຫັນປ່ຽນຈາກລະບົບເສດຖະກິດແບບວາງແຜນການລວມສູນໄປສູ່ການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດຕາມກົນໄກຕະຫຼາດ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາເສດຖະກິດໄດ້ມີຜົນຄືບໜ້າ ແລະ ມີຈັງຫວະຂະຫຍາຍຕົວດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານກໍໄດ້ກຳນົດແຜນຍຸດທະສາດໃນແຕ່ລະໄລຍະໂດຍກຳນົດວິໄສທັດການພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມຢ່າງຈະແຈ້ງ. ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍແຜນນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວ ລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮອງເອົາແຜນງານຕ່າງໆເຊັ່ນ: ແຜນຍຸດທະສາດເພື່ອການເຕີບໂຕ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ, ບັນດາແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຫ້າປີໃນແຕ່ລະໄລຍະ, ວິໄສທັດ ແລະ ຍຸດທະສາດການສຶກສາເຖິງປີ 2020, ຍຸດທະສາດກ່ຽວກັບສາທາລະນະສຸກເຖິງປີ 2020, ແຜນແມ່ບົດກ່ຽວກັບການພັດທະນາລັດແຫ່ງກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ເຖິງປີ 2020, ແລະ ໄດ້ວາງຈຸດໝາຍສູງຂຶ້ນແຫ່ງຊາດເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຊຶ່ງທັງໝົດນັ້ນແມ່ນແນໃສ່ເພື່ອລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າໂດຍພື້ນຖານໃນປີ 2015 ແລະ ນຳເອົາປະເທດຊາດຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກສະພາບດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2020.

17. ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສົນທິສັນຍາສາກົນຕົ້ນຕໍດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງອົງການ ສປຊ 6 ສະບັບ ແລະ ອະນຸສັນຍາ 2 ສະບັບ ຄື: ສົນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ສິດຂອງພົນລະເມືອງ, ສົນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ, ສົນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍການກຳຈັດທຸກຮູບການຈຳແນກເຊື້ອຊາດ, ສົນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ, ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດຂອງຄົນພິການ, ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິເດັກ, ແລະ ອານຸສັນຍາ 2 ສະບັບຂອງສົນທິສັນຍາສິດທິເດັກ ຊຶ່ງພົວພັນເຖິງການຫ້າມການຄ້າເດັກ, ການຄ້າປະເວນີເດັກ ແລະ ສິ່ງລາມິກອະນາຈານຕໍ່ເດັກ, ແລະ ການຫ້າມນຳເອົາເດັກເຂົ້າຮ່ວມໃນ

ການປະທະກັນດ້ວຍກຳລັງອາວຸດ. ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ລົງນາມໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງທຸກຄົນຈາກການຫາຍສາບສູນແບບບັງຄັບ. ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວ, ບັນດາບົດບັນຍັດຂອງສົນທິສັນຍາສາກົນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຖືກຫັນເຂົ້າສູ່ລະບຽບກົດໝາຍພາຍໃນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງ ສປປ ລາວ.

18. ນອກຈາກນີ້, ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສົນທິສັນຍາສະບັບອື່ນໆໃນຂົງເຂດສິດທິມະນຸດ, ມະນຸດສະທຳ ແລະ ແຮງງານເຊັ່ນ: ສົນທິສັນຍາເຊີແນວ 1949 ວ່າດ້ວຍກົດໝາຍມະນຸດສະທຳສາກົນ ແລະ ອານຸສັນຍາ 02 ສະບັບ ຄື: (1) ອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມຂອງສົນທິສັນຍາເຊີແນວ 1949 ກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງການປະທະກັນລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ (2) ອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມຂອງສົນທິສັນຍາເຊີແນວ 1949 ກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການປະທະກັນທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະສາກົນ. ນອກຈາກນີ້, ສປປ ລາວ ຍັງເປັນພາຄີສົນທິສັນຍາຂອງອົງການແຮງງານສາກົນຈຳນວນ 8 ສະບັບຄື: ສົນທິສັນຍາສະບັບເລກທີ 4, 6, 13, 29, 100, 111, 138 ແລະ 182 ແລະ ຍັງເປັນພາຄີອານຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການປາບປາມ ແລະ ການລົງໂທດການຄ້າມະນຸດໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ. ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວ, ບັນດາບົດບັນຍັດຂອງສົນທິສັນຍາສາກົນເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຖືກຫັນເຂົ້າສູ່ລະບຽບກົດໝາຍພາຍໃນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນດຽວກັນ.

19. ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງກົນໄກຈຳນວນໜຶ່ງເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດເຊັ່ນ: ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳລະດັບຊາດກ່ຽວກັບການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສອງສົນທິສັນຍາພື້ນຖານດ້ານສິດທິມະນຸດ ແລະ ປ້ອງກັນບົດລາຍງານພາຍໃຕ້ກົນໄກທົບທວນທົ່ວໄປປະຈຳໄລຍະ, ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອກະກຽມສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກເຊື້ອຊາດ, ຄະນະກຳມາທິການເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງແຫ່ງຊາດ, ຄະນະກຳມາທິການເພື່ອແມ່ ແລະ ເດັກແຫ່ງຊາດ, ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄົນພິການ, ຄະນະຊີ້ນຳພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ, ແລະ ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດດ້ານການຄ້າມະນຸດເຫຼົ່ານີ້ເປັນຕົ້ນ.

20. ໃນເດືອນເມສາ 2008, ສປປ ລາວ ໄດ້ເປີດສຳນັກງານຜູ້ຕາງໜ້າຖາວອນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ປະຈຳຫ້ອງການ ສປຊ ທີ່ເຊີແນວ, ປະເທດສະວິດ ຢ່າງເປັນທາງການ, ຊຶ່ງຊ່ວຍໃຫ້ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບຫ້ອງການທີ່ຮັບຜິດຊອບວຽກງານດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງອົງການ ສປຊ ຢ່າງໃກ້ຊິດ ແລະ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວຂອງລະບົບກົນໄກສິດທິມະນຸດຂອງ ສປຊ ຢ່າງຕັ້ງໜ້າ.

21. ບົນພື້ນຖານນະໂຍບາຍການຕ່າງປະເທດອັນສະເໝີຕົ້ນສະເໝີປາຍ ແລະ ສ້າງສັນຂອງຕົນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຕ້ອນຜູ້ລາຍງານພິເສດກ່ຽວກັບເສລີພາບດ້ານສາສະໜາ ຫຼື ຄວາມເຊື່ອຖື, ທ່ານ ນ. Asma Jahangir, ເຊິ່ງໄດ້ເດີນທາງມາຢັງມຢາມ ສປປ ລາວ ລະຫວ່າງວັນທີ 23-30 ພະຈິກ 2009.

ສປປ ລາວ ພວມພິຈາລະນາຄວາມເປັນໄປໄດ້ເພື່ອເຊື່ອເຊີນຜູ້ລາຍງານພິເສດກ່ຽວກັບບັນຫາອື່ນໆຕໍ່ມ ອີກໃນອະນາຄົດ. ໃນລະດັບພາກພື້ນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງ ໜ້າໃນຂະບວນການສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການລະຫວ່າງລັດຖະບານອາຊຽນກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ. ພ້ອມ ດຽວກັນນີ້, ໃນລະດັບສອງຝ່າຍ, ສປປ ລາວ ກໍໄດ້ມີການພົບປະສົນທະນາດ້ານສິດທິມະນຸດກັບຕ່າງປະ ເທດ ແລະ ກຸ່ມປະເທດເຊັ່ນ: ສປປ ລາວ ກັບຊູແອັດ, ສປປ ລາວ ກັບອິດສະຫຼາລີ ແລະ ສປປ ລາວ ກັບ ສະຫະພາບເອີຣົບ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບປະການກໍ່ຄືພາກປະຕິບັດທີ່ດີ ໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດຮ່ວມກັນ, ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈ ແລະ ເພີ່ມທະ ວິການຮ່ວມມືຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການໃນວຽກງານສິດທິມະນຸດ.

22. ສປປ ລາວ ໄດ້ຖືສຳຄັນວຽກງານການສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ. ກະຊວງສຶກສາທິ ການໄດ້ລິເລີ່ມພັດທະນາຫຼັກສູດການສຶກສາດ້ານສິດທິມະນຸດ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານສິດທິມະນຸດ ຢູ່ໃນຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດຂອງມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດຂຶ້ນເພື່ອປັບປຸງຫຼັກສູດ ແລະ ນຳ ໃຊ້ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດເຂົ້າໃນການສິດສອນຢູ່ໃນຄະນະດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນີ້, ສະຖາ ບັນຄົ້ນຄ້ວາສິດທິມະນຸດໃນສະຖາບັນວິທະຍາສາດສັງຄົມແຫ່ງຊາດກໍໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຄົ້ນ ຄ້ວາກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ. ສປປ ລາວ ໄດ້ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຫຼັກການ ແລະ ມາດຕະຖານ ສິດທິມະນຸດທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດເຊັ່ນ: ກົດບັດ ສປຊ, ຖະແຫຼງການສາກົນ ວ່າດ້ວຍສິດທິມະນຸດ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດທີ່ ສປປ ລາວ ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີ ຢ່າງຕັ້ງໜ້າໄປຄຽງຄູ່ກັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການພາຍໃນຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ, ລັດຖະກອນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນກໍຄືປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ລວມທັງເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມ. ໃນໂອກາດວັນສິດທິມະນຸດສາກົນ, ວັນຕໍ່ຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ, ວັນສາກົນຂອງຊາວພື້ນເມືອງໃນໂລກ ແລະ ວັນອື່ນໆທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງ ສິດທິມະນຸດ, ລັດຖະບານໄດ້ຈັດຕັ້ງໃຫ້ມີພິທີລະນຶກເຖິງເຫດການປະຫວັດສາດເຫຼົ່ານັ້ນເພື່ອເຜີຍແຜ່ ແລະ ປູກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບການເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ.

III. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດທິມະນຸດໃນຂົງເຂດຕ່າງໆ.

ກ. ສິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ

1. ການພັດທະນາ ແລະ ການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ

23. ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທຸກຍາກໃນໂລກ, ຊຶ່ງຈັດຢູ່ໃນລຳດັບທີ 133 ໃນຈຳນວນ 182 ປະເທດ ຕາມດັດສະນີການພັດທະນາມະນຸດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ

ໃນປີ 2008. ລັດຖະບານລາວຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດວິໄສທັດທາງດ້ານການພັດທະນາ ແຕ່ປີ 2001-2020 ແນ ໃສ່ນຳເອົາປະເທດຊາດຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກສະພາວະດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂອງ ປະຊາຊົນ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວິໄສທັດຂອງລັດຖະບານທີ່ກ່າວມານັ້ນໃຫ້ປາກົດຜົນເປັນຈິງ, ສປປ ລາວ ພວມ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ສຳລັບໄລຍະ 2006-2010, ຊຶ່ງເປັນ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໄລຍະ 10 ປີ ແຕ່ 2001-2010. ເປົ້າໝາຍອັນ ສຳຄັນແມ່ນຈຳກັດສິ່ງຫຍໍ້ທີ່ ແລະ ອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາ ເຊັ່ນ: ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ການປູກຝົນ ແລະ ອື່ນໆ. ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວລັດຖະບານລາວໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດເພື່ອການ ເຕີບໂຕ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ (NGPES) ໃນໄລຍະແຕ່ 2006-2010 ໂດຍສຸມ ໃສ່ແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ໃນ 47 ເມືອງທຸກຍາກທີ່ສຸດໃນທົ່ວປະເທດ. ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດ 11 ແຜນງານ ແລະ 111 ໂຄງການ ຊຶ່ງມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບທຸກຂົງເຂດວຽກງານການພັດທະນາເສດຖະກິດ- ສັງຄົມໃນໄລຍະ 5 ປີ ເລີ່ມແຕ່ປີ 2006 ເຖິງ 2010. ຢູ່ທຸກໆເມືອງ ແລະ ແຂວງ ໄດ້ມີຈຸດສຸມພັດທະນາ ຊົນນະບົດແບບຮອບດ້ານຂອງຕົນແຕ່ 2-3 ຈຸດ ແລະ ມີຫຼາຍບໍລິເວນຈຸດສຸມໄດ້ກາຍເປັນຕົວແບບການ ພັດທະນາຊົນນະບົດຮອບດ້ານແບບຄົບຊຸດ ແລະ ກາຍເປັນໃຈກາງກຸ່ມບ້ານພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ວັດທະນະທຳ, ເຮັດໃຫ້ໃບໜ້າຂອງເຂດຊົນນະບົດມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ໃນຫຼາຍດ້ານ. ນອກຈາກນີ້, ໄດ້ ມີການເອົາໃຈໃສ່ວຽກງານຈັດຕັ້ງພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກພັດທະນາຊົນນະບົດແຕ່ຂັ້ນສູນກາງລົງຮອດ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຮາກຖານໂດຍປະຕິບັດທິດນຳຂອງສູນກາງກ່ຽວກັບການຫັນລົງຮາກຖານຢ່າງຮອບ ດ້ານ. ສຳລັບຂັ້ນຮາກຖານ, ຜູ້ອາສາສະໝັກພັດທະນາຊົນນະບົດຂັ້ນບ້ານໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງຂັ້ນ ແລະ ດຳເນີນການເຄື່ອນໄຫວຢ່າງຕັ້ງໜ້າໃນເຂດຈຸດສຸມພັດທະນາ, ຊຶ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນໃນເຂດດັ່ງກ່າວໄດ້ ຮັບການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ມີວິທີການດຳລົງຊີວິດແບບໃໝ່ທີ່ກ້າວໜ້າກວ່າເກົ່າ.

24. ລັດຖະບານໄດ້ຖືເອົາການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກເປັນບຸລິມະສິດອັນດັບໜຶ່ງໃນນະໂຍບາຍພັດ ທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຕົນ ໂດຍໄດ້ລົງທຶນໃສ່ວຽກງານພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມ ທຸກຍາກໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດເປັນຈຳນວນຫຼາຍພໍສົມຄວນໃນແຕ່ລະປີ, ສະເພາະໃນສິກປີ 2008- 2009 ມີມູນຄ່າການລົງທຶນໃນທົ່ວປະເທດຈຳນວນ 344,12 ຕື້ ກີບ. ໃນໄລຍະ 5 ປີຜ່ານມາ, ລັດຖະບານໄດ້ລະດົມ ແລະ ຈັດສັນທຶນຮອນເຂົ້າໃສ່ວຽກງານດັ່ງກ່າວລວມມູນຄ່າທັງໝົດປະມານ 1,895 ຕື້ກີບ ຫຼື ປະມານ 190 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ລັດຖະບານກໍໄດ້ສ້າງກອງທຶນ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຂຶ້ນແຕ່ປີ 2003 ແລະ ໄດ້ປະຕິບັດຢູ່ 6 ແຂວງ 19 ເມືອງ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ກອງທຶນພັດທະນາຂັ້ນບ້ານ (ກພບ) ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ (ເລີ່ມແຕ່ປີ 2004 - 2007) ມີມູນຄ່າທັງໝົດ 41,7 ຕື້ ກີບ, ກວມເອົາ 47 ເມືອງ, ມີ 459 ບ້ານ ແລະ 22.809 ຄົວເຮືອນ. ຍ້ອນຄວາມພະຍາຍາມດັ່ງກ່າວ, ສປປ ລາວ ສາມາດຮັກສາອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງ ດ້ານເສດຖະກິດທີ່ມີລັກສະນະຕໍ່ເນື່ອງ, ສະເລ່ຍຢູ່ໃນລະດັບ 7% ຕໍ່ປີ, ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍປະມານ 810 ໂດລາຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ປີ (ສະຖິຕິປີ 2008) ທຽບໃສ່ 300 ໂດລາຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ປີໃນຊຸມປີ 1970 ກ່ອນມີການ

ປະຕິບັດນະໂຍບາຍປ່ຽນແປງໃໝ່; ອັດຕາສ່ວນຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາກອນໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຈາກ 48% ໃນປີ 1990 ຍັງເຫຼືອ 26,8% ໃນປີ 2008.

2. ສິດໃນການມີວຽກເຮັດງານທຳ

25. ສິດໃນການອອກແຮງງານຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ໄດ້ຖືກຄຳປະກັນໂດຍລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍແຮງງານຂອງ ສປປ ລາວ. ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນ ທຸກຄົນໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດໃນການອອກແຮງ ງານຂອງຕົນ, ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການພັດທະນາສີມືແຮງງານ ແລະ ວິຊາຊີບໃຫ້ປະຊາຊົນ ໂດຍໄດ້ສ້າງຕັ້ງແລະອະນຸຍາດໃຫ້ເອກະຊົນສ້າງສູນຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ, ຊຶ່ງປະຈຸບັນທົ່ວປະເທດມີສູນ ຝຶກທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນທັງໝົດຈຳນວນ 152 ແຫ່ງ: ພາກລັດ 60 ແຫ່ງ ແລະ ພາກເອກະຊົນມີ 92 ແຫ່ງ. ນອກຈາກສິ່ງເສີມວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ພາຍໃນປະເທດໃຫ້ແຮງງານລາວແລ້ວ, ລັດຖະບານ ຍັງມີການຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດ ເພື່ອສົ່ງແຮງງານລາວໄປອອກແຮງງານຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແລະ ມາເຖິງ ປະຈຸບັນນີ້, ໄດ້ສົ່ງແຮງງານລາວໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດແບບຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍໄດ້ຈຳນວນ 16,390 ຄົນ, ເປັນຍິງ 4,156 ຄົນ ຊຶ່ງໄດ້ປະກອບສ່ວນເຮັດໃຫ້ອັດຕາຫວ່າງງານຫລຸດລົງເຖິງ 1,4 % ຂອງກຳລັງແຮງງານໃນທົ່ວປະເທດໃນປີ 2005.

26. ຜູ້ອອກແຮງງານລາວໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກເພດໄວ ແລະ ຊັ້ນຄົນໄດ້ຮັບເງື່ອນໄຂອອກແຮງງານທີ່ ດີຂຶ້ນ, ຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພຕໍ່ສຸຂະພາບ, ເໝາະສົມກັບອາຍຸກະສຽນ, ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ໄດ້ຮັບຄ່າຕອບແທນທີ່ເທົ່າທຽມໃນວຽກງານທີ່ຄ້າຍຄືກັນ. ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ແລະ ປະກາດໃຊ້ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະບານ ໃນປີ 2008 ແລະ ໄດ້ອອກດຳລັດຂອງລັດຖະບານຈຳນວນໜຶ່ງຊຶ່ງໄດ້ ເປັນພື້ນຖານທາງດ້ານກົດໝາຍສຳລັບການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜູ້ອອກ ແຮງງານທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ.

3. ສິດໄດ້ຮັບການສຶກສາ

27. ການໄດ້ຮັບການສຶກສາແມ່ນສິດສຳຄັນອັນໜຶ່ງຂອງພົນລະເມືອງລາວ ຊຶ່ງຖືເປັນບູລິມະສິດ ອັນໜຶ່ງ ໃນນະໂຍບາຍການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ. ສິດໄດ້ຮັບການສຶກສາ ໄດ້ຖືກລະບຸໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະ ນູນແຫ່ງ ສປປ ລາວ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາ ສະບັບປັບປຸງທີ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນປີ 2007 ນັ້ນ ແມ່ນຜັນຂະຫຍາຍມາຈາກລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໂດຍໄດ້ກຳນົດຫຼັກການໃນການພັດທະ ນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການສຶກສາ ແນໃສ່ໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາໂດຍປາສະຈາກການຈຳ ແນກໃດໆທັງສິ້ນ, ທັງຮັບປະກັນສິດ ແລະ ພັນທະຂອງພົນລະເມືອງໃນຂົງເຂດການສຶກສາ. ລັດຖະບານ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ການຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການກົກໜັງສື ຂອງແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ.

28. ລະບົບການສຶກສາຂອງ ສປປ ລາວ ກຳລັງໄດ້ຮັບການປະຕິຮູບ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ການສຶກສາເປັນໃຈກາງຂອງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ເປັນບູລິມະສິດໜຶ່ງໃນຍຸດທະສາດເພື່ອການເຕີບໂຕ ແລະ ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ. ໃນທົດສະວັດນີ້, ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດຍຸດທະສາດການສຶກສາແຫ່ງຊາດແຕ່ 2001 ເຖິງ 2020, ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດການສຶກສາເພື່ອທຸກຄົນ ແຕ່ປີ 2003-2015, ແຜນຍຸດທະສາດການປະຕິຮູບລະບົບການສຶກສາ 2006-2015 ແລະ ຂອບພັດທະນາຂະແໜງການສຶກສາ, ເຊິ່ງເປັນເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍເພື່ອຂະຫຍາຍໂອກາດການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ນັບແຕ່ການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນເຖິງການສຶກສາຊັ້ນສູງ.

29. ຈາກການສະຫຼຸບສຳຫລວດປະຈຳປີຂອງສູນສະຖິຕິ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຂ່າວສານການສຶກສາ ໃນປີ 2009 ເຫັນວ່າປະຈຸບັນໃນທົ່ວປະເທດມີໂຮງຮຽນເດັກ ແລະ ໂຮງຮຽນອະນຸບານ 1.123 ແຫ່ງ, ໂຮງຮຽນປະຖົມ 8.871 ແຫ່ງ, ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມ 1.125 ແຫ່ງ (ມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ 722 ແຫ່ງ, ມັດທະຍົມຕອນປາຍ 35 ແຫ່ງ, ແລະ ມັດທະຍົມສົມບູນ 368 ແຫ່ງ), ໂຮງຮຽນອາຊີວະສຶກສາ 39 ແຫ່ງ, ສະຖາບັນການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນທັງໝົດ 152 ແຫ່ງ. ນອກນັ້ນດ້ານການເຂົ້າຮຽນກໍເຫັນວ່າພົນລະເມືອງທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 15 ຫາ 40 ປີ ໄດ້ຮູ້ໜັງສືແລ້ວ 83,8%; ພົນລະເມືອງກຸ່ມທີ່ມີອາຍຸ ແຕ່ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປຮູ້ໜັງສືແລ້ວ 78,51%. ອັດຕາການສຶກສາຂອງເດັກກ່ອນໄວຮຽນບັນລຸໄດ້ 19,7%, ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສຸດທິຊັ້ນປະຖົມສຶກສາບັນລຸໄດ້ 91,6%, ອັດຕາເຂົ້າຮຽນລວມຂຶ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນບັນລຸໄດ້ 62,7%, ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ 36,8%. ອັດຕາສ່ວນນັກສຶກສາຊັ້ນສູງຕໍ່ປະຊາກອນບັນລຸໄດ້ 1.977 ຄົນ/100.000 ຄົນ.

4. ສິດໄດ້ຮັບການປົນປົວ ແລະ ຮັກສາສຸຂະພາບ

30. ຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ ກໍເປັນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ຈາກລັດຖະບານ. ສິດໄດ້ຮັບການປົນປົວ ແລະ ຮັກສາສຸຂະພາບ ໄດ້ຖືກຄຳປະກັນໂດຍລັດຖະທຳມະນູນ, ກົດໝາຍສາທາລະນະສຸກ, ແລະ ກົດໝາຍອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງ ສປປ ລາວ. ມາດຕາ 25 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ ແລະ ພັນທະຂອງລັດຖະບານໃນການພັດທະນາຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກເພື່ອສົ່ງເສີມມາດຕະຖານສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນລາວໃຫ້ສູງຂຶ້ນ. ລັດຖະບານໄດ້ມີມາດຕະການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ຜູ້ທີ່ທຸກຍາກ ໃຫ້ໄດ້ຮັບການປົນປົວຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ຕັ້ງໜ້າສ້າງລະບົບກັນພະຍາດ ລວມທັງຕາໜ່າງການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ, ຜູ້ທີ່ເສຍອົງຄະປະເພດຕ່າງໆຈາກສົງຄາມ, ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດ ແລະ ສຸມໃສ່ແກ້ໄຂຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ມາຮອດປະຈຸບັນ, ຕາ

ໜ່າງສາທາລະນະສຸກໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວເປັນກ້າວໆມາ, ມີໂຮງໝໍສູນກາງ 4 ແຫ່ງ, ໂຮງໝໍພາກ 4 ແຫ່ງ ແລະ ສູນປິ່ນປົວ 3 ແຫ່ງ (ສູນຕາ, ສູນຜິວໜັງ ແລະ ສູນພື້ນຟູຄົນພິການແຫ່ງ ຊາດ), ໂຮງໝໍແຂວງ 16 ແຫ່ງ, ໂຮງໝໍເມືອງ 126 ແຫ່ງ, ສຸກສາລາ 775 ແຫ່ງ, ແຕ່ສຸກສາລາທີ່ເຄື່ອນ ໄຫວໄດ້ມີ 742 ແຫ່ງກວມເອົາ 742 ກຸ່ມບ້ານ ຊຶ່ງລວມມີ 3,728 ບ້ານ. ນອກນັ້ນຍັງປະກອບຖົງຢາ ໃຫ້ບັນດາບ້ານທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກໂຮງໝໍ ແລະ ສຸກສາລາ ຈຳນວນ 5.688 ຖົງ, ເຮັດໃຫ້ຕາໜ່າງການບໍລິ ການດ້ານສາທາລະນະສຸກສາມາດປົກຄຸມໄດ້ 98% ຂອງຈຳນວນບ້ານທັງໝົດ. ມີອາສາສະໝັກບ້ານ ທັງໝົດ 13.907 ຄົນ, ເປັນຍິງ 2.780, ໝໍຕຳແຍ 5.094 ຄົນ, ແພດບ້ານ 504 ຄົນ, ແພດພື້ນເມືອງ 791 ຄົນ, ມີຄະນະກຳມະການບ້ານເພື່ອສຸຂະພາບທີ່ນຳພາເຄື່ອນໄຫວຂະບວນການອະນາໄມກັນພະ ຍາດຂອງປະຊາຊົນ.

31. ລັດຖະບານໄດ້ເອົາມາດຕະການທີ່ມີປະສິດທິຜົນໃນການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບຂອງເດັກ ໂດຍໄດ້ຈັດ ຕັ້ງຂະບວນການປຸກລະດົມການສັກຢາແລະຢອດຢາກັນພະຍາດ ທີ່ບໍ່ຕ້ອງເສຍຄ່າໃນທຸກໆປີ. ລັດຖະ ບານ ໄດ້ແຕ່ງໜ່ວຍສັກຢາເຄື່ອນທີ່ລົງໄປເຄື່ອນໄຫວສັກຢາ ແລະ ຢອດຢາກັນພະຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນ ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ໄກຈາກໂຮງໝໍ ແລະ ຜູ້ທີ່ບໍ່ທັນເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບການສັກຢາກັນພະຍາດ, ໄປ ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ ກໍໄດ້ໂຄສະນາສຸຂະສຶກສາ, ວຽກງານອະນາໄມກັນພະຍາດ ເປັນຕົ້ນ ການກັນພະຍາດ ຕິດຕໍ່, ການຊົມໃຊ້ນ້ຳສະອາດ, ວິດຖ່າຍທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຫຼັກອະນາໄມ, ມີສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ດີ ແລະ ການ ສົ່ງເສີມສຸຂະພາບອື່ນໆ ອັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເດັກໜຸ່ມລົງເທື່ອລະກ້າວ. ອັດຕາ ການຕາຍຂອງເດັກ 530 ຄົນ ໃນປີ 2000 ຫລຸດລົງເປັນ 405 ຄົນ ຕໍ່ເດັກເກີດທີ່ມີຊີວິດ 100.000 ຄົນ ໃນປີ 2005. ໃນປີ 2005, ອາຍຸຍືນສະເລ່ຍຂອງພົນລະເມືອງ ແມ່ນ 61 ປີ, ໃນນີ້ 63 ປີ ສຳລັບແມ່ຍິງ ແລະ 59 ປີ ສຳລັບຜູ້ຊາຍ, ຖ້າສົມທົບໃສ່ປີ 1995 ແມ່ນ 52 ປີ ສຳລັບແມ່ຍິງ ແລະ 50 ປີ ສຳລັບ ຜູ້ຊາຍ.

32. ຈາກການສຳຫຼວດອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ໃນປີ 2000 ເຫັນວ່າ ໃນເຂດຊົນນະບົດຍັງສູງຫຼາຍ ແລະ ມີຄວາມແຕກໂຕນກັນຫຼາຍກັບເຂດຕົວເມືອງ. ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ໃນ 100, 000 ຄົນໃດ ແມ່ນ ມີຜູ້ເສຍຊີວິດ 170 ຄົນ. ດັ່ງນັ້ນ, ລັດຖະບານຈຶ່ງໄດ້ມີນະໂຍບາຍພິເສດຕໍ່ປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ເຂດຫ່າງໄກ ສອກຫຼີກ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ., ໂດຍໄດ້ວາງ ແຜນຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນຍຸດທະສາດການສ້າງຜູ້ຊຳນານໃນການຊ່ວຍເຫຼືອແມ່, ການບໍລິການ ແບບຄົບຊຸດ ສຳລັບແມ່ແລະເດັກທີ່ເກີດໃໝ່/ເດັກນ້ອຍ, ການຫຼຸດຜ່ອນການຂາດສານອາຫານ ໂດຍ ສ້າງຍຸດທະສາດໂພຊະນາການແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານໂພຊະນາການແຫ່ງຊາດ ແຕ່ປີ 2010-2015, ແລະ ສົ່ງເສີມສຸຂະພາບອື່ນໆ.

5. ສິດທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

33. ສປປ ລາວ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງຈະແຈ້ງ, ຊຶ່ງໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ສົມວນຊົນ, ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການພິມຈຳໜ່າຍ, ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ມໍລະດົກແຫ່ງຊາດ, ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍ ນາມມະຍົດສິລະບົນລາວ ແລະ ນິຕິກຳອື່ນໆ ທີ່ແນໃສ່ສົ່ງເສີມການພັດທະນາວຽກງານວັດທະນະທຳ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ຂອບກົດໝາຍນີ້ເປັນພື້ນຖານຄຳປະກັນສິດ ແລະ ພັນທະຂອງພົນລະເມືອງໃນການຮັບ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

34. ພາຍໃຕ້ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວຂ້າງເທິງ, ພົນລະເມືອງລາວໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດໃນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານນັບມື້ນັບກ້ວາງຂວາງ. ສົມວນຊົນໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ອັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ຈຳນວນໜັງສືພິມລາຍວັນ, ລາຍສັບປະດາ, ວາລະສານລາຍປີ, ລາຍເດືອນ, ລາຍໄຕມາດ ລວມທັງຂອງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ມາເຖິງປະຈຸບັນ ມີເຖິງ 80 ກ່ວາສະບັບ. ພ້ອມກັນນີ້ ສີ່ອີເລັກໂຕຼນິກ ເຊັ່ນ: ວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ, ໂທລະພາບ, ອິນເຕີເນັດ ແລະ ອື່ນໆ ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ໃຫ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ. ປະຈຸບັນນີ້ ຄົ້ນກະຈາຍສຽງ ກວມເອົາ 80% ແລະ ຄົ້ນກະຈາຍພາບ ກວມເອົາ 60% ຂອງພື້ນທີ່ທົ່ວປະເທດ ແລະ ຈະສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວ. ຮອດປີ 2015 ຄົ້ນວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ ແລະ ພາບ ຈະກວມເອົາ 100% ຂອງພື້ນທີ່ທົ່ວປະເທດ. ສະຖານີວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ ມີຈຳນວນ 37 ແຫ່ງ ແລະ ສະຖານີໂທລະພາບ 29 ແຫ່ງ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. ປະຈຸບັນ ລາຍການວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ ແລະ ໂທລະພາບແຫ່ງຊາດ ແລະ ບາງສະຖານີທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ອອກອາກາດລາຍການເປັນພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສາທາງການ ເຊັ່ນ: ພາສາມົ້ງ ແລະ ພາສາກຶມມຸ. ນອກຈາກສົມວນຊົນພາຍໃນປະເທດແລ້ວ ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າຍັງສາມາດເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງຕ່າງປະເທດ ຊຶ່ງໄດ້ຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ເວບໄຊ (Website), ວິທະຍຸອິດສະຕຼາລີ, ວິທະຍຸ ແລະ ໂທລະພາບທວງດນາມ, ຈີນ ແລະ ໄທ, RFI, VOA, BBC, CNN, CNBC ແລະ ອື່ນໆ.

35. ເພື່ອຮັບປະກັນສິດໃນການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງພົນລະເມືອງ, ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍທ້ອງສະໝຸດ, ທ້ອງອ່ານໜັງສືຢູ່ຕາມຮາກຖານ, ທ້ອງການບ້ານ ແລະ ໂຮງຮຽນ; ມີທ້ອງສະໝຸດເຄື່ອນທີ່, ຕູ້ປື້ມ, ຖົງເມປື້ມ, ລົດສະໝຸດເຄື່ອນທີ່ ແລະ ເຮືອສະໝຸດເຄື່ອນທີ່ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານຜ່ານພາຫະນະສື່ສົ່ງພິມເຫຼົ່ານັ້ນ.

36. ໂດຍເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ລັດຖະບານໄດ້ມີແຜນການສ້າງບ້ານວັດທະນະທຳ ຊຶ່ງເປັນບາດກ້າວໜຶ່ງໃນການສ້າງບ້ານພັດທະນາ. ມາຮອດປະຈຸບັນ 150,000 ກ່ວາຄອບຄົວ ໄດ້ກາຍເປັນຄອບຄົວວັດທະນະທຳ, 580 ກ່ວາບ້ານ ແລະ 03 ກຸ່ມບ້ານໄດ້ກາຍເປັນບ້ານ

ແລະ ກຸ່ມບ້ານວັດທະນະທຳ, ແລະ ໃນທົ່ວປະເທດ ສູນວັດທະນະທຳເດັກ 35 ແຫ່ງໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ.

6. ສິດໄດ້ຮັບທີ່ຢູ່ອາໄສ

37. ລັດຖະທຳມະນູນ ໄດ້ກຳນົດສິດດັ່ງກ່າວໃນມາດຕາ 28 ແລະ 40. ລັດຖະບານ ພະຍາຍາມຕອບສະໜອງເຮືອນຢູ່ ແລະ ທີ່ດິນໃຫ້ພະນັກງານ-ລັດຖະກອນຕາມຄວາມສາມາດຂອງງົບປະມານຂອງລັດ. ທັງໄດ້ປະຕິບັດນະໂຍບາຍອັນສ້າງສັນ, ກົດໝາຍ, ແລະ ລະບຽບການທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການຕັ້ງພູມລຳເນົາ ແລະ ເຮືອນຢູ່, ລັດຖະບານລາວໄດ້ປະຕິບັດນະໂຍບາຍສ້າງບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານພັດທະນາ ໂດຍໄດ້ດຳເນີນໂຄງການມອບດິນມອບປ່າໃຫ້ປະຊາຊົນນຳໃຊ້, ໄດ້ຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສຖາວອນໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ເຂດພູດອຍ ແລະ ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກທີ່ເຄີຍດຳລົງຊີວິດດ້ວຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ການປູກຝັ່ນ ແລະ ເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍຢ່າງກະແຈກກະຈາຍ, ພ້ອມທັງໄດ້ສະໜອງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ຈຳເປັນອີກດ້ວຍ. ນະໂຍບາຍການຈັດສັນພູມລຳເນົາຄືນໃໝ່ໃນເຂດພູດອຍ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກແນໃສ່ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນໄດ້ທຳມາຫາກິນທີ່ມີລັກສະນະໝັ້ນຄົງໂດຍສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງລັດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມເຊັ່ນ: ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ຄົມມະນາຄົມ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ອື່ນໆໃຫ້ໄດ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ. ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການພັດທະນາຂະໜາດໃຫຍ່ໄດ້ຮັບການທົດແທນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອອັນເໝາະສົມໃນການຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່ຕາມລະບຽບການຂອງລັດຖະບານ.

ຂ. ສິດທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ສິດຂອງພົນລະເມືອງ

1. ສິດໃນການເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານຂອງລັດ.

38. ສິດໃນການເລືອກຕັ້ງ ແລະ ສະໝັກຮັບເລືອກຕັ້ງ ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການເລືອກຕັ້ງສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ. ພົນລະເມືອງລາວທຸກຄົນ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກເພດ, ຊົນເຜົ່າ, ການເຊື່ອຖື, ຖານະໃນສັງຄົມ, ທີ່ຕັ້ງພູມລຳເນົາ, ວິຊາຊີບ ທີ່ມີອາຍຸແຕ່ສິບແປດປີຂຶ້ນໄປລ້ວນແຕ່ມີສິດປ່ອນບັດເລືອກຕັ້ງ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີອາຍຸແຕ່ຊາວເອັດປີຂຶ້ນໄປ ລ້ວນແຕ່ມີສິດສະໝັກຮັບເລືອກຕັ້ງເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ. ໃນການເລືອກຕັ້ງສະພາແຫ່ງຊາດ ຊຸດທີ VI ໃນເດືອນ ເມສາ 2006 ໄດ້ມີຜູ້ລົງຄະແນນສຽງຫຼາຍກວ່າ 99,76% ຂອງຜູ້ມີສິດປ່ອນບັດ, ອັນນີ້ໄດ້ສະແດງເຖິງຄວາມເປັນເອກະພາບ ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ລະບອບປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຈຸດພິເສດທາງດ້ານປະຫວັດສາດ, ລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງ ສປປ ລາວ, ທັງສະແດງເຖິງການປະຕິບັດສິດເປັນເຈົ້າປະເທດຊາດ ແລະ ສິດປະຊາທິປະໄຕຂອງປະຊາຊົນລາວໃນການຕັດສິນຊາຕາກຳຂອງຕົນ. ປະຊາຊົນລາວທຸກຄົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ

ຄຸ້ມຄອງ, ບໍລິຫານປະເທດຊາດໂດຍຜ່ານຕົວແທນຂອງຕົນ ທີ່ໄດ້ຖືກເລືອກຕັ້ງເຂົ້າໃນສະພາແຫ່ງຊາດ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າໃນຂະບວນການສ້າງແຜນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ການສ້າງ ແລະ ປັບປຸງກົດໝາຍ ແລະ ການກຳນົດນະໂຍບາຍ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຢູ່ໃນລະດັບພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ. ສະພາແຫ່ງຊາດຊຸດທີ VI ມີສະມາຊິກທັງໝົດ 115 ທ່ານ, ໃນນັ້ນປະກອບດ້ວຍຕົວແທນຂອງບັນດາເຜົ່າ ແລະ ເພດຍິງ. ໃນໄລຍະກອງປະຊຸມສະພາແຫ່ງຊາດແຕ່ລະຄັ້ງ, ໄດ້ມີການຖ່າຍທອດສິດຜ່ານໂທລະພາບ, ອອກອາກາດທາງວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ ແລະ ຈັດໃຫ້ມີໂທລະສັບສາຍດ່ວນ, ຊຶ່ງປະຊາຊົນສາມາດສະເໜີຄວາມຄິດເຫັນ, ຮ້ອງຂໍຄວາມເປັນທຳ ແລະ ແຈ້ງບັນຫາຕ່າງໆທີ່ກະທົບຕໍ່ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຂົາເຈົ້າ ອັນເນື່ອງມາຈາກການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ.

39. ສປປ ລາວ ໄດ້ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານປັບປຸງບູລະນະລະບົບການປົກຄອງໃນທຸກຂັ້ນເພື່ອໃຫ້ສາມາດສະໜອງການບໍລິການຂອງລັດໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ໂດຍຜ່ານການປັບປຸງກົງຈັກການປົກຄອງບໍລິຫານໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ, ມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ເປັນທຳ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ໃນປະຈຸບັນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ພວມພິຈາລະນາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຄວາມເໝາະສົມໃນການສ້າງຕັ້ງສານປົກຄອງ ແລະ ສະພາປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະຊາຊາຊົນທຸກຊົນເຜົ່າໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດມີອົງການຕົວແທນຂອງຕົນໃນທຸກຂັ້ນເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ປະໂຫຍດຂອງເຂົາເຈົ້າ.

2. ການຮັບປະກັນສິດມີຊີວິດ, ອິດສະຫຼະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພສ່ວນບຸກຄົນ

40. ສິດຂອງພົນລະເມືອງໃນການມີຊີວິດ ໄດ້ຮັບການຄັບປະກັນດ້ວຍບົດບັນຍັດຂອງລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນກົດໝາຍອາຍາ. ໂທດປະຫານຊີວິດແມ່ນມາດຕະການພິເສດຂອງການລົງໂທດສຳລັບການກະທຳຜິດທາງອາຍາໃນສະຖານໜັກເປັນພິເສດເທົ່ານັ້ນ.

41. ສິດໂດຍບໍ່ມີໃຜຈະລ່ວງລະເມີດໄດ້ທາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ກຽດສັກສີ ແລະ ເຄຫະສະຖານ, ສິດໄດ້ຮັບຄວາມປອດໄພສ່ວນບຸກຄົນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດ ແລະ ປົກປ້ອງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ .

3. ສິດເສລີພາບໃນການບໍ່ຖືກທໍລະມານ.

42. ໃນຂອບກົດໝາຍ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ການທໍລະມານແມ່ນການກະທຳທີ່ຜິດກົດໝາຍ. ການກະທຳທໍລະມານ, ການໃຊ້ມາດຕະການ ຫຼື ການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຕໍ່ຜູ້ຖືກຫາ ຫຼື ນັກໂທດແມ່ນເປັນການກະທຳຜິດທາງອາຍາ. ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ, ໃນການສືບສວນ-

ສອບສວນຜູ້ຖືກຫາ ຫຼື ຈຳເລີຍ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະດີ, ຫ້າມເຈົ້າໜ້າທີ່ ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ບັງຄັບ, ນາບຊູ່, ທຸບຕີ ຫຼື ນຳໃຊ້ມາດຕະການອື່ນໆທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ກົດໝາຍອາຍາໄດ້ກຳນົດແຈ້ງກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍການລົງໂທດຜູ້ກະທຳຜິດ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນການດັດສ້າງເພື່ອໃຫ້ຜູ້ກະທຳຜິດຫັນປ່ຽນກັບກາຍມາເປັນຄົນດີ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນເພື່ອທຳລະມານຜູ້ກະທຳຜິດ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ປະຈຸບັນອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກຳລັງປັບປຸງສະພາບເງື່ອນໄຂຄ້າຍຄຸມຂັງ ແລະ ດັດສ້າງຕາມເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງປະເທດ. ພ້ອມກັນນີ້, ກໍກຳລັງຄົ້ນຄ້ວາສ້າງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄ້າຍຄຸມຂັງ, ໄດ້ຝຶກອົບຮົມໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຄ້າຍຄຸມຂັງກ່ຽວກັບຫຼັກການຂອງສາກົນໃນການປະຕິບັດຕໍ່ນັກໂທດ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ຄະນະຜູ້ແທນຕ່າງປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຈຳນວນໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດເຂົ້າຢ້ຽມຢາມສະຖານທີ່ຄຸມຂັງ ແລະ ດັດສ້າງຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ບາງແຂວງ.

4. ສິດໃນການພິຈາລະນາຄະດີຢ່າງຍຸຕິທຳ.

43. ສປປ ລາວ ມີນະໂຍບາຍສ້າງລັດແຫ່ງກົດໝາຍ ແລະ ຮັບປະກັນການດຳເນີນຄະດີຢ່າງຍຸຕິທຳ. ບັນດາອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມເພື່ອປະຕິບັດສິດສະເໝີພາບຂອງພົນລະເມືອງລາວ ຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ຕໍ່ໜ້າສານຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ. ສິດໃນການໄດ້ຮັບການດຳເນີນຄະດີຢ່າງຍຸຕິທຳໄດ້ຖືກຄຳປະກັນໃນລະບົບຍຸຕິທຳຕາມກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຕົ້ນແມ່ນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ.

5. ສິດເສລີພາບທາງດ້ານສາສະໜາ ຫຼື ຄວາມເຊື່ອຖື.

44. ສິດເສລີພາບໃນການເຊື່ອຖື ຫຼື ບໍ່ເຊື່ອຖືສາສະໜາຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໄດ້ຮັບການຄຳປະກັນໂດຍລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ. ລັດຖະທຳມະນູນມາດຕາ 9 ແລະ 43 ໄດ້ລະບຸສິດດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນີ້, ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 92/ນຍ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປ້ອງການເຄື່ອນໄຫວສາສະໜາ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງເປັນການປົກປ້ອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການເຄື່ອນໄຫວທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງບັນດາອົງການສາສະໜາ ແລະ ສາສະນິກະຊົນຂອງສາສະໜາຕ່າງໆ ໃນ ສປປ ລາວ. ພົນລະເມືອງລາວທຸກຄົນລ້ວນແຕ່ມີສິດສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍໃນການເຊື່ອຖື ຫຼື ບໍ່ເຊື່ອຖືສາສະໜາຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

6. ສິດໃນການປາກເວົ້າ, ຂີດຂຽນ, ໂຮມຊຸມນຸມ ແລະ ສະມາຄົມ.

45. ເສລີພາບສິດໃນການປາກເວົ້າ, ຂີດຂຽນ, ໂຮມຊຸມນຸມ ແລະ ສະມາຄົມ ແມ່ນໄດ້ຖືກຄຳປະກັນໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ 44 ໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າພົນລະ

ເມືອງລາວມີສິດເສລີພາບໃນການປາກເວົ້າ, ຂີດຂຽນ, ໂຮມຊຸມນຸມ, ຈັດຕັ້ງສະມາຄົມ ແລະ ເດີນຂະບວນທີ່ບໍ່ຂັດກັບລະບຽບກົດໝາຍ. ບັນດາກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງລວມມີກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສົ່ມວນຊົນ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການພິມຈຳໜ່າຍ, ກົດໝາຍກຳມະບານ ແລະ ດຳລັດວ່າດ້ວຍອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມເປັນຕົ້ນ. ການລ່ວງລະເມີດເສລີພາບຂອງບຸກຄົນໃນການປາກເວົ້າ, ຂີດຂຽນ, ການໂຮມຊຸມນຸມ ແລະ ອື່ນໆ ແມ່ນການທຳຜິດທາງອາຍາ ຊຶ່ງຜູ້ລະເມີດຈະຖືກລົງໂທດຕາມກຳລະນິໄສກູ່ ຫຼື ເປົາ, ການຊົມໃຊ້ສິດເສລີພາບໃນດ້ານນີ້ຈະຕ້ອງບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິດເສລີພາບຂອງຜູ້ອື່ນ.

7. ສິດໃນການຮ້ອງທຸກ , ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ສະເໜີຂໍຄວາມເປັນທຳຂອງປະຊາຊົນ.

46. ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມແລະນຳໃຊ້ມາດຕະການດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ບໍລິຫານໃນການປົກປ້ອງສິດຂອງປະຊາຊົນໃນການຮ້ອງທຸກ, ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ສະເໜີຂໍຄວາມເປັນທຳຕໍ່ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດ. ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດກໍຄືພົນລະເມືອງທົ່ວໄປລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີພັນທະປະຕິບັດຕາມລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ, ລັດປົກປ້ອງສິດອິດສະຫລະພາບ ແລະ ສິດປະຊາທິປະໄຕຂອງປະຊາຊົນທີ່ບໍ່ມີໃຜຈະລ່ວງລະເມີດໄດ້. ລັດຖະທຳມະນູນ ຂອງ ສປປ ລາວ ຫ້າມທຸກການກະທຳແບບອາຍາສິດ, ຂົ່ມຂູ່ອັນຈະກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍເຖິງກຽດສັກສີ, ຮ່າງກາຍ, ຊີວິດ, ຈິດໃຈ ແລະ ຊັບສິນບັດຂອງປະຊາຊົນ. ທຸກໆຄົນທີ່ສິດເສລີພາບຂອງຕົນຖືກລ່ວງລະເມີດໂດຍການກະທຳຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດກໍຄືບຸກຄົນທີ່ສາມສາມາດຮ້ອງທຸກ, ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ສະເໜີຂໍຄວາມເປັນທຳ. ຂອບກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ຄຳປະກັນສິດດັ່ງກ່າວ ລວມມີກົດໝາຍອາຍາ, ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສານປະຊາຊົນ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ແລະ ກົດໝາຍສະເພາະອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດນຳໃຊ້ສິດໃນການຮ້ອງທຸກ, ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ສະເໜີຂໍຄວາມເປັນທຳຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ໃນປີ 2006, ສະພາແຫ່ງຊາດໄດ້ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກ ຊຶ່ງກົດໝາຍດັ່ງກ່າວໃຫ້ສິດແກ້ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃນການຍື່ນຄຳຮ້ອງທຸກຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ກົດໝາຍນີ້ປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນ ແລະ ລວມໝູ່, ຊຶ່ງເປັນມາດຕະການໃໝ່ທາງດ້ານນິຕິບັນຍັດໃນລະບົບຍຸຕິທຳທີ່ກຳນົດລະບຽບການເພື່ອໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຍື່ນຄຳຮ້ອງຢ່າງສະດວກ ແລະ ເປັນເອກະພາບ ແລະ ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຢ່າງມີປະສິດທິພາບຈາກອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຄຳຮ້ອງທຸກທີ່ສົ່ງທາງອົງການບໍລິຫານເອີ້ນວ່າ ຄຳສະເໜີ; ຄຳຮ້ອງທຸກທີ່ສົ່ງທາງອົງການຕຸລາການເອີ້ນວ່າ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ; ແລະ ຄຳຮ້ອງທຸກທີ່ສົ່ງທາງສະພາແຫ່ງຊາດ ເອີ້ນວ່າ ຄຳຮ້ອງຂໍຄວາມເປັນທຳ. ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຖືກຕອບຮັບເປັນຢ່າງດີຈາກປະຊາຊົນຢ່າງກ້ວາງຂວາງອັນໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງສັງຄົມລາວໃຫ້ມີຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຍຸຕິທຳສຳລັບທຸກໆຄົນໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກຖານະທາງດ້ານສັງຄົມ, ເພດ, ໄວ, ເຊື້ອຊາດ, ສັນຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ສາສະໜາ ແລະ ອື່ນໆ. ໃນລະບົບຍຸຕິທຳຂອງ ສປປ ລາວ ກໍລະນີທີ່ບໍ່ຮ້າຍແຮງແມ່ນແກ້ໄຂໂດຍບໍ່ຜ່ານລະບົບສານ ແຕ່ອີງໃສ່ຮີດຄອງປະເພນີຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າເປັນຫຼັກໃນການແກ້ໄຂ. ໃນນັ້ນ, ຜ່ານການແກ້ໄຂໂດຍໜ່ວຍໄກ່ແກ່ຍຂໍຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານຊຶ່ງໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນ

ຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ. ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂຶ້ນບ້ານແມ່ນແກ້ໄຂບັນດາຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ ແລະ ການກະທຳຜິດທາງອາຍາສະຖານເບົາ.

ຄ. ການປົກປ້ອງສິດຂອງກຸ່ມຄົນສະເພາະ

1. ສິດຂອງຊົນເຜົ່າ.

47. ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ດຳເນີນນະໂຍບາຍເສີມສ້າງຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າຢ່າງສະເໝີຕົ້ນສະເໝີປາຍ. ເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ສັງຄົມລາວມີການຈຳແນກເຊື້ອຊາດ ຫຼື ການຈຳແນກຊົນເຜົ່າ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວລັດຖະທຳມະນູນມາດຕາ 8 ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ: ລັດປະຕິບັດນະໂຍບາຍສາມັກຄີ ແລະ ສະເໝີພາບລະຫວ່າງເຜົ່າຕ່າງໆ. ທຸກຊົນເຜົ່າລ້ວນແຕ່ມີສິດປົກປັກຮັກສາ, ເສີມຂະຫຍາຍຮິດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງຕົນ ແລະ ຂອງຊາດ. ຫ້າມທຸກການກະທຳແບ່ງແຍກ ແລະ ການປະພຶດຈຳແນກລະຫວ່າງເຜົ່າດ້ວຍກັນ. ລັດປະຕິບັດທຸກມາດຕະການເພື່ອຂະຫຍາຍ ແລະ ຍົກລະດັບເສດຖະກິດ, ສັງຄົມຂອງທຸກຊົນເຜົ່າໃຫ້ສູງຂຶ້ນ. ການກະທຳແບ່ງແຍກຄວາມສາມັກຄີກິດການກໍ່ຄວາມອາຄາດບາດໝາງລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າ, ການຈຳແນກ, ການແບ່ງແຍກ, ການກົດກັ້ນ, ການຈຳກັດການເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ການເລືອກປະຕິບັດຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນເນື່ອງຈາກເຫດຜົນທາງດ້ານຊົນເຜົ່າແມ່ນລ້ວນແຕ່ເປັນການກະທຳຜິດທາງອາຍາ ຊຶ່ງໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍອາຍາ (ມາດຕາ 66 ແລະ ມາດຕາ 176). ບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຮ່ວມກັນດ້ວຍຄວາມສັນຕິສຸກ ແລະ ມີສິດສະເໝີພາບກັນຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ.

48. ລັດຖະບານລາວມີຄວາມພະຍາມໃນການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຂອງທຸກຊົນເຜົ່າເພື່ອແນໃສ່ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ດີຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ, ໂດຍໄດ້ເລັ່ງໃສ່ການສ້າງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ລົບລ້າງການກົກໜັງສີຂອງຊົນເຜົ່າໃນເຂດຊົນນະບົດ, ເຂດພູດອຍ ແລະ ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ໄດ້ເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານເຕັກນິກວິທະຍາການໃນການປູກຝັງ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ໄດ້ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການປ່ຽນແປງແບບແຜນດຳລົງຊີວິດທີ່ອີງໃສ່ທຳມະຊາດ ແລະ ຮີດເກົ່າຄອງເດີມ, ໄດ້ດຳເນີນການສ້າງບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານພັດທະນາ, ໄດ້ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນພັດທະນາຂຶ້ນບ້ານ, ຂະຫຍາຍເສັ້ນທາງລົດໄປສູ່ຊົນນະບົດ, ຂະຫຍາຍຕາໜ່າງການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກໄປສູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ຍົກຍ້າຍຈັດສັນທີ່ຢູ່ຖາວອນ ແລະ ສ້າງອາຊີບທີ່ໝັ້ນຄົງ, ແກ້ໄຂບັນຫາການເຄື່ອນຍ້າຍແບບຊະຊາຍ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດແບບເລື່ອນລອຍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ. ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ມີນະໂຍບາຍພິເສດຕໍ່ການສິ່ງເສີມການສຶກສາຂອງບັນດາເຜົ່າ ແລະ ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ໂດຍການສ້າງຕັ້ງໂຮງຮຽນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມສາມັນຊົນເຜົ່າ ແລະ ໂຮງຮຽນເດັກກຳພ້າຂຶ້ນທຸກແຂວງໃນທົ່ວປະເທດ ເພື່ອສ້າງໂອກາດໃຫ້ນັກຮຽນຊົນເຜົ່າແລະຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ໄດ້ຮັບການສຶກສາ.

49. ການຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງເຜົ່າແມ່ນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ຕິດພັນກັບພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງທຸກກະຊວງ, ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນຂອງລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ອົງການ ຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມເປັນຕົ້ນແມ່ນສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ສະຫະ ພັນກຳມະບານລາວ, ສະຫະພັນນັກຮີບເກົ້າແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການກາແດງລາວ, ແຕ່ອົງການທີ່ເປັນ ໃຈກາງໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຂອງຊົນເຜົ່າລວມມີແນວລາວສ້າງຊາດ, ກຳມາທິການບັນດາ ເຜົ່າຂອງ ສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາວິທະຍາສາດສັງຄົມແຫ່ງຊາດ.

2. ສິດທິແມ່ຍິງ.

50. ສປປ ລາວ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ຊຶ່ງໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ, ກົດໝາຍອາຍາ, ກົດໝາຍແຮງງານ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາ, ແລະ ເອກະສານທາງດ້ານກົດໝາຍອື່ນໆ. ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຫ້າວຫັນແຜນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງແຕ່ປີ 2006 ຈົນເຖິງປີ 2010; ແຜນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງປະເທດ; ແຜນປະຕິບັດງານປັກກິ່ງ, ສົນທິສັນຍາຊີດໍ ແລະ ເປົ້າໝາຍສະ ຫັດສະວັດເພື່ອການພັດທະນາ. ແຜນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດດັ່ງກ່າວເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແນໃສ່ແກ້ ໄຂບັນຫາ ແລະ ສິ່ງກົດຂວາງທີ່ເປັນອຸປະສັກໃຫ້ແກ່ຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ. ລັດຖະບານໄດ້ລິເລີ້ມເຊື່ອມບົດ ບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນແຜນການ, ແຜນງານ, ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆເປັນຕົ້ນແມ່ນຂະບວນ ການວາງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ໃຫ້ໂອກາດແມ່ຍິງເຂົ້າມາມີສ່ວນ ຮ່ວມໃນການວິໄຈບັນຫາ, ຊອກຫາວິທີການແກ້ໄຂຮ່ວມກັບເພດຊາຍ ພ້ອມທັງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕິດ ຕາມກວດກາບັນດາໂຄງການພັດທະນາເພື່ອເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຂຶ້ນ.

51. ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມສິດທິຂອງແມ່ຍິງ ລວມມີອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ເຊັ່ນ: ກະຊວງສຶກສາທິການ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ຄະນະກຳມາທິການ ແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ລາວ ແລະ ອື່ນໆ. ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງເຫຼົ່ານີ້ເຄື່ອນໄຫວວຽກງານທັງໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ. ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວໄດ້ສ້າງຕັ້ງສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເພື່ອ ການພັດທະນາຂຶ້ນໃນປີ 1997 ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງສູນໃຫ້ຄຳປຶກສາແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນປີ 2004 ໂດຍມີຈຸດປະສົງໃຫ້ຄຳປຶກສາດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ, ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ແລະ ການຂູດຮີດທາງເພດ. ສູນ ດັ່ງກ່າວໄດ້ໃຫ້ຄຳປຶກສາແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈຳນວນ 441 ຄົນ, ລວມທັງ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າ

ມະນຸດທີ່ກັບມາຈາກປະເທດໄທຈຳນວນ 144 ຄົນ; ໄດ້ໃຫ້ຄຳປຶກສາແບບເຊິ່ງໜ້າ ແລະ ທາງໂທລະສັບ ຈຳນວນ 1.563 ຄັ້ງ, ມີຈຳນວນ 280 ເລື່ອງ.

52. ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຜົນສຳເລັດຢ່າງຫລວງຫລາຍໃນການຮັບປະກັນສິດທິຂອງແມ່ຍິງ. ການເລືອກຕັ້ງ ສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດໃນຊຸດທີ VI, ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບເລືອກເຖິງ 29 ທ່ານໃນຈຳນວນສະມາຊິກ ສະພາແຫ່ງຊາດທັງໝົດ 115 ທ່ານ (33,5%), ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເພດຍິງໃນ ຂັ້ນນຳຂອງລັດຖະບານ ແລະ ທຸກອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດໃນທຸກຂັ້ນແມ່ນມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນເທື່ອລະ ກ້າວ. ມາເຖິງປະຈຸບັນ, ແມ່ຍິງທີ່ເປັນພະນັກງານຂອງລັດ ມີ 35 ພັນກ່ວາຄົນ (38.9%), ແມ່ຍິງຢູ່ໃນຂົງ ເຂດເສດຖະກິດຈຳນວນ 54%. ນອກຈາກນີ້, ແມ່ຍິງມີສິດຂໍລາຟັກການໄດ້ເຖິງ 3 ເດືອນໃນການລ້ຽງດູ ລູກນ້ອຍໂດຍບໍ່ມີການຕັດເງິນເດືອນ ແລະ ສິດທິພິເສດອື່ນໆ, ແມ່ຍິງຍັງມີສິດອອກຊື່ຮ່ວມກັບສາມີຢູ່ໃນ ໃບຕາດິນ ແລະ ເອກະສານຢັ້ງຢືນອື່ນໆ, ສິດໃນການຮັກສາສາມສະກຸນເດີມຂອງຕົນເອງພາຍຫຼັງແຕ່ງ ດອງ, ສິດໃນການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ແລະ ອື່ນໆ. ສປປ ລາວໄດ້ສົ່ງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດພາຍໃຕ້ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ປ້ອງກັນບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວໃນ ທ້າຍປີ 2009. ປະຈຸບັນ, ຄະນະກຳມາທິການເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ພວມຈັດຕັ້ງຜັນຂະ ຫຍາຍຄຳເຫັນມ້ວນທ້າຍຂອງຄະນະກຳມະການລົບລ້າງທຸກຮູບການຂອງແມ່ຍິງ.

3. ສິດທິເດັກ.

53. ສປປ ລາວ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໃນການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກນ້ອຍ ຊຶ່ງໄດ້ດຳ ເນີນມາດຕະການເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຄົບຖ້ວນກ່ຽວກັບບັນດາໜັງສືການ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຂອງສົນທິ ສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິເດັກພ້ອມທັງມີຄວາມພະຍາຍາມສູງເພື່ອປະຕິບັດໃຫ້ເປັນຮູບປະທຳຂຶ້ນເຊັ່ນ: ລັດ ຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ 29 ກໍໄດ້ກຳນົດເນື້ອໃນທີ່ສອດຄ່ອງກັບເນື້ອໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິເດັກ; ໄດ້ປັບປຸງກົດໝາຍ ແລະ ສ້າງກົດໝາຍໃໝ່ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍອາຍາ, ກົດໝາຍຄອບຄົວ, ກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍການສຶກສາ, ກົດໝາຍແຮງງານ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການອານະໄມ, ກັນພະຍາດ ແລະ ສິ່ງເສີມຊຸ ຂະພາບ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຊາດ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມູນມໍລະດົກ ແລະ ພື້ນຖານການສືບທອດ ມູນມໍລະດົກ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍພັນທະປ້ອງກັນຊາດ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ, ກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການ ພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ສຳຄັນແມ່ນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ, ຊຶ່ງບັນດາເນື້ອໃນກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບໜັງສືການ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດ ຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິເດັກ.

54. ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບແມ່ແລະເດັກ, ການພັດທະນາເດັກຢ່າງຮອບ ດ້ານ ແລະ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ໂດຍໄດ້ສ້າງຕັ້ງກົນໄກ

ປະສານງານລະດັບຊາດ ເພື່ອເປັນເສນາທິການໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານກ່ຽວກັບວຽກງານສິດທິເດັກ ທີ່ເອີ້ນວ່າ: ຄະນະກຳມາທິການເພື່ອແມ່ແລະເດັກແຫ່ງຊາດ (ຄດມຊ) ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳພາ ແລະ ເປັນປະທານຂອງທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ຜູ້ປະຈຳການລັດຖະບານ ແລະ ສະມາຊິກຂອງຄະນະກຳມາທິການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍບັນດາລັດຖະມົນຕີ ແລະ ບັນດາທ່ານລັດຖະມົນຕີຊ່ວຍວ່າການຂອງບັນດາກະຊວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ປະກອບເຂົ້າເປັນຮອງປະທານ ຫຼື ເປັນກຳມະການ. ມີສາຍໂຍການຈັດຕັ້ງໃນທົ່ວປະເທດ ແຕ່ຂັ້ນສູນກາງລົງຮອດຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳ-ນຳພາ ແລະເປັນປະທານຂອງທ່ານເຈົ້າແຂວງ ຫຼື ທ່ານຮອງເຈົ້າແຂວງ ສຳລັບຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂອງທ່ານເຈົ້າເມືອງ ຫຼືທ່ານຮອງເຈົ້າເມືອງ ສຳລັບຢູ່ຂັ້ນເມືອງ. ນອກຈາກນີ້, ຍັງມີບັນດາອົງການຕົວແທນ ຫຼື ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບ, ການພັດທະນາເດັກດ້ານການສຶກສາ ແລະ ການປົກປ້ອງສິດແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກນ້ອຍ ເປັນຕົ້ນ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງສຶກສາທິການ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ, ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ສະມາຄົມຄົນພິການລາວ ແລະ ອື່ນໆ. ອົງການເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ດຳເນີນການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານ ແລະ ປະສານງານຮ່ວມກັນທັງໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.

55. ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຜົນສຳເລັດໃນການຮັບປະກັນສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກເປັນກ້າວໆມາ, ຊຶ່ງສະແດງອອກໃນການຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດກ່ຽວກັບວຽກງານເດັກເຊັ່ນ: ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດສຳລັບເດັກນ້ອຍ, ແຜນງານແຫ່ງຊາດຕ້ານການຄ້າ ແລະ ຊຸດຮີດທາງເພດເດັກສຳລັບໄລຍະປີ 2007 – 2011, ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍໂພຊະນາການ, ແລະ ອື່ນໆ. ລັດຖະບານໄດ້ຖືເອົາວຽກງານການເບິ່ງແຍງດູແລ ແລະ ຮັກສາສຸຂະພາບຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ ເປັນວຽກບູລິມະສິດແຖວໜ້າ ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ຖືເອົາວຽກງານສັກຢາ ແລະ ຢອດຢາກັນພະຍາດ ເປັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ເປັນໃຈກາງເຊື່ອມສານວຽກງານຮັກສາສຸຂະພາບຂັ້ນຕົ້ນ ແລະ ວຽກງານອື່ນໆຂອງແມ່ແລະເດັກ. ໃນແຕ່ລະປີ ໄດ້ຈັດກິດຈະກຳຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນລະດັບຊາດ ເພື່ອປຸກລະດົມຂະບວນການສັກຢາ ແລະ ຢອດຢາກັນພະຍາດ ໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ໂດຍມີການນຳສູງສຸດຂອງປະເທດ (ທ່ານປະທານປະເທດ) ແລະ ການນຳຂັ້ນສູງຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ຂອງລັດຖະບານ (ທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ) ໄດ້ໃຫ້ກຽດເຂົ້າຮ່ວມ. ການປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມສິດທິຂອງເດັກໄດ້ຖືກຫັນເຂົ້າສູ່ບັນດາແຜນການ ແລະ ຍຸດທະສາດໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ຊຶ່ງໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ເດັກນ້ອຍລາວໃນທົ່ວປະເທດ ໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດຕ່າງໆຂອງເຂົາເຈົ້ານັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ. ການປິ່ນປົວ ແລະ ກວດສຸຂະພາບໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ ແລະ ບັນດາມາດຕະການໃນການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກ ແລະ ອັດຕາການຂາດສານອາຫານໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ນອກນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຍັງຖືເອົາວຽກງານການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ເປັນແຜນຍຸດທະສາດບູລິມະສິດຂອງການພັດທະນາປະເທດຊາດ ທັງໃນສະເພາະໜ້າ ແລະ ໃນໄລຍະຍາວ ໂດຍຖືເອົາວຽກງານການສຶກສາເປັນໃຈກາງ.

ການເຂົ້າຮຽນຂອງເດັກ ໃນເກນອາຍຸທີ່ເໝາະສົມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ນອກຈາກນີ້, ກໍໄດ້ຂະຫຍາຍ ໂຄງການຮຽນຮ່ວມລະຫວ່າງເດັກພິການ ແລະ ເດັກປົກກະຕິ. ປະຈຸບັນໃນທົ່ວປະເທດມີໂຮງຮຽນກິນ ນອນຊົນເຜົ່າ 20 ແຫ່ງ, ມີນັກຮຽນທັງໝົດ 7,034 ຄົນ. ນອກຈາກນີ້, ຍັງມີເດັກທີ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ ເປັນພິເສດ ຈຳນວນ 4,569 ຄົນ ທີ່ພວມຮຽນຢູ່ໃນການສຶກສາຮຽນຮ່ວມ.

56. ລັດຖະບານ ໄດ້ປະຕິບັດຢ່າງທ້າວທັນບັນດາຫຼັກການ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດ ທິເດັກ ດ້ວຍການເພີ່ມທະວີຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການເບິ່ງແຍງດູແລ ແລະ ປົກປ້ອງເດັກຈາກໄພອັນຕະ ລາຍຕ່າງໆ, ຈາກການດຳເນີນຄະດີ, ຈາກການທາລຸນ, ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ການຖືກຂູດຮີດທາງ ດ້ານແຮງງານ ແລະ ທາງເພດ, ການຄ້າມະນຸດ, ສິ່ງເສບຕິດ, ຈາກລູກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ຈາກປາງສົງຄາມ ແລະ ອື່ນໆ. ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງເງື່ອນໄຂ ແລະ ໂອກາດໃຫ້ເດັກນ້ອຍ ແລະ ຊາວ ໜຸ່ມລາວບັນດາເຜົ່າ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຄື່ອນໄຫວເຮັດກິດຈະກຳຕ່າງໆໃນສັງຄົມ ນັບທັງຢູ່ພາຍ ໃນແລະ ຕ່າງປະເທດ ເພື່ອແລກປ່ຽນຄຳຄິດຄຳເຫັນເຊິ່ງກັນແລະກັນ ກ່ຽວກັບບັນຫາຂອງເດັກນ້ອຍ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ບັນຫາສິດທິເດັກ.

4. ສິດທິຄົນພິການ.

57. ສປປ ລາວ ມີຄົນພິການປະມານ 120,000 ຄົນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກລູກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ຕົກຄ້າງຂອງສົງຄາມ. ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຊຸກຍູ້ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂທີ່ເອື້ອອຳນວຍສຳລັບຄົນພິການໃນການຊົມໃຊ້ສິດຂອງຕົນບົນພື້ນຖານຄວາມສະ ເໝີພາບກັບຄົນອື່ນໃນດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ. ໃນການຮັບປະກັນ ເພື່ອໃຫ້ຊີວິດຍືນຍົງ, ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບຊຸມຊົນ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມໃນກິດຈະກຳທາງ ສັງຄົມ, ຄົນພິການໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກລັດ ແລະ ສັງຄົມນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າ ຍັງໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດອື່ນຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ເປັນຕົ້ນກົດໝາຍແຮງງານ, ກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍການ ສຶກສາ ແລະ ອື່ນໆເຊັ່ນ: ການປິ່ນປົວ ແລະ ການຟື້ນຟູສຸຂະພາບຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈ, ແລະ ການ ປະກອບອາຊີບທີ່ເໝາະສົມກັບເຂົາເຈົ້າ.

58. ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິຄົນພິການໃນປີ 2009. ປະຈຸບັນ ບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ສຳເລັດການສ້າງຮ່າງດຳລັດວ່າດ້ວຍຄົນພິການເພື່ອສະເໜີລັດຖະບານ ຮັບຮອງເອົາ. ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ປຶກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຄົນພິການ ລວມມີກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ຄະນະກຳມະການ ແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຄົນພິການ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ສິດຂອງຄົນພິການ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງໂດຍຜ່ານການເຄື່ອນໄຫວຂອງສະມາຄົມຄົນພິການ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ສະມາຄົມຄົນພິ

ການຕາ, ສູນພື້ນູຄົນພິການແຫ່ງຊາດ, ສູນຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບແມ່ຍິງພິການ, ສູນການສຶກສາຮຽນຮ່ວມ ແລະ ອື່ນໆ.

IV. ຜົນສຳເລັດ, ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສິ່ງທ້າທ້າຍ.

ກ. ຜົນສຳເລັດ.

59. ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາສາມສິບກວ່າປີ ໃນພາລະກິດແຫ່ງການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາພັດທະນາປະເທດຊາດ, ສປປ ລາວ ສາມາດຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງ, ສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ຄວາມສະຫງົບສຸກແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງເປັນປັດໃຈພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ.

60. ລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ຄຳປະກັນ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າສາມາດຊົມໃຊ້ສິດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນດ້ານຕ່າງໆຢ່າງຈະແຈ້ງ. ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ບົນພື້ນຖານກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕົນ, ອົງການສຳພັນທາງດ້ານການເມືອງ ຊຶ່ງໄດ້ແກ່ອົງການແນວສ້າງຊາດ, ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນໄດ້ເສີມຂະຫຍາຍພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນໃນການເຕົ້າໂຮມຄວາມສາມັກຄີເປັນປົກແຜ່ນຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມຂະບວນການຂອງມະຫາຊົນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ, ກໍຄືການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍນັບມື້ມີປະສິດທິຜົນຫຼາຍຂຶ້ນ. ຍ້ອນການປະຕິບັດນະໂຍບາຍການປ່ຽນແປງໃໝ່ທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດຢ່າງມີຫຼັກການ, ລວມທັງການເປີດກ້ວາງການຮ່ວມມື ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງກັບສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ, ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນອັດຕາສະເລ່ຍບໍ່ຫຼຸດ 6 ສ່ວນຮ້ອຍຕໍ່ປີຕະຫຼອດໄລຍະສອງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມານີ້.

61. ການຮັບຮອງເອົາ ແລະ ການປັບປຸງກົດໝາຍໃນຂະແໜງການ ແລະ ຂົງເຂດວຽກງານຕ່າງໆ ຈຳນວນຫຼາຍກວ່າ 90 ສະບັບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍເຫຼົ່ານັ້ນ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໂດຍທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມເຂົ້າໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິຂອງພົນລະເມືອງ. ການສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາລັດແຫ່ງກົດໝາຍທີ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ເປັນພື້ນຖານອັນໜັກແໜ້ນໃນການເສີມຂະຫຍາຍສິດເປັນເຈົ້າຂອງປະເທດຊາດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ.

62. ສປປ ລາວ ໄດ້ດຳເນີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການຢອດຢາ ແລະ ສັກຢາ ກັນພະຍາດ ແລະ ໂຄງການສຸຂະສິກສາໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ຊຶ່ງໄດ້ ເຮັດໃຫ້ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ແລະ ເດັກໄດ້ຫຼຸດລົງເທື່ອລະກ້າວ. ນອກຈາກນີ້, ສປປ ລາວ ໄດ້ປະກາດເປັນປະເທດທີ່ປອດຈາກພະຍາດໂປລີໂອ.

63. ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການພັດທະນາຂະແໜງການສຶກສາດ້ວຍບາດກ້າວຂະຫຍາຍ ຕົວທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບໃນລະດັບອັນແນ່ນອນ, ຊຶ່ງສະແດງອອກດ້ວຍການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງອັດຕາການເຂົ້າໂຮງຮຽນໃນຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ມັດທະຍົມສຶກສາ ແລະ ການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ຈຳ ນວນໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖາບັນການສຶກສາຂອງລັດ ແລະ ເອກະຊົນ.

64. ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສັນທິສັນຍາສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດເກືອບໝົດທຸກສະບັບສຳຄັນ ຕົ້ນຕໍຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດທິມະນຸດຈຳນວນຫຼາຍ ສະບັບ; ພ້ອມທັງໄດ້ຮັບຮູ້, ປະຕິບັດພັນທະ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາສາກົນເຫຼົ່ານີ້, ຊຶ່ງສະແດງອອກໃນການເຜີຍແຜ່ບົດບັນຍັດຂອງສົນທິສັນຍາ, ການ ປັບປຸງກົດໝາຍພາຍໃນໃຫ້ສອດຄ່ອງ ແລະ ການສ້າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ.

65. ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ການຮ່ວມມືອັນສ້າງສັນ ແລະ ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບການປະຕິບັດ ສິດຂອງພົນລະເມືອງໃນຂົງເຂດຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ສະພາສິດທິມະນຸດ; ພ້ອມທັງໄດ້ຮັບຕ້ອນຜູ້ລາຍງານພິ ເສດກ່ຽວກັບສິດເສລີພາບດ້ານສາສະໜາ ຫຼື ຄວາມເຊື່ອຖືໃນທ້າຍປີ 2009, ຊຶ່ງໄດ້ສົ່ງເສີມຄວາມເຂົ້າ ໃຈກ່ຽວກັບສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການເຄົາລົບສິດເສລີພາບຂອງພົນລະເມືອງໃນ ດ້ານນີ້.

66. ສປປ ລາວ ໄດ້ຈັດຕັ້ງການພົບປະສົນທະນາດ້ານສິດທິມະນຸດກັບປະເທດ ແລະ ກຸ່ມປະເທດເພື່ອນ ມິດຈຳນວນໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ຊູແອັດ, ອົດສະຕຣາລີ ແລະ ສະຫະພາບເອີຣົບ ເພື່ອແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບປະການໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ.

ຂ. ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.

67. ເນື້ອທີ່ດິນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນເຂດພູດອຍ, ແລະ 80 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງດິນແດນປະເທດ ທັງໝົດເປັນເຂດຊົນນະບົດທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ຊຶ່ງເປັນອຸປະສັກອັນໃຫຍ່ຫຼວງໃນການພັດທະ ນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ຈຳເປັນຂອງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ສ້າງຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃຫ້ແກ່ການເຜີຍແຜ່, ຍົກລະດັບຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ກົດໝາຍ

ຂອງລັດ ທັງເປັນອຸປະສັກໃຫ້ແກ່ການສະໜອງ ແລະ ການຮັບປະກັນຄວາມສາມາດ ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງລັດເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຂອງພົນລະເມືອງ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ.

68. ການຕົກເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນຂອງສັກດີນາ ແລະ ພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຕ່າງຊາດເປັນເວລາຍາວນານ ກໍຄືການປະທະກັນດ້ວຍກຳລັງອາວຸດ ແລະ ສົງຄາມທຳລາຍທີ່ພວກເຂົາໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນນັ້ນ ໄດ້ເປັນສາເຫດຕົ້ນຕໍຂອງຄວາມດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກຂອງປະເທດ. ຜົນສະທ້ອນອັນໜັກໜ່ວງຂອງສົງຄາມທຳລາຍດັ່ງກ່າວໂດຍສະເພາະແມ່ນສົ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ລູກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກຍັງເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ ແລະ ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກຫຼີກ, ທັງໄດ້ກໍ່ຄວາມສູນເສຍຢ່າງມະຫາສານໃຫ້ແກ່ຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນຂອງພົນລະເມືອງ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍກາຍເປັນຄົນພິການ.

69. ລະດັບການສຶກສາ, ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບບັນດາກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລັດໃນຖັນແຖວພະນັກງານ, ລັດຖະກອນ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ທັງຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍ ແລະ ໃນໝູ່ປະຊາຊົນໃນເຂດພູດອຍ ແລະ ເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກຍັງມີຄວາມຈຳກັດບວກກັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ກົດໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບກົດໝາຍສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດ ແລະ ພັນທະດ້ານກົດໝາຍຂອງປະເທດຍັງບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍພາຍໃນ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນລວມທັງການປະຕິບັດພັນທະລາຍງານພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາດ້ານສິດທິມະນຸດ.

70. ການເຊື່ອຖື ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີເກົ່າແກ່ຫຼາຍໆສິ່ງທີ່ຍັງຄອບງຳແຜ່ຫຼາຍຢູ່ໃນຫຼາຍທ້ອງຖິ່ນ ຍັງເປັນສິ່ງກົດຂວາງຢ່າງໜຶ່ງສຳລັບການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການບໍລິການຂອງລັດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການປັບປົວ ແລະ ຮັກສາສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານຕ່າງໆ.

71. ຜົນກະທົບທາງລົບຂອງຍຸກໂລກາພິວັດ ໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດມີການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງພົນລະເມືອງຫຼາຍຂຶ້ນ, ຄວາມຫຼຸດລົ້ນກັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມລະຫວ່າງຜູ້ຮັ່ງ ແລະ ຜູ້ທຸກຍາກນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ, ຈຳນວນຜູ້ຫວ່າງງານເພີ່ມຂຶ້ນ. ບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ເປັນຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກສ່ວນໜຶ່ງໃນການຮັບປະກັນການຊົມໃຊ້ສິດຢ່າງເຕັມສ່ວນຂອງປະຊາຊົນ. ນອກຈາກນີ້, ພະຍາດຕິດຕໍ່ທາງເພດ ແລະ ໂລກລະບາດ ແລະ ປະກົດການຫຍໍ້ທໍ້ໃນສັງຄົມເປັນຕົ້ນແມ່ນການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການຄ້າຢາເສບຕິດກໍລ້ວນແຕ່ເປັນບັນຫາທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂດ້ວຍມາດຕະການທີ່ເລັ່ງດ່ວນ ແລະ ເໝາະສົມ.

72. ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດເປັນຕົ້ນແມ່ນພະຍຸຝົນລະດູ ຮ້ອນ, ໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ການພັດທະນາໃນຫຼາຍຂະແໜງ ການໂດຍສະເພາະແມ່ນການພັດທະນາຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ຕົວຢ່າງ ໄພນ້ຳຖ້ວມໃນປີ 2008 ແລະ ພະຍຸເກດສະໜາໃນປີ 2009 ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ການຜະລິດສະບຽງອາຫານບໍ່ສາມາດຕອບສະ ໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ ຕາມເປົ້າໝາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນແຜນງານດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງລັດຖະບານ.

V. ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ, ຄຳໝັ້ນສັນຍາ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໃນການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານ ວິຊາການ.

ກ. ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ.

73. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ສູ້ຊົນບັນລຸເປົ້າໝາຍການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ດ້ວຍການເພີ່ມທະວີຄວາມ ພະຍາຍາມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຍຸດທະສາດເພື່ອການເຕີບໂຕ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມ ທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ (NGPES), ລວມທັງເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາອື່ນໆ (MDGs) ເພື່ອນຳພາປະເທດຊາດໃຫ້ຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະພາວະດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2020.

74. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ປັບປຸງບູລະນະລະບົບການປົກຄອງໃນທຸກຂັ້ນ ແລະ ລະບົບກົດໝາຍ, ພ້ອມ ທັງສືບຕໍ່ເພີ່ມທະວີຄວາມພະຍາຍາມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນເພື່ອສ້າງລັດ ສປປ ລາວ ໃຫ້ເປັນລັດແຫ່ງກົດໝາຍເທື່ອລະກ້າວ, ເສີມຂະຫຍາຍສິດປະຊາທິປະໄຕຂອງປະຊາຊົນ, ເພີ່ມທະວີນິຕິທຳ, ປົກປັກຮັກສາຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງພົນລະເມືອງ, ເຮັດໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມ ສະຫງົບ, ຍຸຕິທຳ ແລະ ສິວິໄລ. ນອກຈາກນີ້, ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ປັບປຸງລະບົບສານປະຊາຊົນ ແລະ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຫັກແໜ້ນເຂັ້ມແຂງ.

75. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານແຫ່ງຊາດເພື່ອຮັກສາສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນບັນດາ ເຜົ່າ, ປະຕິບັດບັນດານະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ມາດຕະການສົ່ງເສີມ, ບົ່ນປົວສຸຂະພາບ ລວມທັງ ການສັກຢາກັນພະຍາດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍເພື່ອເຮັດໃຫ້ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ ຫຼຸດຜ່ອນລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ອາຍຸຍິນສະເລ່ຍຂອງພົນລະເມືອງເພີ່ມຂຶ້ນ.

76. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ປັບປຸງຄຸນນະພາບການສຶກສາ, ຂະຫຍາຍໂອກາດການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ດ້ວຍວິທີການປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດການສຶກສາແຫ່ງຊາດ, ແຜນປະຕິບັດ ງານແຫ່ງຊາດການສຶກສາເພື່ອທຸກຄົນ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດປະຕິຮູບລະບົບການສຶກສາແຫ່ງຊາດ

ຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ທຶນຮອນຈາກງົບປະມານຂອງລັດຈຳນວນ 18 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງງົບປະມານແຫ່ງ ລັດ (ອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາສະບັບປັບປຸງ), ລວມທັງຂະຫຍາຍ ແລະ ປັບປຸງສະຖາບັນ ການສຶກສາໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນດີຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າ.

77. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ເພີ່ມຄວາມພະຍາມໃນການສ້າງໂອກາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂທີ່ເອື້ອອຳນວຍສຳລັບ ການປະກອບອາຊີບ ແລະ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃໝ່ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າທັງໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດທ່າງໂກສອກຫຼີກ, ລວມທັງການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຂະຫຍາຍສູນຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບໃນຂົງ ເຂດຕ່າງໆໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ; ສືບຕໍ່ປັບປຸງ ແລະ ພັດທະນາລະບອບປະກັນສັງຄົມທັງໃນພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນໃຫ້ກວ້າງຂວາງ.

ຂ. ຄຳໝັ້ນສັນຍາ

78. ສປປ ລາວ ຈະພິຈາລະນາລົງນາມໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານ; ຈະພິຈາ ລະນາໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງທຸກຄົນຈາກການຫາຍສາບສູນແບບບັງຄັບ ແລະ ຈະສືບຕໍ່ພິຈາລະນາເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສົນທິສັນຍາສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດ ແລະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສິດທິມະນຸດ ອື່ນໆເຊັ່ນ: ສົນທິສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຮງງານ.

79. ສປປ ລາວ ຈະນຳເອົາເນື້ອໃນຂໍ້ບັນຍັດຂອງສົນທິສັນຍາສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ ຫັນເປັນກົດໝາຍພາຍໃນ ແລະ ຈະເພີ່ມທະວີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນ ລະດັບພາຍໃນປະເທດໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນສູງ.

80. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສົນທິສັນຍາສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດ ໃຫ້ພະນັກ ງານ, ລັດຖະກອນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ທັງຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ປະຊາຊົນໂດຍທົ່ວໄປ ລວມ ທັງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເດັກນ້ອຍ.

81. ສປປ ລາວ ຈະໃຫ້ການຮ່ວມມື ແລະ ສະໜັບສະໜູນວຽກງານຂອງກົນໄກສິດທິມະນຸດຂອງອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດໃນຂອບສະພາສິດທິມະນຸດ, ລວມທັງການປະຕິບັດພັນທະສິ່ງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ; ການຮ່ວມມືກັບຂັ້ນຕອນພິເສດ ໂດຍການເຊື່ອເຊີນຜູ້ລາຍງານພິເສດກ່ຽວກັບບັນຫາອື່ນໆມາຢັ້ງມາຢາມ ສປປ ລາວ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

82. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບປະການກັບວົງຄະນາຍາດສາກົນເພື່ອເພີ່ມທະວີການການຮ່ວມມື ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອກັນດ້ານວິຊາການແນໃສ່ສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດໃຫ້ເປັນຮູບປະທຳຢ່າງແທ້ຈິງ.

ຄ. ຄວາມຕ້ອງການໃນການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ.

83. ສປປ ລາວ ຫວັງວ່າ ວົງຄະນາຍາດສາກົນຈະສືບຕໍ່ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ ສປປ ລາວ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ, ພ້ອມທັງໃຫ້ທຶນການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1

ບັນດາກະຊວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນການກະກຽມບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ

1. ສະພາແຫ່ງຊາດ
2. ຄະນະເລຂາທິການລັດຖະບານ
3. ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ
4. ກະຊວງຍຸຕິທຳ
5. ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ
6. ກະຊວງປ້ອງກັນປະເທດ
7. ກະຊວງສຶກສາທິການ
8. ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ
9. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
10. ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
11. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
12. ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
13. ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
14. ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ
15. ທະບວງການປົກຄອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງລັດຖະກອນ
16. ອົງການກວດກາລັດຖະບານ
17. ຄະນະຊີ້ນຳພັດທະນາ ແລະ ລິບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ
18. ຄະນະກຳມາທິການເພື່ອແມ່ ແລະ ເດັກແຫ່ງຊາດ
19. ຄະນະກຳມາທິການເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2

ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການກະກຽມບົດລາຍງານ ແຫ່ງຊາດ

1. ອົງການແນວລາວສ້າງຊາດ
2. ສະຫະພັນນັກຮົບເກົ່າແຫ່ງຊາດ
3. ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
4. ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ
5. ສູນກາງສະຫະພັນກຳມະບານລາວ
6. ສະມາຄົມນັກຂ່າວ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ
7. ສະພາທະນາຍຄວາມ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ
8. ສະມາຄົມຄົນພິການ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ
9. ອົງການກາແດງລາວ
10. ສະຖາບັນການເມືອງ ແລະ ການປົກຄອງແຫ່ງຊາດ
11. ສູນສິດທິມະນຸດ, ສະຖາບັນວິທະຍາສາດ ແລະ ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ
12. ໜ່ວຍສິດທິມະນຸດ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະ ລັດຖະສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3

ສິນທິສັນຍາສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິນທິສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດທິ ມະນຸດ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນ ພາຄີ

1. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທາງດ້ານພົນລະເມືອງ ແລະ ການເມືອງ
2. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ
3. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການກຳຈັດທຸກຮູບການຈຳແນກເຊື້ອຊາດ
4. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ
5. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິເດັກ
6. ອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສິນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງເດັກນ້ອຍ ກ່ຽວກັບ ການເຂົ້າ ຮ່ວມຂອງເດັກນ້ອຍໃນການປະທະກັນດ້ວຍກຳລັງອາວຸດ
7. ອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສິນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງເດັກນ້ອຍ ກ່ຽວກັບ ການຄ້າ ເດັກນ້ອຍ, ການຄ້າໂສເພນີເດັກ ແລະ ຮູບພາບລາມິກຂອງເດັກນ້ອຍ
8. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຄົນພິການ
9. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການສະກັດກັ້ນ ແລະ ລົງໂທດອາຊະຍາກຳ ດັບສູນເຊື້ອຊາດ
10. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງຂ້າທາດ, ການຄ້າຂ້າທາດ ແລະ ສະຖາບັນ ກໍລິການປະຕິບັດ ທີ່ຄ້າຍຄືກັນກັບລະບອບຂ້າທາດ
11. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປາບປາມ ແລະ ລົງໂທດອາຊະຍາກຳອາປາເຕັດ
12. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການບໍ່ສິ້ນສຸດອາຍຸຄວາມຂອງອາຊະຍາກຳສົງຄາມ ແລະ ອາຊະຍາກຳ ຕ້ານມວນມະນຸດ
13. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປາບປາມການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການຂຸດຮີດໂດຍບັງຄັບຄົນອື່ນເປັນ ໂສເພນີ
14. ອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການປ້ອງກັນ, ສະກັດກັ້ນ ແລະ ລົງໂທດການຄ້າມະນຸດ, ໂດຍສະ ເພາະ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສິນທິສັນຍາຂອງອົງການສະຫະປະຊາ ຊາດວ່າດ້ວຍ ອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ
15. ສິນທິສັນຍາເຊີແນວວ່າດ້ວຍການບັນເທົາໃຫ້ແກ່ສະພາບຂອງຜູ້ທີ່ຖືກບາດເຈັບ, ຜູ້ເຈັບເປັນຢູ່ ໃນກຳລັງປະກອບອາວຸດໃນສະໜາມຮົບພາກພື້ນດິນ,
16. ສິນທິສັນຍາເຊີແນວວ່າດ້ວຍການບັນເທົາໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກບາດເຈັບ, ຜູ້ເຈັບປ່ວຍ ແລະ ຜູ້ຖືກກຳປັ່ນ ຫລົ່ມຢູ່ທະເລຂອງກຳລັງປະກອບອາວຸດ,
17. ສິນທິສັນຍາເຊີແນວວ່າດ້ວຍການປະຕິບັດຕໍ່ສະເລີຍເສີກ,
18. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງບຸກຄົນພົນລະເຮືອນໃນຍາມສົງຄາມ

19. ອານຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສົນທິສັນຍາເຊີແນວ ສະບັບ ລົງວັນທີ 12 ສິງຫາ 1949 ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງການປະທະກັນລະຫວ່າງປະເທດ,
20. ອານຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສົນທິສັນຍາເຊີແນວ ສະບັບລົງວັນທີ 12 ສິງຫາ 1949 ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງການປະທະກັນທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະສາກົນ;
21. ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການໃຊ້ແຮງງານແມ່ຍິງໃນຍາມກາງຄືນ
22. ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການເຮັດວຽກກາງຄືນຂອງຊາວໜຸ່ມທີ່ອອກແຮງງານໃນຂະແໜງ ອຸດສາຫະກຳ
23. ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການອອກແຮງງານແບບບັງຄັບ ແລະ ຝືນໃຈ
24. ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາຍຸຕໍ່ສຸດຂອງການເຮັດວຽກ
25. ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຫ້າມແລະການລົບລ້າງການໃຊ້ແຮງງານເດັກ ໃນຮູບແບບທີ່ຮ້າຍແຮງ ທີ່ສຸດໂດຍທັນທີ
26. ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບໃນການຈ້າງງານ
27. ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຈຳແນກທີ່ພົວພັນເຖິງການຈ້າງງານ ແລະ ອາຊີບ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4

ບັນຊີກົດໝາຍ ແລະ ບາງດຳລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງ ສປປ ລາວ

1. ລັດຖະທຳມະນູນ
2. ກົດໝາຍອາຍາ
3. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ
4. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍໄອຍະການປະຊາຊົນ
5. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສານປະຊາຊົນ
6. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ
7. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມູນມໍລະດົກ ແລະ ພື້ນຖານການສືບທອດມໍລະດົກ
8. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄຳທຳນຽມສານ
9. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ
10. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຊາດ
11. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ
12. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ
13. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ
14. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການບັນຊີວິສາຫະກິດ
15. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປະກັນໄພ
16. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນຄອບຄົວ
17. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນສານ
18. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສະພາແຫ່ງຊາດ
19. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານ
20. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ
21. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍພາສີ
22. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍງົບປະມານແຫ່ງລັດ
23. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການລົ້ມລະລາຍຂອງວິສາຫະກິດ
24. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ
25. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ
26. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍພັນທະປ້ອງກັນຊາດ
27. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສ່ວຍສາອາກອນ
28. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ
29. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້

30. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳ
31. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ
32. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍໄຟຟ້າ
33. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຂົນສົ່ງທາງບົກ
34. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍບໍ່ແຮ່
35. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການເລືອກຕັ້ງສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ
36. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກະສິກຳ
37. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ
38. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ
39. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຜັງເມືອງ
40. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທາງຫຼວງ
41. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຍາ ແລະ ຜະລິດຕະພັນການແພດ
42. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຈາລະຈອນທາງບົກ
43. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາ
44. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການອະນາໄມກັນພະຍາດ ແລະ ສິ່ງເສີມສຸຂະພາບ
45. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການໂທລະຄົມມະນາຄົມ
46. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຊັບສິນຂອງລັດ
47. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ
48. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ
49. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາຫານ
50. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການໄປສະນີ
51. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນາຍທະຫານກອງທັບປະຊາຊົນລາວ
52. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ
53. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕິດຕາມກວດກາຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ
54. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການບິນພົນລະເຮືອນ
55. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ
56. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ
57. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກ
58. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມໍລະດົກແຫ່ງຊາດ
59. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປິ່ນປົວ
60. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການທ່ອງທ່ຽວ
61. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານທຸລະກິດ
62. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ

63. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ
64. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການກວດກາລັດ
65. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳລັງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບປະຊາຊົນ
66. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການກວດສອບ
67. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັດປ່າ ແລະ ສັດນ້ຳ
68. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຊັບສິນທາງບັນຍາ
69. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕ້ານອັກຄີໄທ
70. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຢາເສບຕິດ
71. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກິລາ-ກາຍະກຳ
72. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະບານ
73. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານ
74. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສີ່ມວນຊົນ
75. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຫັດຖະກຳ
76. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການລ້ຽງສັດ ແລະ ສັດຕະວະແພດ
77. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການພິມຈຳໜ່າຍ
78. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປ້ອງກັນພືດ
79. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແນວລາວສ້າງຊາດ
80. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນ້ຳປະປາ
81. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປະມົງ
82. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການກໍ່ສ້າງ
83. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ
84. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ
85. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄວບຄຸມຢາສູບ
86. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການລົງທຶນຂອງລັດ
87. ດຳລັດວ່າດ້ວຍສະມາຄົມ
88. ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປ້ອງການເຄື່ອນໄຫວສາສະໜາຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ
89. ດຳລັດວ່າດ້ວຍການທົດແທນ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ໂຄງການພັດທະນາ
90. ດຳລັດວ່າດ້ວຍການປະກັນສັງຄົມ

ບົດກ່າວຂອງ ທ່ານ ພິງສະຫວັດ ບຸບຜາ, ລັດຖະມົນຕີຊ່ວຍວ່າການກະຊວງ
ການຕ່າງປະເທດ, ຫົວໜ້າຄະນະຜູ້ແທນຂອງ ສປປ ລາວ ຕໍ່ກອງປະຊຸມສະໄໝທີ 8 ຂອງໜ່ວຍງານເຮັດ
ວຽກເພື່ອການທົບທວນຂອງສະພາສິດທິມະນຸດ ກ່ຽວກັບ ການທົບທວນທົ່ວໄປປະຈຳໄລຍະ,
ວັນທີ 4 ພຶດສະພາ 2010, ທີ່ ເຊີແນວ, ປະເທດ ສະວິດສ.

ທ່ານປະທານ,
ຄະນະຜູ້ແທນທີ່ມີກຽດ,

ຄະນະຜູ້ແທນຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມຮູ້ສຶກຍິນດີທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກິນໄກທົບທວນປະຈຳ
ໄລຍະ (UPR) ຂອງສະພາສິດທິມະນຸດ ສປຊ, ເຊິ່ງຖືວ່າເປັນຂະບວນການທີ່ສຳຄັນໃນການກ່າວ
ເຖິງຜົນສຳເລັດ, ລະບຸສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ກາລະໂອກາດໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ.
ຄະນະຜູ້ແທນຂອງ ສປປ ລາວໃນຄັ້ງນີ້ ປະກອບດ້ວຍ ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກກະຊວງການຕ່າງປະເທດ, ສະພາ
ແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ກະຊວງປ້ອງກັນປະເທດ, ສູນກາງແນວ
ລາວສ້າງຊາດ, ສະຫະ ພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ສະມາຄົມນັກຂ່າວ.

ທ່ານປະທານ,

ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການ UPR ແລະ ກະກຽມບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ, ລັດຖະບານລາວ
ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຄະນະນຳທີ່ ຕາງໜ້າຈາກອົງການຈັດຕັ້ງຂອງ
ລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ, ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ. UPR ໄດ້ຮັບການດຳເນີນ
ບົນພື້ນຖານຫຼັກການຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ. ຕໍ່ຈຸດດັ່ງກ່າວນີ້, ກອງປະຊຸມປົກສາທາລີ ແລະ ສຳມະ
ນາຫຼາຍໆຄັ້ງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ນັກການ
ເມືອງ, ສົ່ມວນຊົນ, ພະນັກງານລັດຖະກອນ, ຜູ້ຕາງໜ້າສາສະໜາ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ເຊັ່ນ: ສະພາ
ທະນາຍຄວາມ, ສະມາຄົມນັກຂ່າວ, ສະມາຄົມຄົນພິການລາວ, ອົງການກາແດງລາວ, ເຊັ່ນດຽວກັບ
ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆ ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ
ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ. ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມສຳມະນາໃນລະດັບ
ສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນກ່ຽວກັບ UPR ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອຮຽນຮູ້ ແລະ ແລກປ່ຽນປະສົບການກັບວົງ
ຄະນາຍາດສາກົນ. ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍສະແດງຄວາມຍ້ອງຍໍຕໍ່ສູນສົນທະນາກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ ເຊິ່ງມີ
ທີ່ຕັ້ງຢູ່ ເຊີແນວ ແລະ ອົງການຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ ສປຊ ເພື່ອສິດທິມະນຸດ ປະຈຳພາກພື້ນ ສຳລັບ
ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຮ່ວມມືໃນຂະບວນການກະກຽມ UPR ສຳລັບ ສປປ ລາວ.

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ພາຍໃຕ້ກິນໄກທົບທວນປະຈຳໄລຍະ ໄດ້ຮັບການສົ່ງ
ໄປຍັງສະພາສິດທິມະນຸດ ແລະ ແຈກຢາຍໃຫ້ແກ່ບັນດາລັດສະມາຊິກ. ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວ ສະ
ເໜີກ່ຽວກັບການພັດທະນາດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງປະເທດ, ໂດຍສະເພາະໃນແງ່ຂອງຖະແຫຼງການ
ສາກົນວ່າດ້ວຍສິດທິມະນຸດ. ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງປະເທດຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ສົ່ງຄຳ
ຖາມ ແລະ ຄຳເຫັນລ່ວງໜ້າມາໃຫ້ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການຕອບແລ້ວ. ເຖິງແນວໃດ

ກໍ່ຕາມ, ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍກ່າວຈຸດສຳຄັນຂອງບາງຂົງເຂດທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຕອບຄຳຖາມ ແລະ ຄວາມເປັນ ຫ່ວງເປັນໄຍ ຂອງບາງລັດສະມາຊິກ.

ທ່ານປະທານ,

ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ໄດ້ຕົກຢູ່ພາຍໃຕ້ການເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນ ແລະ ການຮຸກຮານຂອງ ຕ່າງປະເທດ ເປັນເວລາເກືອບສະຕະວັດ. ສິດພື້ນຖານຂອງເຂົາເຈົ້າ ລວມທັງສິດທິມະນຸດ ໄດ້ຖືກລະ ເມີດ ແລະ ຮົບຮອນ. ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກການຮຸກຮານຂອງຕ່າງປະເທດ ສືບຕໍ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຊີວິດການ ເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວຜູ້ບໍລິສຸດ. ພາຍຫຼັງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ) ໄດ້ຮັບການສະຖາ ປະນາໃນປີ 1975, ເສລີພາບ ແລະ ສິດອັນເປັນພື້ນຖານຂອງປະຊາຊົນລາວ ບັນດາເຜົ່າ ໄດ້ຮັບການຟື້ນຟູຄືນເທື່ອລະກ້າວ. ປະຈຸບັນນີ້ ສິດອັນເປັນພື້ນຖານຂອງປະຊາຊົນລາວ ບັນດາເຜົ່າ ໄດ້ຮັບການສ່ອງແສງຢູ່ໃນລັດຖະທຳມະນູນຂອງ ສປປ ລາວ, ເຊິ່ງກຳນົດສິດທາງດ້ານການ ເມືອງ, ພົນລະເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະ ທຳໃຫ້ແກ່ພົນລະເມືອງລາວ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກ ເພດ, ຖານະທາງດ້ານສັງຄົມ, ການສຶກສາ, ສາສະ ໜາ, ຊົນເຜົ່າ ຫຼື ພື້ນຖານອື່ນໆ. ນອກຈາກນີ້, ບັນດາສິດເຫຼົ່ານີ້ ຍັງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ດ້ວຍກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາ ຕະຫຼອດໄລຍະສາມທົດສະວັດນັບແຕ່ການສະຖາປະນາ ສປປ ລາວ.

ລັດຖະບານລາວ ພວມດຳເນີນການສ້າງລັດທີ່ຄຸ້ມຄອງດ້ວຍກົດໝາຍ ແລະ ການ ສົ່ງເສີມສິດທິ ມະນຸດ. ການດຳເນີນນະໂຍບາຍສິດທິມະນຸດຂອງລັດຖະບານ ມີພື້ນຖານມາຈາກຈັນຍາທຳຂອງ ປະຊາຊົນ, ປະຫວັດສາດຂອງຊາດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ການພັດ ທະນາປະເທດ. ການຕໍ່ສູ້ເພື່ອປົດ ປ່ອຍຊາດ ແລະ ເອກະລາດ ແລະ ການພັດທະນາຊາດ, ຄວາມຢູ່ດີກິນດີ ແລະ ຄວາມ ວັດທະນາຖາວອນຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ເຊັ່ນດຽວ ກັບກຽດສັກສີຄວາມເປັນມະນຸດທີ່ມີມາແຕ່ ກຳເນີດ, ສິດທິບໍ່ອາດຕັດແຍກໄດ້ ແລະ ເສລີ ພາບຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນສິ່ງສຳຄັນຕົ້ນຕໍຂອງນະໂຍບາຍ ດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງລັດຖະ ບານລາວ.

ທ່ານປະທານ,

ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມວັດທະນາຖາວອນ ແລະ ຢູ່ດີກິນດີຂອງປະຊາຊົນລາວບັນ ດາເຜົ່າ, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ດຳເນີນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການການພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມດ້ານ ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການດຳເນີນກິນໄກເສດຖະກິດໃໝ່ ເຊິ່ງເປີດກ້ວາງ ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດນັບແຕ່ປີ 1986. ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນການຕ່າງໆ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອ ຍົກລະດັບມາດຕະຖານຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ການຢູ່ດີກິນດີຂອງປະຊາຊົນລາວ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນຫຼາຍດ້ານ ເຊັ່ນ: ອັດຕາການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດສະເລ່ຍ 7% ຕໍ່ປີ; ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນບັນລຸຮອດ \$ 905 ໃນປີ 2009, ສົມທຽບໃສ່ຕໍ່ກວ່າ \$ 200 ໃນຊຸມປີ 1970. ໃນຂະ ແໜງສັງຄົມ ກໍ່ມີຄວາມກ້າວໜ້າໃນຫຼາຍດ້ານ, ຕົວຢ່າງ ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນບັນລຸເຖິງ

91.6 %; ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາຍຸຕໍ່າກ່ວາ 15 ປີ ແມ່ນ 77.09 %; ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກທີ່ອາຍຸຕໍ່າກ່ວາ 5 ປີ ໄດ້ຫຼຸດລົງເຫຼືອ 98 ຄົນ ຕໍ່ 1000 ຄົນ; ອັດຕາ ການຕາຍຂອງເດັກ ຫຼຸດລົງເຫຼືອ 70 ຄົນ ຕໍ່ 1000 ຄົນ. ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ໄດ້ຫຼຸດລົງເຫຼືອ 405 ຄົນ ຈາກ 100,000 ຄົນ; ແລະອັດຕາອາຍຸຍືນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຫຼາຍ ກ່ວາ 60 ປີ ສົມທຽບໃສ່ປະມານ 50 ປີ ໃນປີ 1995.

ຄຽງຄູ່ກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ນຳໃຊ້ຄວາມ ພະຍາຍາມໃນການປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍຕໍ່ການສົ່ງເສີມສິດທິມະນຸດ ແລະ ປະຊາທິປະໄຕ. ຕໍ່ກັບປັນຫານີ້, ລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮອງເອົາແຜນແມ່ບົດວ່າດ້ວຍ ການພັດທະນາລັດແຫ່ງກົດໝາຍ ເຊິ່ງກຳນົດວິໄສທັດໃນການສ້າງລັດທີ່ຄຸ້ມຄອງດ້ວຍກົດ ໝາຍຮອດປີ 2020. ການປະຕິຮູບໃນຂະແໜງການປົກຄອງ ແມ່ນຖືວ່າເປັນໜຶ່ງໃນບູລິ ມະສິດທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອຮັບປະກັນລະບົບທີ່ໂປ່ງໄສ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມີສ່ວນ ຮ່ວມໃນການສະໜອງການບໍລິການທີ່ດີຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ. ມາຮອດປະຈຸບັນ, ປະຊາ ຊົນ ລາວ ໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດ ແລະ ເສລີພາບເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ສານ, ຄວາມເປັນເອກະລາດຂອງສານໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບປະ ກັນການພິຈາລະນາຄະດີທີ່ເປັນທຳ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງຜູ້ພິພາກສາ. ໄອຍະການ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ເຊັ່ນດຽວກັບສະພາທະນາຍຄວາມ ໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ.

ທ່ານປະທານ,

ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ດຳເນີນມາດຕະການທີ່ເຂັ້ມແຂງໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກ ປ້ອງສິດທິມະນຸດຂອງກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ກຸ່ມຄົນສ່ວນໜ້ອຍ. ເພື່ອປົກປ້ອງສິດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ແລະ ເພື່ອຈັດຕັ້ງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກຮູບການ ຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິເດັກ, ລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮອງເອົາກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງ ສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ. ຍ້ອນຄວາມພະຍາຍາມດັ່ງກ່າວຂອງລັດຖະບານ, ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງໃນຊີວິດການເມືອງ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະ ທຳ ໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ. ປະຈຸບັນນີ້, ແມ່ຍິງກວມເອົາ 25,2 % ຂອງສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ. ຈຳນວນແມ່ຍິງທີ່ມີຕຳແໜ່ງສູງຢູ່ໃນລັດຖະບານ, ລວມທັງຂັ້ນລັດຖະມົນ ຕີ, ລັດຖະມົນຕີ ຊ່ວຍວ່າການ, ຫົວໜ້າກົມ ແລະ ອື່ນໆ ແມ່ນມີຈຳນວນເພີ່ມຂຶ້ນ. ໃນຂັ້ນ ທ້ອງຖິ່ນ, ແມ່ຍິງຫຼາຍທ່ານມີຕຳແໜ່ງເປັນຮອງເຈົ້າແຂວງ, ເຈົ້າເມືອງ, ຮອງເຈົ້າເມືອງ, ຫົວໜ້າ ແລະ ຮອງຫົວໜ້າພະແນກການ ແລະ ຫ້ອງການຕ່າງໆຂອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ. ແມ່ຍິງຍັງມີຕຳແໜ່ງເປັນນາຍບ້ານ ຫຼື ຮອງນາຍບ້ານ. ລັດຖະບານ ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການເພີ່ມອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ເຊິ່ງພວມໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍຜ່ານການສົ່ງເສີມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນທຸກຂົງເຂດທັງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ.

ທ່ານປະທານ,

ລັດຖະບານລາວ ພິຈາລະນາວ່າການຮ່ວມມືສາກົນໃນຂົງເຂດສິດທິມະນຸດ ແມ່ນ ໜຶ່ງໃນຄຳໝັ້ນສັນຍາສາກົນຂອງຕົນ. ຕໍ່ສິ່ງທີ່ກ່າວນີ້, ລັດຖະບານລາວໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສັນທິສັນຍາທີ່ພົວພັນກັບສິດທິມະນຸດຫຼາຍສະບັບ ລວມທັງສັນທິສັນຍາຕົ້ນຕໍດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງອົງການ ສປຊ ແລະ ອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມສອງສະບັບ. ນອກຈາກນີ້, ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ລົງນາມໃນສັນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງທຸກຄົນຈາກການທາຍສາບສູນແບບບັງຄັບ ເຊິ່ງເປັນໜຶ່ງໃນຈຳນວນບໍ່ຫຼາຍປະເທດໃນພາກພື້ນ ທີ່ລົງນາມໃນສັນທິສັນຍາທີ່ສຳຄັນດ້ານສິດທິມະນຸດສະບັບນີ້. ບັນດາສັນທິສັນຍາສາກົນເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຖືກຫັນເຂົ້າສູ່ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ມາດຕະການທີ່ເຂັ້ມແຂງຕ່າງໆ. ນອກຈາກນີ້, ສປປ ລາວ ຍັງມີບົດບາດສຳຄັນໃນຄະນະກຳມະການສິດທິມະນຸດລະຫວ່າງລັດຖະບານອາຊຽນ, ເຂົ້າ ຮ່ວມໃນການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ປະສົບການ ແລະ ພາກປະຕິບັດທີ່ດີໃນການລົງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດລະດັບທະວີພາຄີ ໂດຍຜ່ານການສົນທະນາດ້ານສິດທິມະນຸດ ກັບຊູແອັດ, ອົດສະຕາລີ ແລະ ສະຫະພາບເອີຣົບ.

ການຢັ້ງຢືນສປປ ລາວ ຂອງ ທ່ານ ນ. ອັດສະມາ ຈາຮັນເກຍ, ຜູ້ລາຍງານພິເສດ ສປຊ ກ່ຽວກັບເສລີພາບດ້ານສາສະໜາ ຫຼື ຄວາມເຊື່ອ ແມ່ນສະທ້ອນເຖິງຄວາມຈິງໃຈຂອງລັດຖະບານ ໃນການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບວົງຄະນາຍາດສາກົນໃນການແກ້ໄຂຄວາມ ເປັນຫ່ວງທີ່ພົວພັນເຖິງສິດທິມະນຸດ. ພວກເຮົາມີຄວາມຊື່ນຊົມຕໍ່ການປະເມີນຜົນທີ່ເປັນ ໄປໃນທາງທີ່ດີ ແລະ ຂໍສະເໜີແນະທີ່ສ້າງສັນຂອງຜູ້ລາຍງານພິເສດ ກ່ຽວກັບການສືບຕໍ່ ເພີ່ມເຕີມໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້. ຂ້າພະເຈົ້າ ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ສປປ ລາວ ຈະດຳເນີນມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມໃນການຮັບປະກັນວ່າ ສະພາບການທີ່ຂັດຂວາງເຖິງເສລີ ອັນເປັນພື້ນຖານດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ ສປປ ລາວ ຍ້ອນວ່າເສລີພາບທາງດ້ານສາສະໜາ ໄດ້ຖືກຄຳປະກັນໂດຍລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານສາສະໜາ ເຊິ່ງພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດໃນການເຊື່ອຖື ຫຼື ບໍ່ເຊື່ອຖືໃນສາສະໜາ; ທຸກສາສະໜາ ແມ່ນມີຄວາມສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບກັນ.

ທ່ານປະທານ,

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍອະນຸຍາດ ກ່າວເຖິງບາງຈຸດສະເພາະຂອງສະພາບການດ້ານສິດທິມະນຸດ ເຊິ່ງລັດສະມາຊິກໄດ້ຍົກຂຶ້ນ.

ອັນທຳອິດ, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍເນັ້ນໜັກວ່າ ການທໍລະມານແມ່ນຖືວ່າເປັນການກະທຳ ທີ່ຜິດກົດໝາຍຢູ່ ສປປ ລາວ ເປັນເວລາດົນນານແລ້ວ. ການກະທຳທີ່ເປັນການທໍລະມານ, ມາດຕະການທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການປະຕິບັດທີ່ເຊື່ອມຊາມຕໍ່ຜູ້ຖືກສົງໄສ ແລະ ນັກໂທດ ແມ່ນການກະທຳຜິດທາງອາຍາ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ ຫ້າມບຸກຄົນໃນການດຳເນີນການທໍລະມານ ຫຼື ການປະຕິບັດທີ່ໄຮ້ມະນຸດສະທຳຕໍ່ນັກໂທດ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນສະພາບການໃດກໍຕາມ. ລັດຖະບານໄດ້ດຳເນີນມາດຕະ

ການຕ່າງໆ ເພື່ອປັບປຸງສະພາບຄ້າຍຄຸມຂັງ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ນັກໂທດຕ່າງໆ ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດ ຢ່າງມີມະນຸດສະທຳ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບປະຫວັດຂອງເຂົາເຈົ້າ ລວມທັງສາສະໜາ ຫຼື ຊົນເຜົ່າ.

ຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້, ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບມາດຕະຖານຕໍ່ສູດສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຄ້າຍ ຄຸມຂັງ ແລະ ການປະຕິບັດຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງຂຶ້ນຫຼາຍຄັ້ງໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຄ້າຍຄຸມຂັງ ແລະ ພະນັກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ນອກຈາກນີ້, ສປປ ລາວ ຈະພິຈາລະນາລົງນາມໃນສົນທິ ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການຕ້ານການທໍລະມານ ແລະ ການປະຕິບັດ ຫຼື ລົງໂທດທີ່ໂຫດຮ້າຍປ່າເຖືອນ ຫຼື ເຊື່ອມຊາມ.

ອັນທີ່ສອງ, ກ່ຽວກັບໂທດປະຫານຊີວິດ, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍເນັ້ນໜັ້ນວ່າ ໂທດປະຫານ ຊີວິດ ມີ ຈຸດປະສົງເພື່ອປ້ອງກັນການກະທຳຜິດທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ, ໂດຍສະເພາະການຄ້າ ຂາຍຢາເສບຕິດ. ເຖິງ ແມ່ນວ່າໂທດປະຫານຊີວິດ ຍັງຄົງກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນລະບົບກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ, ໂທດດັ່ງກ່າວ ກໍ່ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດ. ນອກຈາກນີ້, ໂທດປະຫານ ຊີວິດ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ກຳນົດໃສ່ໂທດສະຖານເບົາ ຫຼື ແມ່ຍິງທີ່ຖືພາ. ບຸກຄົນທີ່ຖືກຕັດສິນລົງໂທດປະຫານຊີວິດ ແມ່ນມີສິດໃນການອຸທອນ, ແລະ ການ ຂໍອະໄພຍະໂທດໃນວັນສຳຄັນ ຕ່າງໆຂອງຊາດ. ສປປ ລາວ ງົດການປະຕິບັດໂທດດັ່ງກ່າວ ເປັນເວລາ ຫຼາຍປີແລ້ວ ແລະ ປະຈຸບັນແມ່ນພວມພິຈາລະນາການທົບທວນກົດໝາຍອາຍາໃນຕໍ່ໜ້ານີ້.

ອັນທີ່ສາມ, ເສລີພາບໃນການສະແດງອອກ, ໂຮມຊຸມນຸມ ແລະ ສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມ ໄດ້ຮັບ ການຄຳປະກັນໂດຍລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ. ລັດຖະທຳມະນູນ ກຳນົດ ໄວ້ວ່າ ພົນລະເມືອງ ລາວ ມີສິດ ແລະ ເສລີພາບໃນການປາກເວົ້າ, ໄດ້ຮັບຂ່າວສານ ແລະ ໂຮມຊຸມນຸມ; ມີສິດໃນການ ສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມ ແລະ ຊຸມນຸມປະທ້ວງ ໂດຍບໍ່ຂັດກັບກົດ ໝາຍ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສົມວນຊົນ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະບານ ແລະ ດຳລັດ ວ່າດ້ວຍ ສະມາຄົມ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້. ບັນດານິຕິກຳທາງດ້ານກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ ພ້ອມທັງບົດບັນຍັດຂອງລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ ແມ່ນພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນສຳລັບປະຊາຊົນໃນການນຳໃຊ້ສິດເສລີພາບອັນເປັນພື້ນຖານສຳລັບໝົດ ທຸກຄົນ, ການລະເມີດຕໍ່ສິດທີ່ກ່າວມານັ້ນ ແມ່ນການກະທຳຜິດຢູ່ໃນກົດໝາຍອາຍາ. ລັດຖະບານລາວ ຮັບຮູ້ວ່າ ສົມວນຊົນ ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ. ມາຮອດປະຈຸບັນ, ສີ່ ມວນຊົນເອກະຊົນ ລວມທັງສິ່ງພິມ, ວິທະຍຸ ແລະ ໂທລະພາບ ແມ່ນພວມເພີ່ມຂຶ້ນ. ອິນເຕີແນັດຄວາມ ໄວສູງ ແລະ ຮ້ານບໍລິການອິນເຕີແນັດ ສາມາດຕອບສະໜອງ ແລະ ມີລາຄາທີ່ສາມາດຊົມໃຊ້ໄດ້ຢູ່ໃນຕົວ ເມືອງໃຫຍ່ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ ໂດຍປາສະຈາກຂໍ້ຈຳກັດໃດໆ. ການຖ່າຍທອດສິດທາງວິທະຍຸ ແລະ ໂທລະພາບໃນລະຫວ່າງສະໄໝປະຊຸມຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເຊັ່ນດຽວກັບ ໂທລະສັບສາຍດ່ວນ ແມ່ນສາມາດຕອບສະໜອງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນທົ່ວໄປສາມາດສະແດງຄວາມ ຄິດເຫັນ ແລະ ຮ້ອງຂໍຄວາມເປັນທຳຈາກຜູ້ແທນຂອງຕົນ.

ທ່ານປະທານ,

ສປປ ລາວ ແມ່ນປະເທດທີ່ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ເຊິ່ງມີ 49 ຊົນເຜົ່າທີ່ດຳລົງຊີວິດດ້ວຍ ຄວາມສະຫງົບສຸກ ແລະ ສາມັກຄີກັນ. ລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍຂອງປະເທດ ເຊັ່ນດຽວກັບນະ

ໂຍບາຍຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ຊຸກຍູ້ຄວາມສາມັກຄີລະຫວ່າງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ປະນາມຢ່າງ ແຂງແຮງຕໍ່ການຈຳແນກຊົນເຜົ່າ. ລັດຖະບານລາວ ດຳເນີນນະໂຍບາຍການປະຕິບັດທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ. ສະນັ້ນ, ການຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມຢູ່ດີກິນດີຂອງຊາວ ລາວເຜົ່າມື້ ທີ່ເຫັນວ່າຕົນເອງພົບບັນຫາຫຍຸ້ງຍາກຢູ່ບ່ອນໃດກໍຕາມ ຈຶ່ງແມ່ນໜ້າທີ່ ແລະ ພັນທະຂອງ ລັດຖະບານລາວ. ຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍແຈ້ງໃຫ້ຊາບວ່າ ຊາວລາວເຜົ່າມື້ທີ່ເຂົ້າປະເທດ ໄທຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໄດ້ຮັບການຕ້ອນຮັບກັບຄືນບ້ານຢ່າງປອດໄພ ແລະ ໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່ຢູ່ເຂດ ພັດທະນາຕ່າງໆ ແລະ ກັບຄືນຫາຄອບຄົວ ແລະ ຍາດພີ່ນ້ອງຢູ່ ສປປ ລາວ. ຊາວລາວເຜົ່າມື້ເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການ ຄ້າມະນຸດ ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ພວກເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ກັບຄືນບ້ານເກີດເມືອງນອນ, ໄດ້ຮັບສິດເສລີພາບ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາໃນການເຂົ້າອອກປະ ເທດ ອີງຕາມລະບຽບການທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ທ່ານປະທານ,

ເຖິງແມ່ນວ່າ ສປປ ລາວ ມີຄວາມກ້າວໜ້າ ແລະ ຜົນສຳເລັດໃນການສ້າງຄວາມ ກ້າວໜ້າໃຫ້ ແກ່ສິດທິມະນຸດ, ພວກເຮົາຮັບຮູ້ເຖິງຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ ເຊິ່ງພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການມີສະຕິຮັບຮູ້ທາງດ້ານກົດໝາຍ, ກົດລະບຽບ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລັດທີ່ຈຳກັດຂອງ ປະຊາຊົນ, ໂດຍສະເພາະປະຊາຊົນໃນເຂດພູດອຍ ແລະ ເຂດຫ່າງໄກ; ລະບົບກົດໝາຍ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນ ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບັງຄັບປະຕິບັດກົດໝາຍທີ່ຍັງບໍ່ເປັນປະສິດທິພາບ.

ຕໍ່ກັບສິ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນ, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ກຳນົດບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດຫຼາຍ ຢ່າງ ເພື່ອສົ່ງ ເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດຂອງປະຊາຊົນລາວ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ລັດຖະບານ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ຄວາມ ພະຍາຍາມຂອງຕົນໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ຂອງປະເທດ. ໂດຍຜ່ານການສືບຕໍ່ ປະຕິຮູບການບໍລິຫານລັດ ເຊັ່ນດຽວກັບລະບົບກົດ ໝາຍ, ສປປ ລາວ ຈະເສີມສ້າງຄວາມພະຍາຍາມ ຂອງຕົນ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃນການຈັດຕັ້ງກົດໝາຍພາຍໃນຂອງຕົນ ເພື່ອສ້າງລັດທີ່ປົກຄອງ ດ້ວຍລະບຽບກົດໝາຍ ເທື່ອລະກ້າວ ເຊິ່ງສິດທິມະນຸດໄດ້ຮັບການຄ້ຳປະກັນຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ພ້ອມກັນນີ້, ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ປັບປຸງລະບົບກົດໝາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນສິດທິມະນຸດ ແລະ ຮັບໃຊ້ສິດ ແລະ ຜົນປະ ໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

ທ້າຍສຸດນີ້, ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງວ່າ ກອງປະຊຸມທົບທວນ ຈະດຳເນີນໄປດ້ວຍຜົນສຳເລັດ ແລະ ຂ້າພະເຈົ້າ ກໍລິຄອຍການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການປະກອບສ່ວນທີ່ສ້າງສັນຂອງບັນດາທ່ານ ຕໍ່ການທົບ ທວນປະຈຳໄລຍະຂອງ ສປປ ລາວ.

ຂອບໃຈ

ຂໍ້ສະເໜີແນະຂອງສາກົນຕໍ່ການທົບທວນປະຈຳໄລຍະຂອງ ສປປ ລາວ

ລຳດັບ	ຂໍ້ສະເໜີແນະ	ສະໜັບສະໜູນ	ພວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	ສະໜັບສະໜູນບາງສ່ວນ	ປະຕິເສດ
<p>ຂົງເຂດສົນທິສັນຍາສາກົນ, ການປະຕິບັດພັນທະສົ່ງບົດລາຍງານພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາສາກົນ, ການຮ່ວມມືກັບຂັ້ນຕອນພິເສດ ສປຊ (ຜູ້ລາຍງານພິເສດ)</p>					
1	<p>ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມຂອງຕົນໃນການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນສົນທິສັນຍາສາກົນທີ່ສຳຄັນ, ແລະ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນສົນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງທຸກຄົນຈາກການຫາຍສາບສູນແບບບັງຄັບ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານ (ຜະລັ່ງ);</p>	✓			
2	<p>ລົງນາມ ແລະ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານ (ອີຕາລີ, ແອັດສະປາຍ); ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານ (ແດນມາກ, ສະວິດເຊີແລນ); ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານໃນເວລາອັນຄວນ (ຍີ່ປຸ່ນ); ລົງນາມ ແລະ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານ ໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂັ້ນຍັດຂອງສົນທິສັນຍາ (ອັງກິດ); ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານ (ການາດາ);</p>	✓			
3	<p>ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນສົນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງທຸກຄົນຈາກການຫາຍສາບສູນແບບບັງຄັບ (ແອັດສະປາຍ);</p>	✓			

4	ພິຈາລະນາເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດທິຂອງຜູ້ອອກແຮງ ງານຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ (ເອຍິບ)	✓			
5	ທົບທວນຄືນເປັນແຕ່ລະໄລຍະກ່ຽວກັບຂໍ້ສະຫງວນທີ່ມີຕໍ່ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ສິດທິ ທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ສິດທິພົນລະເມືອງ ຕາມທີ່ຄະນະກຳມະການສິດທິມະນຸດມີ ຄຳເຫັນໃນບົດຄຳເຫັນທົ່ວໄປ (ແອັດສະປາຍ);	✓			
6	ສ້າງໃຫ້ກົດໝາຍພາຍໃນມີຄວາມສອດຄອງກັບພັນທະສາກົນພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາ ສາກົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີ (ເຢະລະມັນ);	✓			
7	ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຮັບປະກັນວ່າ ຂໍ້ບັນຍັດຂອງສິນທິສັນຍາສາກົນດ້ານສິດ ທິມະນຸດ ເຊິ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ ໄດ້ຮັບການຫັນເຂົ້າສູ່ກົດໝາຍພາຍໃນ (ໄທ)	✓			
8	ດຳເນີນການຮັບຮອງເອົາຮ່າງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄົນພິການ ອີງຕາມພັນທະສາກົນຂອງ ຕົນ, ໂດຍສະເພາະພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິດທິຂອງຄົນພິການ ທີ່ໄດ້ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນໃນປີ 2009 (ກາຕາ);	✓			
9	ເສີມຂະຫຍາຍລະດັບການຮ່ວມມືກັບອົງກອນທີ່ສ້າງຂຶ້ນຕາມສິນທິສັນຍາ ແລະ ຂັ້ນ ຕອນພິເສດ, ເຊິ່ງລະບຸກ່ຽວກັບການສົ່ງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດທີ່ຍັງຄ້າງຄາຢູ່ເຊັ່ນ ຄະນະ ກຳມະການລົບລ້າງການຈຳແນກເຊື້ອຊາດ (CERD) ແລະ ຄະນະກຳມະການເສດຖະ ກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ (CESCR) ແລະ ໃຫ້ການພິຈາລະນາການຕອບຄຳ ຖາມ ແລະ ຄຳຮ້ອງຂໍສຳລັບການຢັ້ງຢືນຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍໜ້າທີ (ຮັງກາລີ);	✓			
10	ສືບຕໍ່ການຮ່ວມມື ແລະ ເຮັດວຽກກັບກົນໄກສິດທິມະນຸດຕ່າງໆ ເພື່ອຊອກຫາການ ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ ສປປ ລາວ ພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ຢ່າງສະເໝີດົນສະເໝີປາຍ ແລະ ມີ	✓			

	ປະສິດທິຜົນ (ອິນໂດເນເຊຍ);				
11	ຕິດຕາມຂໍ້ສະເໜີແນະນຳຕ່າງໆ ທີ່ອົງກອນທີ່ສ້າງຂຶ້ນຕາມສິນທິສັນຍາ ແລະ ຂັ້ນຕອນພິເສດ ຍົກຂຶ້ນມາ (ການາດາ);	✓			
12	ສະເໜີການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຜູ້ລາຍງານພິເສດກ່ຽວກັບທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ພຽງພໍເພື່ອ ແກ້ໄຂບັນຫາການຂາດທີ່ດິນທີ່ພຽງພໍ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາຊົນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ (ແອັດສະປາຍ)	✓			
13	ນຳໃຊ້ມາດຕະການເພື່ອຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳ, ການແກ້ໄຂ ແລະ ການປົກປ້ອງຢ່າງມີປະສິດທິພາບຕໍ່ແມ່ຍິງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຂອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ (ເບຼຊິນ); ປະຕິບັດຕາມຄຳແນະນຳຂອງຄະນະກຳມະການ CEDAW ວ່າດ້ວຍການຮັບຮອງເອົາມາດຕະການຮອບດ້ານເພື່ອແກ້ໄຂທຸກຮູບແບບຂອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງພາຍໃນຄອບຄົວຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ, ອີງຕາມຄຳເຫັນທົ່ວໄປເລກທີ 19 ຂອງຄະນະກຳມະການຕ້ານການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ຫຼື CEDAW (ຮົງກາລີ);	✓			
ຂົງເຂດການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ					
14	ຮັບຮອງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການທີ່ມີປະສິດທິຜົນໃນການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການຊຸດຮີດທາງເພດ (ສະໂລວາເກຍ);	✓			
15	ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອແກ້ໄຂການຄ້າມະນຸດ, ໂດຍການຮ່ວມມືກັບປະເທດເພື່ອນບ້ານ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ລວມທັງການພັດທະນາຊ່ອງທາງທີ່ປອດໄພໃຫ້ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ໂດຍການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ອົງການບັງຄັບປະຕິບັດກົດໝາຍ, ການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກິດຈະກຳເພື່ອສ້າງຈິດສຳນຶກ (ນິວຊີແລນ);	✓			
16	ຮັບຮອງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດທີ່ຮອບດ້ານ ເພື່ອຕ້ານການ	✓			

	ຄ້າມະນຸດ, ແລະ ປັບປຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດບັນທຶກຊ່ວຍຈຳກັບປະເທດໄທ ກ່ຽວກັບ ກັບການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ໃນປີ 2005, ໂດຍສະເພາະຕາມເຂດຊາຍແດນ (ສະໂລເວ ເນຍ); ຄົ້ນຄ້ວາຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການຮ່າງ ແລະ ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍພິເສດເພື່ອ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ (ເບລາລຸດສ);				
ຂົງເຂດບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ					
17	ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການລວມເອົາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນທຸກແຜນງານ ແລະ ແຜນການພັດທະນາ, ໂດຍມີມາດຕະການໃນທາງບວກເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍການສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິຂອງແມ່ຍິງ (ເວເນຊູເອລາ); ໃຫ້ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ໃນການສົ່ງເສີມສິດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ໂດຍການເພີ່ມແງ່ມູນບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນທຸກແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ, ລວມທັງໂຄງການ ພັດທະນາຕ່າງໆ (ກາຊັກສະຖານ); ຫັນເອົານະໂຍບາຍບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນທຸກ ແຜນການ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ (ເບລາລຸດສ);	✓			
18	ສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ການຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງທີ່ສະເໝີພາບກັນສຳລັບເດັກ ຍິງ ແລະ ແມ່ຍິງໃນການສຶກສາທຸກລະດັບ, ລວມທັງການດຳເນີນບາດກ້າວທີ່ເຂັ້ມແຂງ ໃນການຜ່ານພາອຸປະສັກສຳລັບເດັກຍິງ ແລະ ແມ່ຍິງໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ແລະ ສຳເລັດການສຶກສາໃນເຂດຊົນນະບົດ (ນອກແວ);	✓			
19	ນຳໃຊ້ມາດຕະການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ປົກປ້ອງກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງໃນສັງຄົມ (ກຽກ ກິດສະຖານ); ເສີມຂະຫຍາຍແຜນງານຕ່າງໆເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ ຂອງກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ, ເຊັ່ນ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນເຂດຊົນນະບົດ, ແລະ ຄົນ ພິການ (ພິລິບປິນ); ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການສົ່ງເສີມສິດທິຂອງແມ່ຍິງແລະເດັກ	✓			

	ນ້ອຍ, ໂດຍສະເພາະໃນຂົງເຂດການສຶກສາ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ (ອີຣານ);				
20	ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມພະຍາຍາມໃນການຕ້ານທຸກຮູບການຂູດຮີດເດັກ ໂດຍສອດຄອງກັບອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການຂາຍເດັກ, ໂສເພນີເດັກ ແລະ ຮູບພາບລາມິກອານາຈານເດັກ ທີ່ເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສັນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິເດັກ (ເນເທີແລນ);	✓			
ຂົງເຂດຊົນເຜົ່າ					
21	ສືບຕໍ່ນະໂຍບາຍ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມຂອງຕົນໃນການເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ (ປາກິດສະຖານ);	✓			
22	ອອກໜັງສື ແລະ ເອກະສານເດີນທາງໃຫ້ແກ່ຊາວລາວເຜົ່າມື້ງທັງໝົດທີ່ກັບຄືນຈາກປະເທດໄທ ໃນເວລາອັນຄວນ ແລະ ຮັບປະກັນເສລີພາບໃນການເຄື່ອນໄຫວໄປມາ (ອິດສະຕາລີ);	✓			
23	ສືບຕໍ່ການປະຕິຮູບແຜນງານຕ່າງໆໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງວົງຄະນາຍາດສາກົນ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ສ່ອງແສງຢູ່ໃນແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍການພັດທະນາຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ, ເພື່ອຄວາມພະຍາຍາມໃນການສ້າງຄວາມກ້າວໜ້າໃຫ້ແກ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ (ກຳປູເຈຍ);	✓			
ຂົງເຂດການປົກຄອງ-ການບໍລິຫານລັດ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍພາຍໃນ					
24	ສືບຕໍ່ເລັ່ງລັດປະຕິຮູບການປົກຄອງ, ການບໍລິຫານລັດ ແລະ ລະບົບກົດໝາຍ ທີ່ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອລົງເລິກ ແລະ ຂະຫຍາຍມາດຕະຖານ, ຫຼັກການ ແລະ ມາດຕະຖານປະຊາທິປະໄຕ (ມາເລເຊຍ);	✓			
25	ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການປະຕິຮູບການບໍລິຫານລັດ (ຫວຽດນາມ);	✓			

26	ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງຕົນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍພາຍໃນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ (ສປປ ເກົາຫຼີ);	✓			
27	ດຳເນີນຄວາມພະຍາຍາມດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ຫັນປ່ຽນສັງຄົມລາວໄປສູ່ສັງຄົມທີ່ຄຸ້ມຄອງດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຍຸຕິທຳ (ລິເບຍ);	✓			
ຂົງເຂດຍຸຕິທຳ ແລະ ບ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ					
28	ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການປັນລຸການປັບປຸງລະບົບຕຸລາການ (ເບລາລຸດສ);	✓			
29	ຈັດຝຶກອົບຮົມໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຄ້າຍຄຸມຂັ້ງ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບປະຕິບັດກົດໝາຍທັງໝົດ (ເບຊິນ);	✓			
30	ເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມໃນການສະໜອງການສຶກສາດ້ານສິດທິມະນຸດໃຫ້ແກ່ທຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂະບວນການຍຸຕິທຳ, ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ຄ້າຍຄຸມຂັ້ງ (ຍີ່ປຸ່ນ).	✓			
31	ເພີ່ມທະວີການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບປະຕິບັດກົດໝາຍອື່ນໆ ເພື່ອຍົກລະດັບຄວາມອາດສາມາດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ;	✓			
32	ສືບຕໍ່ນະໂຍບາຍທີ່ມີປະສິດທິພາບຂອງຕົນ ໃນການຕ້ານອາຊະຍາກຳທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ (ກຽກກົດສະຖານ);	✓			
33	ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ລະບົບການຮ້ອງທຸກທາງດ້ານກົດໝາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າແມ່ຍິງສາ ມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳທີ່ມີປະສິດທິພາບ (ແຟັງລັງ);	✓			
34	ນຳເອົາຄຳນິຍາມກ່ຽວກັບການຈຳແນກເຂົ້າໃນລັດຖະທຳມະນູນ ຫຼື ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ເຢຍລະມັນ);	✓			

35	ຂະຫຍາຍຂອບເຂດຄຳນິຍາມຂອງການຂົ່ມຂືນທຳສຳເລົາ ໃນກົດໝາຍອາຍາເພື່ອລວມເອົາການມີເພດສຳພັນໂດຍບໍ່ມີການຍິນຍອມຂອງຜູ້ຍິງ, ແລະຍົກເລີກຂໍ້ຍົກເວັ້ນສຳລັບການຂົ່ມຂືນຄູ່ສົມລົດ (ສະໂລເວນີ)	✓			
ຂົງເຂດການພັດທະນາ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ					
36	ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຮັບປະກັນການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ (ສະຫະພັນ ຣັດເຊຍ); ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ (ເບລາລຸດສ); ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ເພື່ອເປັນວິທີການໜຶ່ງໃນການເສີມຂະ ຫຍາຍຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ຄວາມຢູ່ດີກິນດີຂອງປະຊາຊົນ (ໄທ); ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂອງປະເທດ (ປາກົດສະຖານ); ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆທີ່ພົວພັນເຖິງການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ລວມທັງຍຸດທະສາດ ແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໂຕ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາຕ່າງໆ (ລິເບຍ); ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂອງປະເທດ (ທາຈິກົດສະຖານ);	✓			
37	ສືບຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ແລະ ແຜນການທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍສິດທິທາງ ດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ (ອີຣານ); ສືບຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ທີ່ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ (ຟິລິບປິນ); ສືບຕໍ່ສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທີ່ມີເປົ້າໝາຍ	✓			

	ເພື່ອລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂອງປະເທດ (ກຸຍບາ);				
38	ສືບຕໍ່ການນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ່ທ້າວທັນໃນການພັດທະນາເຂດພູດອຍທີ່ຫ່າງໄກ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນ ຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງເຂດພູດອຍ ແລະ ເຂດຕົວເມືອງ (ຈີນ); ເສີມຂະຫຍາຍ ຄວາມພະຍາຍາມໃນການສ້າງ ແລະ ປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃນເຂດຊົນນະບົດ (ປາ ກົດສະຖານ);	✓			
39	ສືບຕໍ່ການຕໍ່ສູ້ກັບຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໂດຍສະເພາະຕໍ່ການຂາດໂພຊະນາການໃນເຂດ ຊົນນະບົດ ແລະ ລະບຸຄວາມຕ້ອງການຂອງຕົນ ໃນແງ່ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາ ການ ແລະ ການເງິນ, ແລະ ເພື່ອພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການເຄືອ ຄ່າຍ ສປຊ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆທີ່ມີພາລະບົດບາດຢູ່ໃນຂົງເຂດນີ້ (ອານຈີເລຍ);	✓			
40	ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການສະໜອງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການສຶກສາຂັ້ນພື້ນ ຖານໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ, ແລະ ສືບຕໍ່ຄຳພັນສັນຍາຂອງຕົນຕໍ່ນະໂຍບາຍການ ພັດທະນາທີ່ອີງໃສ່ປະຊາຊົນ ໂດຍການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ພົວພັນກັບຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍ ຜ່ານການລົງທຶນໃນໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງສັງຄົມ ແລະ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນບັນ ຫານີ້ (ມຽນມາ);	✓			
41	ເສີມຂະຫຍາຍມາດຕະການເພື່ອສົ່ງເສີມສຸຂະພາບ, ຄຸນນະພາບການສຶກສາ ແລະ ການ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ສຳລັບປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຫ່າງໄກ ສອກຫຼີກ (ຫວຽດນາມ);	✓			
42	ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່ ເພື່ອຮັບປະກັນການ ເຂົ້າເຖິງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບຂອງພົນລະເມືອງ (ກຸຍບາ);	✓			
43	ນຳໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອເພີ່ມງົບປະມານສຳລັບແຜນງານທາງສັງຄົມ ຕ່າງໆ, ໂດຍສະເພາະທີ່ພົວພັນກັບການສຶກສາ ແລະ ສະບຽງອາຫານທີ່ພຽງພໍ (ແມັກຊິ	✓			

	ໂກ);				
44	ສືບຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ (ທາຈິກິດສະຖານ);	✓			
45	ສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ແລະເດັກ, ລວມທັງການພັດທະນາໝໍພະດູງຄັນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ໝໍຕໍາແຍທີ່ມີທັກສະ ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້, ເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ບໍ່ເສຍຄ່າ ຖ້າຫາກວ່າຈຳເປັນ (ນອກແວ);	✓			
46	ນຳໃຊ້ມາດຕະການເພີ່ມເຕີມເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ແລະເດັກ ແລະ ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການສຶກສາດ້ານສາທາລະນະສຸກຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໂດຍແມ່ນແມ່ຍິງ, ແລະ ລະບຸເຖິງບັນຫາທີ່ພົວພັນເຖິງຄວາມທຸກຍາກ, ວຽກງານທີ່ໜັກ ແລະ ຄວາມບໍ່ຮູ້ໜັງສື (ກາຊັກຊະຖານ);	✓			
47	ສະໜອງການສັກຢາກັນພະຍາດໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເພີ່ມອັດຕາອາຍຸຍິນ (ລິເບຍ);	✓			
48	ເພີ່ມງົບປະມານສຳລັບສາທາລະນະສຸກ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບຂັ້ນພື້ນຖານໃນເຂດຊົນນະບົດ, ລວມທັງເພດສຶກສາ, ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ໂຄງການຕ່າງໆສຳລັບການວາງແຜນຄອບຄົວ ແລະ ການສ້າງຈິດສຳນຶກໄດ້ຄຳນຶງເຖິງປະເພນີ ແລະ ສິ່ງກົດຂວາງທີ່ແມ່ຍິງພົບພໍ້ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ (ລຸກຊຳບວກ);	✓			
49	ສືບຕໍ່ປັບປຸງຄຸນນະພາບການສຶກສາ ແລະ ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາສຳລັບປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ (ສປປ ເກົາຫຼີ); ປັບປຸງຄຸນນະພາບການສຶກສາ ແລະ ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ (ທາຈິກິດສະຖານ); ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມຕ່າງໆ ເພື່ອປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາສຳລັບພົນລະເມືອງ (ອານຈີເລຍ);	✓			
50	ສືບຕໍ່ແຜນງານການປະຕິຮູບໃນລະບົບການສຶກສາ ເພື່ອສະໜອງການສຶກສາທີ່ດີຂຶ້ນສຳ	✓			

	ລັບປະຊາຊົນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ, ໂດຍສະເພາະເຂດຊົນນະບົດ (ອີຣານ); ສືບຕໍ່ດຳເນີນຄວາມພະຍາຍາມໃນການພັດທະນາການສຶກສາ, ໂດຍສະເພາະເຂດຊົນນະບົດຂອງປະເທດ (ກຽກກິດຊະຖານ);				
51	ນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ເພື່ອຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສາທາລະນະທີ່ສຳຄັນ ເຊັ່ນ: ການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ ໃຫ້ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ (ກຽກກິດສະຖານ);	✓			
52	ສືບຕໍ່ເພີ່ມການລົງທຶນໃສ່ການສຶກສາ ເພື່ອຍົກລະດັບການສຶກສາໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນຊາດ ເພື່ອສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ (ຈີນ);	✓			
53	ສືບຕໍ່ກິດຈະກຳເພື່ອເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງຂອງເດັກນ້ອຍຕໍ່ການສຶກສາ, ສິ່ງເສີມສຸຂະພາບຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ, ແລະ ລົບລ້າງການຄ້າມະນຸດ (ເບລາລຸດສ);	✓			
54	ຊອກຫາວິທີການເພື່ອສະໜອງການສຶກສາດ້ານສິດທິມະນຸດເຂົ້າໃນຫຼັກສູດຂອງໂຮງຮຽນ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລ (ກາຕາ);	✓			
ການຮ່ວມມືສາກົນ					
55	ເສີມຂະຫຍາຍການຮ່ວມມືໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ, ເຊິ່ງພົວພັນກັບການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ໂພຊະນາການ, ສຸຂະອານາໄມ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (ມາເລເຊຍ);	✓			
56	ຊອກຫາການຊ່ວຍເຫຼືອເພີ່ມເຕີມຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນຜົນສຳເລັດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ ບົນເສັ້ນທາງທີ່ນຳໄປສູ່ການການບັນລຸເປົ້າໝາຍສິດທິມະນຸດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ສະເໜີພາບຕໍ່ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ການຈ້າງງານ ແລະ ຊີວິດ	✓			

	ການເປັນຢູ່ສຳລັບໝົດ ທຸກຄົນ (ມານດົວ);				
57	ຊອກຫາການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການຈາກວົງຄະນະຍາດສາກົນ, ຕາມສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງລະດັບການພັດທະນາຂອງປະເທດລາວ, ເພື່ອສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈຳເປັນໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຄວາມອາດສາມາດຂອງກົນໄກແຫ່ງຊາດຕ່າງໆທີ່ຮັບຜິດຊອບການກະກຽມບົດລາຍງານປະຈຳໄລຍະໃຫ້ແກ່ອົງກອນທີ່ສ້າງຂຶ້ນຕາມສິນທິສັນຍາ, ແລະ ການຝຶກອົບຮົມໃນຂົງເຂດສິດທິມະນຸດ ໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບປະຕິບັດກົດໝາຍ, ຜູ້ພິພາກສາ ແລະ ຕຳຫຼວດ (ອີຍິບ);	✓			
58	ເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ວຽກຂອງຄະນະກຳມະການລະຫວ່າງລັດຖະບານອາຊຽນກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ ແລະ ເສລີພາບອັນເປັນພື້ນຖານຂອງປະຊາຊົນອາຊຽນ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ (ອິນໂດເນເຊຍ);	✓			
59	ໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕິດຕາມການທົບທວນດັ່ງກ່າວນີ້ (ອັງກິດ).	✓			
ຂົງເຂດສາສະໜາ					
60	ຮັບຮອງເອົາມາດຕະການທີ່ພຽງພໍໃນການປົກປ້ອງເສລີພາບທາງດ້ານສາສະໜາ ຫຼື ຄວາມເຊື່ອໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທຸກຄົນໄດ້ຮັບສິດໃນການປະຕິບັດທາງສາສະໜາ (ໂຮນລັງ);	✓			
61	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການຕ່າງໆ ລວມທັງໂດຍຜ່ານການອອກນິຕິກຳ ເພື່ອປົກປ້ອງພົນລະເມືອງທຸກຄົນຈາກການຈຳແນກຍ້ອນການເຊື່ອຖືສາສະໜາຂອງເຂົາເຈົ້າ; ແລະ ດຳເນີນຄະດີຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການກຳຈັດກຸ່ມສາສະໜາຕ່າງໆ (ນິວຊີແລນ);	✓			
62	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທຸກຂໍ້ແນະນຳຂອງຜູ້ລາຍງານພິເສດກ່ຽວກັບເສລີພາບທາງດ້ານສາສະໜາ ຫຼື ຄວາມເຊື່ອຖື ເພື່ອແກ້ໄຂສະພາບການທີ່ຖືກລະບຸໄວ້ໃນບົດລາຍງານຂອງ ຜູ້ກ່ຽວ	✓			

	ໃນບໍ່ດົນມານີ້, ເຊິ່ງລະບຸເຖິງຂໍ້ບັນຍັດໃນກົດໝາຍ ແລະ ພາກປະຕິບັດທີ່ເປັນການຈຳແນກຕໍ່ເສລີພາບທາງດ້ານສາສະໜາ (ຜະລັ່ງ);				
63	ທົບທວນດຳລັດເລກທີ 92 ເພື່ອຮັບປະກັນສິດໃນການມີເສລີພາບດ້ານສາສະໜາ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖື, ຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ການສະແດງອອກ ດັ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ສິດຂອງພົນລະເມືອງ (ICCPR), ແລະ ດຳເນີນບາດກ້າວເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດມີຄວາມຮັບຮູ້ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຕໍ່ໜ້າທີ່ຂອງຕົນໃນການປົກປ້ອງບັນດາສິດເຫຼົ່ານີ້ (ອັງກິດ);	✓			
64	ຮັບປະກັນວ່າອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍສະເພາະຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເມືອງ ມີຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບໜ້າທີ່ຂອງຕົນໃນການປົກປ້ອງສິດຂອງບຸກຄົນ ໃນເສລີພາບທາງດ້ານສາສະໜາ (ອິດສະຕາລີ);	✓			
ຂົງເຂດເສລີພາບໃນການສະແດງຄວາມເຫັນ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງການເມືອງ					
65	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເຕັມສ່ວນບັນດາຂໍ້ບັນຍັດ ທີ່ປົກປ້ອງເສລີພາບໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນອີງຕາມສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດ ດ້ານການເມືອງ ແລະ ສິດຂອງພົນລະເມືອງ (ICCPR) (ການາດາ);	✓			
66	ປະຕິບັດຢ່າງເຕັມສ່ວນມາດຕາ 25 ຂອງສົນທິສັນຍາ ICCPR ທີ່ພົວພັນເຖິງການມີສ່ວນຮ່ວມທາງດ້ານການເມືອງ (ແມັກຊິໂກ);	✓			
ຂົງເຂດສື່ມວນຊົນ					
67	ປັບປຸງເພີ່ມເຕີມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສື່ມວນຊົນ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການພິມຈຳໜ່າຍ ແລະ ກົດລະບຽບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຖານສິດທິມະນຸດສາກົນ (ສະໂລວາກກີ);	✓			

68	ທົບທວນກົດໝາຍພາຍໃນກ່ຽວກັບສົມວນຊົນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວສອດຄ່ອງກັບມາດຕາ 19 ຂອງສົນທິສັນຍາ ICCPR (ອີຕາລີ);	✓			
69	ເສີມຂະຫຍາຍຄຳໝັ້ນສັນຍາຂອງຕົນ ເພື່ອຮັບປະກັນສິດພື້ນຖານຂອງຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ໄດ້ຮັບການເຄົາລົບທີ່ດີຂຶ້ນ (ສະວິດເຊີແລນ);		✓		
70	ອະນຸຍາດໃຫ້ສ້າງຕັ້ງສົມວນຊົນທີ່ເປັນຂອງເອກະຊົນ (ນິວຊີແລນ);		✓		
71	ຢຸດເຊົາການຕິດຕາມກວດກາແລະການຄວບຄຸມອິນເຕີເນັດ ເຊິ່ງເປັນການກົດຂວາງການນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດ (ເນເທີແລນ).		✓		
ຂົງເຂດສົນທິສັນຍາສາກົນ					
72	ພິຈາລະນາເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີທຳມະນູນໂຮມວ່າດ້ວຍສານອາຍາສາກົນ (ການາດາ, ຝະລັ່ງ, ລຸກຊຳບວກ);			✓	
73	ພິຈາລະນາເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສົນທິສັນຍາ Ottawa ວ່າດ້ວຍລະເບີດຝັງດິນຕ້ານບຸກຄົນ (ການາດາ);			✓	
74	ສ້າງກົດໝາຍພາຍໃນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບພັນທະສາກົນຂອງ ສປປລາວ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາສາກົນ, ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສົນທິສັນຍາສາກົນຕ່າງໆທີ່ພົວພັນເຖິງການອະນຸຍາດໃຫ້ມີການຮ້ອງທຸກສ່ວນບຸກຄົນ (ແຟັງລັງ);			✓	
ແຜນປະຕິບັດງານສິດທິມະນຸດແຫ່ງຊາດ					
75	ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານສິດທິມະນຸດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອປັບປຸງເພີ່ມທະວີຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສົນທິສັນຍາສາກົນທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ, ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານສິດທິມະນຸດ (ເຢຍລະມັນ);			✓	
ແຜນປະຕິບັດງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ					

76	ຮັບຮອງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ແມ່ຍິງເຜົ່າພື້ນເມືອງ ແລະ ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ (ແມັກຊິໂກ);			✓	
ຂົງເຂດຊົນເຜົ່າ					
77	ພິຈາລະນາການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ນຳເອົາຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງເຂົ້າໃນການຕັດສິນໃຈຂອງລັດຖະບານ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າຊົນເຜົ່າມີສາມາດເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບສັງຄົມບົນພື້ນຖານຄວາມສະເໝີພາບເຊັ່ນດຽວກັບພົນລະເມືອງອື່ນໆ (ແດນມາກ);			✓	
78	ຮັບປະກັນການປະຕິບັດຢ່າງສະເໝີພາບຕໍ່ທຸກກຸ່ມຄົນໃນສັງຄົມ, ເຊິ່ງບາດກ້າວເບື້ອງຕົ້ນແມ່ນເຊື່ອເຊີນຜູ້ຊ່ຽວຊານເອກະລາດກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍມາຢັງມຢາມ (ນິວຊີແລນ);			✓	
79	ຮັບຮອງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອໃຫ້ສິດ ແລະ ເສລີພາບທີ່ເທົ່າທຽມກັນໃຫ້ແກ່ຊົນເຜົ່າມີກັບພົນລະເມືອງລາວອື່ນໆ ອີງຕາມມາດຖານສິດທິມະນຸດສາກົນ, ລວມທັງໂດຍຜ່ານການໃຫ້ວົງຄະນາຍາດສາກົນມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງແທ້ຈິງຕໍ່ບັນຫານີ້ (ສະໂລວາກີ);			✓	
80	ຮັບຮູ້ສິດຂອງບຸກຄົນທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ແລະ ຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ ດັ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສາກົນ, ໂດຍບໍ່ກ່ຽວກັບຊື່ເອີ້ນທີ່ກຳນົດໂດຍກົດໝາຍພາຍໃນ (ຮົງກາລີ);			✓	
81	ນຳໃຊ້ທຸກມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຊອກຫາວິທີການແກ້ໄຂອັນຍາວນານຕໍ່ບັນຫາຊາວເຜົ່າມື້ໆທີ່ຖືກສົ່ງກັບຄືມາປະເທດ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງການໃຫ້ສະຖານະພາບເປັນບຸກຄົນທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ ທີ່ຖືກຕ້ອງກົດໝາຍ ແລະ ການໃຫ້ສະຖານະພາບຜູ້ອົບພະຍົບຕໍ່ກຸ່ມຄົນດັ່ງກ່າວ ໂດຍແມ່ນອົງການຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ ສປຊ ເພື່ອຜູ້ອົບພະຍົບ (UNHCR) ເປັນຜູ້ໃຫ້ຖານະ “ບຸກຄົນທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ”, ໂດຍການຮ່ວມມືຢ່າງເຕັມສ່ວນກັບອົງການ			✓	

	UNHCR, ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການສົ່ງຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຂອງສາກົນໃນການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຕາມທີ່ບາງປະເທດສະເໜີ(ຝະລັ່ງ);				
82	ອະນຸຍາດໃຫ້ອົງການມະນຸດສະທຳສາກົນ, ລວມທັງອົງການ UNHCR ແລະ ທູຕານຸທູດເຂົ້າເຖິງຊາວເຜົ່າມື້ງທີ່ກັບຄືນປະເທດ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ຊາວເຜົ່າມື້ງທີ່ຖືກສົ່ງກັບມາຈາກປະເທດໄທໄດ້ຮັບການປະຕິບັດອົງຕາມກົດໝາຍສາກົນ, ລວມທັງ 158 ຄົນທີ່ມີເງື່ອນໄຂໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ປະເທດທິສາມ (ອັງກິດ); ອະນຸຍາດໃຫ້ວົງຄະນາຍາດສາກົນເຂົ້າເຖິງຢ່າງມີເນື້ອໃນ ແລະ ເປັນຄວາມລັບ ຕໍ່ຊາວເຜົ່າມື້ງທີ່ກັບມາຈາກປະເທດໄທ (ນິວຊີແລນ); ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງທີ່ເປັນເອກະລາດຢ່າງມີເນື້ອໃນ ແລະ ເປັນຄວາມລັບຂອງອົງການ UNHCR ແລະ ອົງການມະນຸດສະທຳສາກົນອື່ນໆ ຕໍ່ຊາວລາວເຜົ່າມື້ງທີ່ກັບຄືນປະເທດລາວ ຈາກປະເທດໄທ, ລວມທັງບ້ານໂພນຄຳ ແລະ ເຂົ້າເຖິງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ (ອິດສະຕາລີ); ອະນຸຍາດໃຫ້ກຸ່ມສາກົນຕ່າງໆ ເຂົ້າເຖິງຜູ້ທີ່ກັບຄືນ ສປປ ລາວ ມາຈາກປະເທດໄທ (ການາດາ)			✓	
83	ປະຕິບັດພັນທະພາຍໃຕ້ມາດຕາ 12 ຂອງສົນທິສັນຍາ ICCPR (ສິດເສລີພາບໃນການເຄື່ອນໄຫວໄປມາ ແລະ ຕັ້ງພູມລຳເນົາ) ໂດຍການອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ອົບພະຍົບຊາວລາວເຜົ່າມື້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບການເຊື່ອເຊັນຈາກປະເທດທິສາມໃຫ້ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຖ້າຫາກເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການ ແລະ ສະໜອງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ (ເນເທີແລນ);			✓	
ຂົງເຂດປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ (ຄ້າຍຄຸມຂັງ ແລະ ດັດສ້າງ)					
84	ຈັດຕັ້ງການຝຶກອົບຮົມສິດທິມະນຸດໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ສຳລັບເຈົ້າໜ້າທີ່ປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຸລາການ; ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ສັງເກດການສາກົນທີ່ເປັນເອກະລາດເຂົ້າເຖິງຄ້າຍຄຸມຂັງ ແລະ ດັດສ້າງຕ່າງໆ; ຮັບປະກັນຄວາມເປັນເອກະລາດຂອງອົງການຕຸລາການຕາມມາດຕາ 14 ຂອງ ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍສິດດ້ານການເມືອງ ແລະ ສິດຂອງພົນລະ			✓	

	ເມືອງ (ICCPR) (ແອັດສະປາຍ);				
85	ນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ຊັບພະຍາກອນທີ່ພຽງພໍເພື່ອຮັບປະກັນການເຄົາລົບຕໍ່ມາດຕະຖານສາກົນ, ໂດຍສະເພາະອາຫານ, ສຸຂະພາບ ແລະ ສຸຂະອານາໄມຂອງຜູ້ທີ່ຖືກຕັດອິດສະຫຼະພາບ, ແລະ ຕອບຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອແລະການຮ່ວມມືຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເຊັ່ນ ອົງການກາແດງສາກົນ “ICRC” (ສະວິດເຊີແລນ);			✓	
ການລາຍງານກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດຂອງສົມວນຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ					
86	ອະນຸຍາດໃຫ້ສົມວນຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ດຳເນີນການສຶກສາ, ການສົ່ງເສີມ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການລາຍງານກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ (ອິດສະຕາລີ);			✓	
87	ພິຈາລະນາການສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນສິດທິມະນຸດແຫ່ງຊາດທີ່ເປັນເອກະລາດ ອີງຕາມຫຼັກການປາຣີ (ອີຢິບ);				✓
88	ສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນສິດທິມະນຸດແຫ່ງຊາດທີ່ເປັນເອກະລາດ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການປາຣີ (ເຢຍລະມັນ); ສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນສິດທິມະນຸດ ອີງຕາມຫຼັກການປາຣີ (ການາດາ);				✓
89	ປ່ອຍຕົວຜູ້ທີ່ຖືກຄຸມຂັງ ຍ້ອນສາເຫດການປະທ້ວງຢ່າງສະຫງົບ, ແລະ ໂດຍສະເພາະຫົວໜ້ານັກສຶກສາທີ່ຖືກຈັບກຸມໃນປີ 1999 (ແບນຊິກ).				✓
90	ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມສອງສະບັບ ໃຫ້ແກ່ ສົນທິສັນຍາ ICCPR (ການາດາ, ລຸກຊຳບວກ)				✓
91	ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີ ແລະ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ອະນຸສັນຍາສະບັບທີສອງ ເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ ສົນທິສັນຍາ ICCPR ທີ່ມີຈຸດປະສົງເພື່ອລົບລ້າງໂທດປະຫານຊີວິດ (ອິດສະຕາລີ,				✓

	ສະໂລວີເນຍ);				
92	ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນອະນຸສັນຍາສະບັບທີສອງ ເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສົນທິສັນຍາ ICCPR ທີ່ມີຈຸດປະສົງເພື່ອລົບລ້າງໂທດປະຫານຊີວິດ (ອິຕາລີ);				✓
93	ຮັບຮອງເອົາມາດຕະການເພື່ອລົບລ້າງໂທດປະຫານຊີວິດ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ (ເຢຍລະມັນ);				✓
94	ເສີມຂະຫຍາຍການປະຕິບັດໂທດປະຫານຊີວິດຕົວຈິງໃນປະຈຸບັນ ເພື່ອລົບລ້າງໂທດປະຫານຊີວິດໃນທຸກຄະດີ, ລວມທັງອາຊະຍາກຳທີ່ຮ້າຍແຮງ, ແລະ ລົງນາມໃນອານຸສັນຍາສະບັບທີສອງ ເພີ່ມເຕີມແກ່ສົນທິສັນຍາ ICCPR (ແອັດສະປາຍ);				✓
95	ນຳໃຊ້ມາດຕະການ ເພື່ອຈຸດປະສົງລົບລ້າງໂທດປະຫານຊີວິດຢ່າງສົມບູນ ໃນອາຊະຍາກຳທັງໝົດ (ແບນຊິກ);				✓
96	ຫຼຸດຜ່ອນໂທດຈາກໂທດປະຫານຊີວິດເປັນໂທດຈຳຄູກ ໂດຍປາສະຈາກຄວາມຊັກຊ້າ, ແລະ ລົບລ້າງໂທດປະຫານຊີວິດ (ຝະລັ່ງ); ລົບລ້າງໂທດປະຫານຊີວິດ, ເຊິ່ງຍັງຄົງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ເຖິງວ່າຈະບໍ່ມີການປະຫານຊີວິດໃນຕົວຈິງກໍຕາມ (ແຟັງລັງ);				✓
97	ລົງນາມ ແລະ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານ (ສະວິດເຊີແລນ, ແອັດສະປາຍ);				✓
98	ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ (CEDAW) (ການາດາ, ແອັດສະປາຍ);				✓
99	ລົງນາມ ແລະ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນອະນຸສັນຍາເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຄົນພິການ (ແອັດສະປາຍ);				✓
100	ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນອະນຸສັນຍາ 1967 ທີ່ພົວພັນເຖິງສະຖານະພາບຂອງຜູ້ອົບພະຍົບ (ສະວິດເຊີແລນ);				✓

101	ພິຈາລະນາເຊື້ອເຊີນບັນດາຜູ້ລາຍງານພິເສດດ້ານສິດທິມະນຸດ ສປຊ ມາຢັ້ງມຢາມ ສປປລາວ ໃນທຸກຍາມ (open/standing invitation) (ເບຼຊິນ,ອາກມານີ)				✓
102	ເປີດຮັບການເຊື້ອເຊີນບັນດາຜູ້ລາຍງານພິເສດດ້ານສິດທິມະນຸດ ສປຊ ມາຢັ້ງມຢາມ ສປປລາວ ໃນທຸກຍາມ (open/standing invitation) (ແອັດສະປາຍ, ການາດາ,)				✓
103	ເຊື້ອເຊີນຜູ້ລາຍງານພິເສດກ່ຽວກັບຜູ້ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດມາຢັ້ງມຢາມໃນອະນາຄົດ ອັນໃກ້ນີ້ (ນອກແວ);				✓
104	ຍຸດເຊົາທຸກຂໍ້ຈຳກັດຕໍ່ສິດໃນການປະຕິບັດຕາມສາສະໜາທີ່ຕົນເອງເລືອກ ໂດຍປາສະ ຈາກການຈຳແນກ (ແດນມາກ);				✓
105	ຖອນຂໍ້ຈຳກັດທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ກ່ຽວກັບເສລີພາບໃນການສະແດງອອກ, ແລະ ຮັບປະ ກັນການເຄື່ອນໄຫວຢ່າງເສລີຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສິດທິມະ ນຸດຕ່າງໆ (ຝະລັ່ງ);				✓
106	ຍົກເລີກກົດໝາຍທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ປາບປາມສິດທາງດ້ານເສລີພາບໃນການໂຮມຊຸມນຸມ ແລະ ສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ (ນິວຊີແລນ);				✓
107	ສົນທະນາຢ່າງເລິກເຊິ່ງກັບອົງການຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ເພື່ອຜູ້ອົບພະຍົບ ສປຊ (UNHCR) ຕໍ່ກັບບັນຫາຂອງບຸກຄົນທີ່ເປັນຊາວ ເຜົ່າມື້ງ ທີ່ກັບຄືນມາຈາກປະເທດທິສາມ (ເບຼຊິນ);				✓

I. Methodology and consultation process

A. Methodology

1. The national report of the Lao People's Democratic Republic (the Lao PDR) under the Universal Periodic Review (UPR) was prepared and drafted in accordance with the general guidelines stipulated in Resolution 5/1 of 18 June 2007 and Decision 6/102 of 27 September 2007 of the Human Rights Council. This report focuses on the development and implementation of laws and regulations, the State's institutions, policies and practices, as well as the challenges, constraints and national priorities in the promotion and protection of human rights in the Lao PDR.

2. In preparation of this report, the Ministry of Foreign Affairs was the focal point for coordination and wide consultations amongst the relevant state agencies and all other stakeholders. The Government set up a National Steering Committee on the preparation of a national report under the UPR. Under this Committee, a task force on the UPR was established comprising representatives of government ministries and institutions, the National Assembly, the People's Supreme Court, the Office of the Supreme People's Prosecutor, the Lao Front for National Construction and the mass organizations concerned.

B. Consultation process

3. In the preparation process for the UPR, the Lao Government sent its delegations to attend a number of regional workshops and seminars on the Universal Periodic Review. Lao delegations went on study visits to some countries to learn from their experience in regard to the UPR. National workshops to raise awareness of the UPR among central and local authorities and stakeholders were conducted. A series of consultations on the national report drafting were conducted which were participated by line-ministries and institutions, the Lao Front for National Construction, mass organizations, civil society organizations, professional organizations, educational, research institutions, and international organizations based in the Lao PDR. The Regional Representative of the High Commissioner for Human Rights for South East Asia was invited to facilitate as a resource person in the preparation process.

II. Introduction to the Lao PDR

A. Overview of the Lao PDR

4. Laos has a long history and the Lao people have long lived on this land where they built a prosperous country at different times of history. Laos had been a vassal state of its neighbour for over a hundred of years before it fell under the yoke of colonial domination for more than sixty years and then suffered interference and invasion by the powers of neo-colonialism for almost twenty years. During those bitter periods of Laos' history, the Lao people of all ethnic groups were exploited by foreign invaders, lost national independence and the right to be masters of the country. They were deprived of their rights and the opportunity to participate in political life of the country. During those times, the rights of the Lao people were not respected, promoted and protected, and were seriously violated. After the establishment of the Lao People's Democratic Republic in 1975 the Lao people of all ethnic groups have indeed become the masters of their own country. They now live in an independent and sovereign country, where they fully enjoy the right to self-determination which creates

conditions for the promotion and protection of human rights of Lao people throughout the country.

5. The Lao PDR is a least developed and landlocked country, situated in Southeast Asia, with a population of about 6 million. The total area of Laos is 236,800 square kilometers of which two-thirds is mountainous. The Lao PDR shares borders with 5 countries, namely the People's Republic of China in the North, the Kingdom of Cambodia in the South, the Socialist Republic of Vietnam in the East, the Kingdom of Thailand in the West, and the Union of Myanmar in the North West.

6. The population of the Lao PDR consists of 49 ethnic groups, living scattered from the North to the South, and is classified into 4 ethno-linguistic groups, namely Lao-Tai, Mon-Khmer, Hmong-Imien, Sino-Tibetan. The multi-ethnic Lao people live in peace and harmony. They enjoy solidarity and equal rights before the law.

7. According to the 2005 Census, 67 percent of Lao people are Buddhist, 1.5 percent are Christian and less than 1 percent are followers of Islam and Bahai. Besides religious followers, 30.9 percent are animists and others.

B. Political structure

8. The Lao PDR adopted its first Constitution in 1991, and amended it in 2003 in order to meet the needs of the socio-economic development, as well as regional and international cooperation and integration. The Constitution clearly establishes such a political system that the Lao PDR is a people's democratic state; all powers belong to the people, and are exercised by the people and for the interests of the Lao multi-ethnic people. The rights of the Lao multi-ethnic people as masters of the country are exercised and guaranteed through the functioning of the political system which the Lao multi-ethnic people have chosen on the basis of the right to self-determination through the election of a body that represents their powers and interests called the National Assembly.

9. The administrative system of the Lao PDR consists of the organs of state powers, namely the National Assembly, the Government, the People's Courts and the People's Prosecutor Offices. In addition to the organs of state powers, the Lao Front for National Construction, mass organizations such as the Lao Federation of Trade Unions, the Lao People's Revolutionary Youth Union, the Lao Women's Union, the Federation of Military Veterans, and other social and professional organizations operate in the country with a view to uniting and mobilizing the Lao multi-ethnic people of all social strata in carrying out the tasks of protection and development of the country, to protecting the rights and legitimate interests of the respective organizations' members.

10. The National Assembly is a state organ representing the rights and interests of the Lao multi-ethnic people. The National Assembly is the supreme organ of state powers and also the legislative branch with the powers to make decisions on fundamental issues of the country, to oversight the activities of the executive organs, the people's courts and the offices of the people's prosecutors. The election of the National Assembly members is carried out on the basis of the principles of universality, equality, direct suffrage and secret ballot.

11. The Government is the executive branch of state powers. The Government administers in a unified manner the implementation of the State's duties in all fields such as political,

economic, cultural, social, national defense and security, and foreign affairs. The Government of the Lao PDR consists of 14 Ministries and 2 Ministry-equivalent organizations. The local administration is composed of 16 provinces and the Capital City of Vientiane, 143 districts and 8,955 villages.

12. The Lao PDR always pursues a consistent policy to guaranteeing human rights of the Lao multi-ethnic people. The struggle for national independence in the past as well as the national protection and development at the present time always have an aim to guaranteeing equal rights, freedoms and democratic rights of the Lao multi-ethnic people which cannot be violated by anyone. The national socio-economic development over the past three decades and at the present time, which has yielded a gradual success, has improved the livelihoods of the people. Currently, the Government is concerting efforts to improve and enhance the people's democratic regime so that state mechanisms truly serve the nation and the people, creating favourable conditions for the Lao people to fully enjoy and exercise their rights.

13. The people's courts constitute the judicial branch of the State, consisting of the People's Supreme Court, regional courts, provincial courts, district courts, and the military courts. The People's Supreme Court is the highest judicial organ of the State. The people's courts make decisions in a collective manner. In their adjudication, judges must be independent and strictly comply with the laws. Final court judgments are to be respected by all organizations of the Party, the State, the Lao Front for National Construction, all mass and social organizations, enterprises, and all citizens. Individuals and organizations concerned must strictly implement them.

14. The Office of the People's Prosecutor has the duty to monitor the implementation of the laws. The Office of the People's Prosecutor consists of the Offices of the Supreme People's Prosecutor, regional, provincial, district prosecutors and military prosecutors. It has the rights and duties to monitor and to supervise the correct and uniform implementation of laws and regulations by all ministries, ministry-equivalent organizations, organizations attached to the Government, the Lao Front for National Construction, mass organizations, social organizations, local administrations, enterprises, civil servants and citizens; and to exercise the right of public prosecution.

C. Promotion and protection of human rights at the national level

15. The Constitution of the Lao PDR, which is the supreme law of the country, provides for fundamental rights and duties of the citizens (Chapter IV, Article 34 -51) including civil, political, economic, social and cultural rights. Based on the Constitution, the National Assembly has adopted about 90 laws, many of which concern the promotion and protection of human rights, including development and protection of women, protection of children's rights and interests, and freedom of the media, among others. There are also a number of relevant sub-laws and regulations issued by the executive.

16. After the national liberation in 1975, the Lao Government has focused on the implementation of many tasks to heal the wounds of the aggressive wars and to improve the living conditions of the Lao multi-ethnic people. In 1986, the Government adopted the New Economic Mechanism, transforming the central-planned economy to a market-oriented economy, resulting in the gradually progress being recorded in the national economic development. The Government defined periodic strategies by setting a clear vision for socio-

economic development which has been materialized through the implementation of the various programmes adopted by the Government such as the National Growth and Poverty Eradication Strategy (NGPES), the periodic five-year National Socio-Economic Development Plans (NSEDP), the Vision and Strategy for Education by 2020, the Strategy for Public Health by 2020, the Master Plan for the Development of the Rule of Law by 2020, the national targets for achieving the Millennium Development Goals (MDGs). All these affirmative actions by the Government are aimed at considerable eradication of poverty of the Lao multi-ethnic people by 2015 and to graduating the country from least developed country status by 2020.

17. The Lao PDR is a party to six core human rights conventions and two optional protocols: International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR), International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (ICERD), Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW), Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD), Convention on the Rights of the Child (CRC) and the latter's two Optional Protocols regarding the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography, and the Involvement of Children in Armed Conflict. The Lao PDR also signed the Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance. In principle, the provisions of these human rights treaties have been largely incorporated into the Lao PDR's national laws and regulations.

18. Furthermore, the Lao PDR is a party to other conventions in the fields of human rights, international humanitarian law and labour law such as the four Geneva Conventions of 1949 and the two Protocols thereto, namely Protocol Additional to the Geneva Conventions, relating to the Protection of the Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) and Protocol Additional to the Geneva Conventions, relating to the Protection of Victims of Non-international Armed Conflicts (Protocol II). In addition, the Lao PDR is also a party to eight conventions of the International Labour Organization (Conventions No. 4, 6, 13, 29, 100, 111, 138, 182), the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime.

19. The Lao PDR has established inter-agency mechanisms to promote and protect human rights such as the National Steering Committee on the Preparations for the Ratification and Implementation of the International Covenants on Human Rights, and the National Steering Committee on the Preparations for the UPR, the National Steering Committee on reporting under and implementation of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, the National Commission for the Advancement of Women, the National Commission for Mothers and Children, the National Committee for Disabled People, the National Committee for Rural Development and Poverty Alleviation, and the National Committee Against Human Trafficking.

20. In May 2008, the Lao PDR officially opened its Permanent Mission to the United Nations Office and Other International Organizations in Geneva, Switzerland. This enables the country to closely coordinate with the Geneva-based offices responsible for human rights of the United Nations and more actively participate in and follow the activities of the human rights mechanisms of the United Nations.

21. On the basis of its consistent and constructive foreign policy, the Lao PDR has welcomed the UN Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief, Ms. Asma Jahangir, who

visited the Lao PDR from 23-30 November 2009. The Lao PDR is also considering extending invitations to other thematic special rapporteurs in the future. At the regional level, the Lao PDR has actively participated in and made meaningful contributions to the process leading to the establishment of the ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights. At the same time, at bilateral level, the Lao PDR has conducted human rights dialogues with foreign countries namely Sweden, Australia and also with the European Union, to exchange lessons, experience and good practices in the promotion and protection of human rights in order to promote mutual understanding and enhance cooperation and technical assistance in the field of human rights.

22. The Lao PDR attaches importance to human rights study and research. The Ministry of Education has developed a human rights education curriculum and established a Human Rights Unit at the Faculty of Law and Political Science of the National University of Laos in order to improve the Faculty's curriculum applying basic knowledge of human rights to the teaching at the Faculty. Besides, a Human Rights Research Centre has been set up within the National Academy of Social Sciences to conduct research in human rights. The Lao PDR has actively conducted dissemination of human rights principles and norms contained in international human rights law, such as the UN Charter, the Universal Declaration of Human Rights (UDHR), and the human rights treaties to which the Lao PDR is a party, in parallel with dissemination of national laws and regulations among civil servants, government officials at the central and local levels, as well as the general public, including children and the youth. On the occasion of Human Rights Day, Anti-Corruption Day, International Day of the World's Indigenous Peoples and other occasions relating to the promotion and protection of human rights, the Lao Government together with the UN and other development partners organized respective commemorative events to disseminate relevant information and further raise awareness of the respect for and the protection of human rights.

III. Implementation of human rights in various areas

A. Economic, social and cultural rights

1. Development and eradication of poverty

23. The Lao PDR is among the Least Developed Countries (LDC) in the world, ranking the 133rd of the 182 countries, according to the UNDP's Global Human Development Index (HDI) of 2008. The Government therefore adopted a vision on development from 2001-2020, aiming at extricating the country from the LDC status and eradicating poverty. In order to translate the government's vision into reality, the Lao PDR is currently implementing the National Socio-Economic Development Plan (NSEDP) for the period from 2006-2010, which is part of the Ten-year Development Plan for 2001-2010. The most significant objectives of the NSEDP are to remove negative practices and obstacles to development, such as slash-and-burn farming, opium poppies growing, etc. To that end, the Government has adopted and is implementing the National Growth and Poverty Eradication Strategy (NGPES) 2006-2010, focusing on alleviation of poverty in the 47 poorest districts in the country. The Government has adopted and is implementing 11 programmes, 111 projects concerning all aspects of socio-economic development during the five-year period from 2006 – 2010. Every district and province has designated 2-3 focal development areas. Many of these focal development areas have become models of comprehensive rural development being the centers of economic and cultural development cluster villages, bringing about changes in many aspects to the rural areas. In addition, the Government has organized and

guided the personnel working on rural development from the central to local and grassroots levels in pursuit of the government's policy of reaching out to localities. At the grassroots level, volunteers on rural development in villages have actively worked in the focal development areas. As a result, the local people living in the said areas receive vocational training leading to their new and better livelihoods.

24. The Government has considered poverty alleviation a top priority in its socio-economic development policy, making large investments annually in rural development and poverty alleviation. Especially in 2008-2009, the investment value in this regard amounted to 344,12 billion kip (Lao currency). Over the past five years, the Government has mobilized and allocated funds in this work with the total value of 1,895 billion kip or about 190 million US \$. At the same time, the Government has set up a Poverty Reduction Fund since 2003 covering 19 districts in 6 provinces, and provided village development funds to address poverty in remote areas (from 2004-2007) with a total value of 41.7 billion kip, benefitting 47 districts, 459 villages and 22,809 households. This effort by the Lao Government has contributed to the sustained annual economic growth of 7 % on average, per capita income of \$ 810 (2008), compared to \$300 per capita in the 1970s before the introduction of the New Economic Mechanism . The poverty of the population has decreased from 48% in 1990 to 26.8 % in 2008.

2. The right to work

25. The right to work of the Lao multi-ethnic people is guaranteed by the Constitution and the Labour Law of the Lao PDR. To help the people enjoy the right to work, the Government has endeavoured to develop labour skills and vocational training for the people by establishing, and authorizing the private sector to set up, vocational training centres. At present, there are 152 training centres throughout the country, of which 60 and 92 are owned by the public and private sectors respectively. In addition to promoting employment within the country, the Government cooperates with other countries to send Lao workers to work abroad. To date, 16,390 Lao workers, 4,156 of which are women are working abroad, contributing to a decreased unemployment rate in the country, which in 2005 stood at 1.4 % of the national workforce.

26. The working people without distinction as to gender, social strata and other grounds enjoy improved working conditions, safe for their health, appropriate to their age; and equal pay for work of equal value. The National Assembly adopted the Law on Trade Unions in 2008, while the Government adopted several decrees which together with the Constitution and laws are conducive to the protection of the rights and legitimate interests of workers, both women and men.

3. The right to education

27. Education is an important right of the Lao citizens, being prioritised in the development policies of the Lao PDR. The right to education is provided for in the Constitution and in the Law on Education, as amended in 2007, which materializes the constitutional provisions by setting out the principles for the development and administration of education, aimed at enabling all people to access education without any discrimination, ensuring the rights and obligations of the citizens in the education field. The Government has considered education the core of human resource development. The Government implements the policy of effective access to education, creating opportunities for all people to receive education,

especially those living in rural remote areas, women, children, the disadvantaged. The Government has also created conditions for more citizens to receive vocational training.

28. The education system of the Lao PDR is under reform and being improved so as to meet the needs of national socio-economic development. Education is central to human resource development and one of the priorities in the NGPES. During the last decade, the Government has adopted the National Strategy on Education for 2001–2020, the National Action Plan on Education for All for 2003-2015, the National Education System Reform Strategy for 2006-2015, and the Educational Sector Development Framework, which share the main goal of expanding the opportunity of access to education for Lao people of all ethnic groups across the country from pre-school to higher education.

29. The annual survey conducted by the Centre of Education Statistics and Information Technology in 2009 shows that at the present time there are 1,123 nurseries and kindergartens, 8,871 primary schools, 1,125 secondary schools (722 lower secondary schools, 35 upper secondary schools, 368 full secondary schools), 39 vocational schools, 152 public and private higher educational institutions and universities; the literacy rate of citizens aged 15-40 years is 83.8 %; the literacy rate of citizens aged above 15 years is 78.51 %; pre-school rate is 19.7 %; net school enrolment is 91.6 %; lower secondary school enrolment is 62.7 %; upper secondary school enrolment is 36.8%; and the ratio of higher education students is 1,977 per 100,000 persons of the country's population.

4. The right to health

30. The public health sector is another sector the Government has paid attention to. The right to health is guaranteed in the Constitution, the Law on Health Care, and other related laws of the Lao PDR. Article 25 of the Constitution sets out the government's policy and duties on development of the public health sector to promote increasing health standards for Lao citizens. The Government is taking measures to promote access to healthcare, especially for those living in rural remote areas, and for the poor so that they have greater access to health care. The Government has established networks to provide assistance to victims of the wars as part of the Indochina War, including disabled persons, and to those affected by the outbreak of diseases, and also has focused on providing relief for those affected by natural disasters. Up to now, health care infrastructure is improving and continuously expanding. There are 4 central hospitals, 4 regional hospitals and 3 treatment centres (Eye Treatment Centre, Dermatology Centre, and National Disabled Persons Rehabilitation Centre), 16 provincial hospitals, 126 district hospitals, 775 healthcare centres, of which 742 healthcare centres are in operation, covering 742 cluster villages, consisting of 3,728 villages. In addition, 5,688 medical kits are provided to villages located far from hospitals and healthcare centres. As a result, the public health service now covers 98% of the villages in the country. There are 13,907 village health promotion volunteers, of whom 2,780 are women, and there are 5,094 traditional midwives, 504 village nurses, and 791 traditional therapists across the country. At the village level, village health committees have been established to lead the village activities on hygiene and disease prevention.

31. The Government has taken effective measures to enhance the health of children by organizing free of charge vaccination and immunization campaigns each year. The Government has appointed mobile vaccination teams to give vaccination and immunization to people living in remote areas, living far from hospitals and for those who are not aware of vaccination. Besides, national campaigns have been conducted on health education, disease

prevention such as prevention of communicable diseases, clean water usage, hygiene toilets, and other healthcare promotion. As a result, maternal and child mortality rates are gradually decreasing. Child mortality rate has decreased from 530 in 2000 to 405 in 2005 per 100,000 newborn babies. In 2005, the life expectancy of the population was 61 years, whereby 63 years for women, and 59 years for men, compared to 52 years for women, 50 years for men in 1995.

32. According to the survey of maternal mortality in 2000, disparities existed between rural and urban areas. In rural areas, the maternal mortality rate was 580 per 100,000; while in urban areas, it was 170 per 100,000. Therefore, the Government has paid special attention to people living in rural remote areas, so as to better access to health care service through various strategies, especially the strategy on assistance to mothers, comprehensive service for mothers and new born babies, reduction of malnutrition by implementing the National Nutrition Strategy and the National Action of Plan on Nutrition for 2010-2015, as well as other health care promotion activities.

5. Cultural rights and the right to information

33. The Lao PDR has a clear policy on culture and information, which is provided for in the Constitution and relevant laws such as the Law on Media, the Law on Publication, the Law on National Heritage, the Prime Minister's Decree on National Artists, etc. ,with an aim to promote development of the culture and information sector. This legal framework is the basis in ensuring the rights and obligations of citizens to enrich the national culture and to receive and disseminate information.

34. Under the above-mentioned policy, Lao citizens enjoy the right to access to information in an increasingly wider manner. Mass media has been developed which has led to an increase in numbers of State and private-funded daily, weekly, monthly, and quarterly newspapers. At the present time, there are more than 80 newspapers in the country. At the same time, electronic media such as radio, TV, internet and so on have been encouraged and promoted for their continuous development. Nowadays, radio and TV broadcasts cover 80 % and 60 % respectively of the total area of the country and are set to be increased in the future. By 2015, radio and TV broadcasts is expected to cover 100 % of the country's territory. In the country, there are 37 radio stations and 29 TV stations at the central and local levels. At present, the programmes of national and some local radio and TV stations are also broadcast in non-official national languages, such as Hmong and Khmu languages. Apart from the media in the country, Lao people of all ethnic groups can also access information from various foreign sources such as prints, websites, Radio Australia, Radio and TV of Vietnam, China, and Thailand, RFI, VOA, BBC, CNN, CNBC, etc.

35. To ensure the right to information of the people, libraries and reading rooms have been expanded to localities, village offices and schools; mobile libraries, book shelves, boxes, vehicles, boats helped the people receive information through these means.

36. As part of the poverty alleviation plan, the Government has focused on the creation of cultural villages, which is a step in establishing development villages. Up to the present time, more than 150,000 families have become cultural families, more 580 villages and 3 cluster villages have become cultural villages and cultural cluster villages, and 35 cultural centres for children have been established nationwide.

6. The right to adequate housing

37. The Constitution provides for this right in Article 28 and 40. The Government has made efforts to provide housing and land to civil servants within the State budget availability and has pursued a proper policy and adopted appropriate laws and regulations concerning the settlement and housing provision. The Lao Government has been implementing a policy on the establishment of development villages and cluster villages by allocating land and forest land to the local people for the purpose of cultivation; providing permanent land and residence to poor people in the rural, mountainous and remote areas, who used to practice slash-and-burn farming and opium poppy growing; and by providing necessary infrastructure to them. The policy on relocation and resettlement in the mountainous and remote areas is aimed at reducing poverty and creating favourable conditions for the people to have permanent means to make their living with access to social and economic services provided by the State such as education, healthcare, transportation and communication, etc. Those people who have been affected by large development projects have received appropriate compensation and assistance in their resettlement according to the Government's regulations.

B. Civil and political rights

1. The right to participate in public affairs

38. The rights to vote and run for election are stipulated in the Constitution and Law on the Election of Members of the National Assembly (NA). All Lao citizens, without distinction as to gender, ethnicity, religions, beliefs, social status, residence, occupation, who reach the age of 18, have the right to vote and those reaching the age of 21 have the right to run for election to the National Assembly. At the election to NA 6th legislature in April 2006, the turnout was more than 99.76% which has indicated the popular consensus and trust in the people's democratic regime which corresponds to the historical background and realities, the level of economic, social and cultural development of the country. This also exhibited the fulfillment of the right to mastery of the country and of the democratic rights of the Lao people in their self-determination. All Lao people play a role in the administration and management of the country through their elected representatives to the National Assembly, especially the people are actively involved in socio-economic planning, law-making and in defining Government's policies on the national and international activities of the country. The 6th legislature of the National Assembly consists of 115 members, including representatives of ethnic groups and women. Each National Assembly session is broadcast on television and radio, and a hotline is set up for the citizens to make complaints, express their opinions and comments, make petitions to seek justice, and raise matters affecting their rights and interests as a result of the activities and performances by authorities.

39. The Lao PDR continues the governance and public administration reforms at all levels to fully provide public services and increase service coverage through improving the governance machinery to be more efficient, transparent, fair and accountable. At the present time, the Lao PDR is in the process of studying the feasibilities and appropriateness for the establishment of Administrative Courts and Local People's Councils to enable the multi-

ethnic people across the country to have their representative organs at all levels to protect their rights and legitimate interests.

2. The right to life, personal security and safety

40. The right to life of the citizens is provided for in the Constitution and relevant laws, especially the Penal Law. Death penalty is an exceptional measure of the punishment for most serious criminal offences.

41. The rights to inviolability of the citizens in terms of their bodies, honour and houses, and the right to personal security are protected and observed according to the Constitution and laws.

3. Prohibition of torture

42. According to the Lao PDR's legal framework, torture is an illegal act. Acts of torture, illegal measures and maltreatment in relation to suspects and prisoners are criminal offences. According to the Criminal Procedures Law, in the interrogation of the accused or defendants and other parties who participate in the proceedings, the officers are prohibited to use force, coercive measures, threats, torture or other illegal measures. The Criminal Law clearly states that the objective of the punishment of an offender is to re-educate him/her to change to be a good citizen but not for the purpose of torturing. With this in mind, the relevant bodies are currently working on the improvement of detention and re-education centres within the economic conditions and realities of the country. At the same time, studies are underway to prepare a draft law on detention centres. Prison officers have been trained in the international minimum standards on prison management and treatment of offenders. Over the past years, some foreign delegations and representatives of international organizations were allowed to visit detention and re-education centres in Vientiane and some provinces.

4. The right to a fair trial

43. The Lao PDR is pursuing a policy of building a Rule of Law state and of ensuring a fair trial. The related bodies have taken appropriate measures to ensure the right to equality of the citizens before the law and the court in accordance with the Constitution and laws. The right to a fair trial is ensured in the justice system according to the relevant laws, especially Law on Criminal Procedure and Law on Civil Procedure. The Lao Bar Association is being strengthened to provide legal aid to ensure a fair trial.

5. Freedom of religion or belief

44. The right to freedom of religion or belief is guaranteed by the Constitution and laws. Article 9 and 43 of the Constitution provides for this right. In addition, the Prime Minister's Decree No. 92/PM on the Management and Protection of Religions in Lao PDR protects and regulates the activities of religious organizations and religious followers in Lao PDR. All Lao citizens have the right to believe or not to believe in any religion.

6. Freedoms of speech, writing, assembly and association

45. The freedoms of speech, writing, assembly and association are guaranteed by the Constitution and relevant laws. The Constitution, in Article 44, stipulates that Lao citizens

have the rights and freedoms of speech, press and assembly; and have the right to set up associations and to stage demonstrations which are not contrary to the laws. The relevant laws and legal instruments guaranteeing these rights and freedoms include the Law on the Media, the Law on Publication, the Law on Trade Unions and the Prime Minister's Decree on Associations, etc. Violation of freedoms of speech, writing, assembly and association is a criminal offence, and the perpetrator shall be punished proportionately to the severity of the offence. The exercise of these freedoms shall not affect the rights and freedoms of others.

7. The right to lodge complaints and petitions and seek justice

46. The Lao PDR has taken legal and administrative measures to ensure the rights of the people to lodge complaints and petitions and seek justice with regard to the conducts of State officials. State organizations, officials and citizens have the obligation to comply with the Constitution and laws. The State protects the inviolable freedoms and democratic rights of the people. The Lao Constitution prohibits all acts of tyranny or authoritarian acts that can be detrimental to the people's dignity, physical well-being, lives, conscience and property. All people whose freedoms are violated by the acts of the State as well as of third parties can lodge complaints, petitions and seek justice. The Lao PDR's legal framework that guarantees this right includes the Law on Criminal Procedure, the Law on Civil Procedure, the Law on People's Courts, the Law on Offices of People's Prosecutors and other specific laws. To enable the people effectively exercise their right to lodge complaints and petitions, the National Assembly in 2006 adopted the Law on Handling Petitions, which concretises the rights and procedures for the multi-ethnic people to lodge complaints and petitions to concerned officials. This law protects the interests of individuals and collective entities. This is a new legislative measure in the Lao PDR's justice system that sets out detailed regulations for individuals and organizations in submitting a request without difficulties and in a uniform manner so that such a request is considered for an effective solution by the relevant organization. According to the Law, there are three types of petition: a request (submitted to the administrative authorities), a claim (submitted to the judiciary) and a petition for justice (submitted to the National Assembly). This new law which has been well received by the public is contributing to creating the Lao society to be a society of equality and justice without discrimination based on social status, gender, age, race, nationality, ethnicity, religion and other grounds. In the Lao PDR's justice system, cases of a trivial nature are solved without resort to the court but by referring to local customs and traditions, especially through village mediation units, established throughout the country. Village mediation units solve conflicts and minor offences.

C. Rights of specific groups

1. Rights of ethnic groups

47. The Lao Government pursues an unswerving policy of enhancing the solidarity and equality among the Lao multi-ethnic people. In order to ensure that the Lao society is free from discrimination as to race or ethnicity, the Constitution, Article 8, stipulates that the State pursues a policy of promoting unity and equality among all ethnic groups; all ethnic groups have the right to protect, preserve and promote the fine customs and cultures of their own tribes and of the nation; all acts creating segregation and discrimination among ethnic groups are prohibited; the State implements every measure to gradually develop and upgrade the socio-economic development levels of all ethnic groups. Division of solidarity among ethnic groups, discrimination, prevention from participation, exclusion or selectivity based

on ethnicity are criminal offences (Article 66 and Article 176 of the Penal Law). Ethnic groups in the Lao PDR live in peace and harmony; they are equal before the law.

48. The Government has paid great attention to poverty alleviation of each ethnic group to gradually improve their living conditions. In this endeavour, the Government put emphasis on human resource development, elimination of illiteracy amongst the ethnic people in rural, remote and mountainous areas, dissemination of necessary techniques of cultivation, livestock raising and cash production, encouraging ethnic people to change their livelihoods based on the nature and their prejudicial customs, creating development villages and cluster development villages, establishing village revolving funds, building roads in rural areas, expanding education and healthcare networks to remote areas, providing slash-and-burn farmers with permanent housing and sustainable employment, solving the problems of unregulated movements and the nomadic livelihoods of certain ethnic groups. To create further opportunities to receive education for the ethnic and disadvantaged people, the Government pays attention to and has adopted, for example, measures on the promotion of education of ethnic people in remote areas by establishing primary and secondary ethnic schools and schools for orphans in all provinces.

49. Ensuring equality amongst ethnic groups is a task associated with the functions and responsibilities of all government ministries and institutions, mass and social organizations, including the Lao Women's Union, the Lao Youth Union, the Lao Trade Unions, the Federation of Military Veterans, and the Lao Red Cross Society. The core institutions in the promotion and protection of the rights of ethnic groups comprise the National Assembly Ethnic Affairs Committee, the Lao Front for National Construction, and the National Academy of Social Sciences.

2. Women's rights

50. The Lao Government pays attention to promoting the advancement of women and equality between men and women which is provided for in the Constitution, Article 24, and other relevant laws, in particular the Law on the Development and Protection of Women, the Penal Law, the Labour Law, the Law on Education and other legal instruments of the country. The Lao PDR has developed and is actively implementing the National Strategy for the Advancement of Women (2006-2010) in line with the national realities. The country is also actively implementing the Beijing Platform for Action, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women and the MDGs. The national policy in this regard aims at removing obstacles to the advancement of women. The Government has embarked on gender mainstreaming in its development programmes, plans and projects. Especially, women are given the opportunity to be involved together with men in the conduct of research, analysis and in solving of issues in the process of socio-economic development planning.

51. The organizations that have functions and responsibilities relating to the promotion and protection of women's rights comprise the Ministry of Education, the Ministry of Labour and Social Welfare, the Lao National Commission for the Advancement of Women, the Lao Youth Union, the Lao Women's Union, etc. These organizations operate at the central, local and grassroots levels. The Lao Women's Union set up a Gender Resource Information and Development Centre in 1997 and in 2004 set up a Counseling Centre for Women and Children with an aim to providing counseling services to women and children, who fall

victims of human trafficking, domestic violence and sexual exploitation. Since its establishment, the Counseling Centre has provided counseling services to 441 persons of whom 144 were victims of human trafficking who had returned from Thailand. To date, the Centre has provided 1,563 face-to-face and online counseling services, covering 280 topics.

52. The Lao PDR has made significant progress in ensuring of women's rights. Of the 115 members of the National Assembly 6th (present) legislature, 29 are women accounting for 33.5 %. Today, women holding high ranking posts in the Government are increasing in numbers. Over 35,000 women are civil servants accounting for 38.9%; Women in the economic field make up 54 %. Women are entitled to take a three-month maternal leave with pay and other benefits. Women are entitled to have their name together with their husband's affixed in a land title document and other certificates. They have the right to keep their surname after marriage; they have the right to inherit heritages, etc. The Lao PDR submitted its combined 6th and 7th national reports under the Convention on the Elimination of All Forms against Women (CEDAW) and presented the report before the UN CEDAW Committee at the end of 2009. Currently, the National Commission for the Advancement of Women is in the process of following up on the concluding comments and recommendations of the Committee.

3. Children's Rights

53. The Lao PDR attaches importance to promotion and protection of the rights and interests of children. The Government has adopted measures to implement the principles and provisions of the Convention on the Rights of the Child by endeavouring to translate them into reality. The Constitution, Article 29, contains the provisions consistent with the Convention on the Rights of the Child; the Lao PDR has improved the existing laws and adopted new laws relating to the rights and interests of children, including the Penal Law, the Law on Criminal Procedure, the Law on Education, the Labour Law, the Law on Hygiene, Sanitation and Health Promotion, the Law on Lao Nationality, the Law on Military Service, the Law on Inheritances, the Law on Civil Procedure, the Law on Contracts, the Law on the Development and Protection of Women, and most importantly the Law on the Protection of the Rights and Interests of Children. The provisions of the aforesaid laws are consistent with, and aimed at implementing, the principles and provisions of the Convention on the Rights of the Child.

54. The Government has paid attention to the promotion of healthcare for mothers and children, comprehensive development and protection of the rights and benefits of mothers and children by setting up a national coordination mechanism to be the secretariat to the Government, called the National Commission for Mothers and Children (NCCMC), chaired by the Standing Deputy Prime Minister and composed of Vice-Ministers and Vice-Minister-Equivalents from all relevant ministries and organizations as vice-chairman or members. The Commission has organizational networks throughout the country from the central to local levels, under the supervision of the provincial governors or vice-governors at the provincial level, district chiefs or deputy district chiefs at the district level. Apart from the said National Commission, the ministries and institutions which have functions and responsibilities relating to the promotion of healthcare, education development for children and protection of the rights and benefits of children comprise the Ministry of Public Health, the Ministry of Education, the Ministry of Labour and Social Welfare, the Ministry of Justice, the Ministry of Public Security, the Lao Front for National Construction, the Lao Women's Union, the Lao Youth Union, the Lao Disabled People's Association etc. These organizations operate at the central and local levels in the country.

55. The Lao PDR has progressively made achievements in ensuring the rights and interests of children. The country has adopted and is implementing policies, programmes and strategies relating to children such as the National Plan of Action for Children, the National Programme on Anti-Trafficking in and Sexual Exploitation of Children (2007-2011), the National Nutrition Strategy, etc. The Government has attached a top priority to healthcare of mothers and children with vaccination and immunization being the core in integrating primary healthcare with other activities relating to mothers and children. Annual national campaigns for vaccination and immunization to women and children are organized with attendance by top leaders including the President, the Prime Minister, the President of the National Assembly and other high ranking officials. The efforts towards promotion and protection of children have been put into socio-economic development plans and strategies, which enable children across the country to exercise their rights. Free treatment and medical check-up and other measures to reduce child mortality and to increase nutrition have been implemented effectively. Furthermore, the Government focuses on human resource development as a priority for the national development in both short and long term, setting education as the core in this process. School enrolment rate of children has been increasing gradually. Also, the disabled and normal children are now studying together. Currently, the country has 20 ethnic boarding schools, taking in a total of 7,034 children. Apart from this, 4,569 children who need special attention are studying in the inclusive education programme.

56. The Government is actively implementing the principles and provisions of the Convention on Rights of the Child by enhancing attention to the care for and protection of children from dangers, abuses, labour and sexual exploitation, human trafficking, drug trafficking, UXOs and other war remnants from the wars as part of the Indochina War, and also in court proceeding. The Government has created conditions and opportunities for Lao multi-ethnic children and the youth to participate in social activities inside the country and abroad to exchange opinions on children and youth's issues and the rights of children.

4. Rights of persons with disabilities

57. There are some 120,000 persons with disabilities living in the Lao PDR, many of whom are victims of UXOs and other war remnants. The Lao Government has promoted, and created conditions for, persons with disabilities to enjoy on an equal basis with others civil, political, economic, social and cultural rights. Persons with disabilities increasingly receive assistance from the State and society in respect of their living conditions, rehabilitation, social integration and participation in the society. In addition, persons with disabilities enjoy their rights provided for in the laws, especially the Law on Labour, the Law on Education, etc, relating to healthcare, physical and mental rehabilitation and suitable employment.

58. The Lao PDR has ratified the Convention on the Rights of Persons with Disabilities in 2009. A draft Decree on Persons with Disabilities had been prepared by the responsible sector and is now pending adoption by the Government. The organizations that have functions and responsibilities relating to the protection and promotion of the rights of persons with disabilities comprise the Ministry of Labour and Social Welfare, the National Committee for Disabled People, etc. The rights of persons with disabilities are promoted actively through the activities of the Lao Disabled People's Association, the Lao Blind People's Association, the Disabled People Rehabilitation Centre, the Training Centre for Disabled People, the Inclusive Education Centre, etc.

IV. Achievements, Constraints and Challenges

A. Achievements

59. Over the past 30 years of the national protection and development, the Lao PDR has enjoyed the political stability, and peace, which are the important factors conducive to the promotion and protection of human rights in the country.

60. The Constitution and laws guarantee and create conditions for the multi-ethnic people to enjoy their various human rights. State organs have been established and are carrying out their functions and responsibilities in accordance with the laws. Furthermore, based on the laws and regulations regulating their activities, the political alliance organization, i.e. the Lao Front for National Construction, and the mass organizations have enhanced their roles and duties to further forge solidarity among the multi-ethnic people, and to encourage and mobilise the mass to participate in the socio-economic development and to effectively implement laws and regulations. Thanks to the principled political and economic renovation policy, including on regional and international cooperation and integration, the Lao PDR's economy has enjoyed a continuous growth rate of no less than 6 percent on average per year over the past two decades.

61. More than 90 laws and amended laws have been adopted covering various sectors, the implementation of which have contributed directly and indirectly to the promotion and protection of human rights. The on-going implementation of the Master Plan on the Development of the Rule of Law in the Lao PDR, which has been endorsed recently by the Government, serves as a firm basis for the enhancement of the rights of the multi-ethnic people as the masters of their country.

62. The Lao PDR has successfully implemented the immunization and vaccination programmes and health education projects throughout the country. As a result, child and maternal mortality rates have dropped considerably. Furthermore, the Lao PDR has officially declared herself to be a polio-free country.

63. The Lao PDR has endeavoured to develop the national education system, enhancing both its quantity and quality, which resulted in the increased school enrolment in primary, secondary and higher education. In addition, state and private educational institutions have increased in numbers.

64. The Lao PDR is a party to many of the core UN human rights conventions and other conventions relating to human rights. The country accepts and implements obligations and responsibilities set forth in the conventions. This is reflected, among others, in the dissemination of convention provisions, revisions of domestic laws for compliance, and formulation and submission of national reports.

65. The Lao PDR has constructively cooperated with and provided information on the realisation of human rights in the Lao PDR in various fields to the UN Human Rights Council; the country has hosted the visit of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief at the end of 2009. This first ever visit by a UN Special Rapporteur has further enhanced the understanding of the realities in the Lao PDR with regard to respect for human rights, including freedom of religion or belief.

66. The Lao PDR has benefited from bilateral dialogues on human rights with Australia, Sweden and the European Union in the exchange of lessons and experience in the promotion and protection of human rights.

B. Constraints and challenges

67. The major part of country's territory is mountainous with 80 per cent of the country making up rural areas, which have yet to be appropriately developed. This is a major obstacle for the development of necessary infrastructure in the national economy, creating difficulties for the efforts undertaken to disseminate, raise awareness and understanding of Government's policies, socio-economic development plans and laws. Furthermore, this reality hinders the Government's efforts to ensure access by the multi-ethnic people to public services in order to promote and protect their rights and to improve their livelihoods.

68. That the country had been under the feudal and foreign rules and colonial domination for a long periods of time, and then affected by the wars and armed conflicts resulting from the foreign invasions served as the factor that brought about the underdevelopment and poverty to the country. The adverse effects of the destructive wars and armed conflicts, especially of UXO and other war remnants, constitute the major obstacle to the national socio-economic development and to improvement of the living conditions of the people in remote rural areas. UXO and other war remnants are a main cause for the loss of lives and damage to property of the people and also have made a large number of people become disabled.

69. The awareness and understanding of the laws, regulations and State's policies among many officials, civil servants and officers at the central and local levels and the people in mountainous and remote areas are still limited due to the fact that their education level is not high. Likewise, the dissemination of domestic laws and information of human rights and other international legal obligations of the country has not yet been conducted widely enough, because of limited funds among other difficulties.

70. The beliefs and old-fashioned stereotypes that still exist in many local areas remain obstacles for people to access to and gain benefits from public services such as healthcare, education and information in various areas.

71. The negative impact of the globalization has resulted in an increase in movement of citizens, as well as socio-economic gap between the rich and the poor. This has posed difficulties on the ways to guarantee full enjoyment of human rights by the people. In addition, communicable and infectious diseases and social ill phenomena such as human and drugs trafficking are still the problems that need to be solved in a prompt and appropriate manner.

72. Climate change and natural disasters periodically occurring as its consequence such as tropical storms, floods and droughts directly affected the development in various sectors, especially the agriculture and forestry. The floods in 2008 and Ketsana typhoon in 2009, for example, have made food production lower than the targets which were set in the agricultural and forestry development plan, making production insufficient to meet the country's needs in terms of foods.

V. National priorities, commitments and technical assistance needs

A. National priorities

73. The Lao PDR will continue its efforts to achieve the country's poverty alleviation goals by moving forward with the implementation of the strategic plans and programmes on poverty alleviation, especially the National Growth and Poverty Eradication Strategy (NGPES) and the Millennium Development Goals (MDGs).

74. The Lao PDR will continue the on-going reforms of governance and public administration and of the country's legal system, and will enhance its efforts and further strengthen its capacity to effectively implement domestic laws, in order to gradually build a Rule of Law state, enhance the democratic rights of the people, the legal culture and vigilance in the country, and to protect the legitimate interests of citizens, creating the Lao society a society of equity, justice and civilization. Furthermore, the Lao PDR will continue to improve its court and prosecutors' office systems for these institutions to be more effective and strong in serving the people.

75. The Lao PDR will continue to implement the national health care programme for the multi-ethnic people, implement policies, programmes and measures to promote health care and prevention of disease, including vaccination for women and children in order to reduce their mortality rates continuously and to increase life expectancy.

76. The Lao PDR will continue to improve the quality of education, increase access to education for the Lao multi-ethnic people by means of actively implementing the National Education Strategic Plan, National Action Plan on Education for All and National Strategic Plan on Education System Reform and allocating 18 per cent of state budget (based on the amended Law on Education) for investment in the education sector.

77. The Lao PDR will continue to create opportunities and favorable conditions for occupation and job creation to the multi-ethnic people in urban and rural remote areas, including establishing and expanding vocational trainings in various areas across the country; will continue to improve and develop the social security system in public and private sectors.

B. Commitments

78. The Lao PDR will consider signing the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment and Punishment (CAT), ratifying the Convention on the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, acceding to human rights conventions and other conventions such as the International Labour Organizations (ILO) conventions, etc.

79. The Lao PDR will endeavour to incorporate provisions of the conventions to which it is a party into domestic legislation, and to enhance the implementation of those conventions in the country in a more effective way.

80. The Lao PDR will continue to disseminate information about human rights conventions to officials, civil servants, officers at the central and local levels and to the general public, including the youth and children.

81. The Lao PDR will cooperate and support the work of the UN human rights mechanisms, including the Human Rights Council, fulfill the reporting obligations under human rights treaties, cooperate with the Special Procedures by extending invitation to Special Rapporteurs on thematic issues to visit the country as appropriate.

82. The Lao PDR will continue to exchange lessons and experiences with the international community in order to enhance cooperation and technical assistance to promote and protect human rights.

C. Technical assistance needs

83. The Lao PDR hopes that the international community will continue to exchange lessons and provide assistance toward the Lao PDR's socio-economic development, national capacity development, including providing opportunities for short term and long term human rights trainings to the Lao PDR.

Annex 1

Ministries and State Organizations Participating in the Preparation of the National Report of the Lao PDR Under the Universal Periodic Review

1. National Assembly
2. The Government's Secretariat
3. Ministry of Foreign Affairs
4. Ministry of Justice
5. Ministry of Public Security
6. Ministry of National Defense
7. Ministry of Education
8. Ministry of Information and Culture
9. Ministry of Public Health
10. Ministry of Labour and Social Welfare
11. Ministry of Planning and Investment
12. Ministry of Agriculture and Forestry
13. People's Supreme Court
14. Office of the Supreme People's Prosecutor
15. Public Administration and Civil Service Authority
16. Government Inspection Authority
17. National Steering Committee for Rural Development and Poverty Alleviation
18. National Commission for Mothers and Children
19. National Commission for the Advancement of Women

Annex 2

Political and Mass Organizations and Civil Society Organizations Participating in the Preparation of the National Report of the Lao PDR Under the Universal Periodic Review

1. Lao Front for National Construction
2. Federation of Military Veteran
3. Lao Women's Union
4. Lao People's Revolutionary Youth's Union
5. Federation of Lao Trade Unions
6. Lao Journalist Association
7. Lao Bar Association
8. Lao Disabled Peoples' Association
9. Lao Red Cross Society
10. National Academy of Politics and Public Administration
11. Human Rights Centre, National Academy of Social Sciences
12. Human Rights Unit, Faculty of Law and Political Science, National University of Laos

Annex 3

The Human Rights Conventions and Conventions related to Human Rights to which the Lao PDR is a Party

1. International Covenant on Civil and Political Rights
2. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights
3. International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination
4. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
5. Convention on the Rights of the Child
6. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography
7. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict
8. Convention on the Rights of Persons with Disabilities
9. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide
10. Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave Trade and Institutions and Practices Similar to Slavery
11. International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid
12. Convention on the Non-Applicability of Statutory Limitations to War Crimes and Crimes Against Humanity
13. Convention on the Suppression of the Trafficking in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others
14. Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime
15. Geneva Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field
16. Geneva Convention for the Amelioration of the Condition of the Wounded, Sick and Shipwrecked Members of Armed Forces at Sea
17. Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War
18. Geneva Convention relative to the Treatment of Prisons of War
19. Protocol Additional to the Geneva Convention of 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I)
20. Protocol Additional to the Geneva Convention of 1949, and relating to the Protection of Non-International Armed Conflicts (Protocol II)
21. Convention concerning the Employment of Women during the Night
22. Convention concerning the Night Work of Young Persons Employed in Industry
23. Convention concerning Forced Compulsory Labour
24. Convention concerning Minimum Age for Admission to Employment
25. Convention concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour
26. Convention concerning the Equal Remuneration for Men and Women Workers for Work of Equal Value
27. Convention concerning Discrimination in Respect of Employment and Occupation

Annex 4

List of Lao PDR's Laws and relevant Decrees

1. Constitution
2. Penal Law
3. Law on Criminal Procedure
4. Law on Office of People's Prosecutor
5. Law on People's Court
6. Law on Property
7. Law on Heritage and Basis of Inheritance
8. Law on Court Fees
9. Contract Law
10. Law on Lao Nationality
11. Family Law
12. Tort Law
13. Law on Civil Procedure
14. Law on Enterprise Accounting
15. Law on Insurance
16. Law on Family Registration
17. Law on Document Registration
18. Law on the National Assembly
19. Labour Law
20. Law on Enterprises
21. Law on Customs
22. Law on State Budget
23. Law on Bankruptcy of Enterprises
24. Law on Secured Transaction
25. Law on the Government of the Lao PDR
26. Law on National Defense Obligation
27. Law on Tax
28. Law on Bank of the Lao PDR
29. Forest Law
30. Law on Water and Water Resources
31. Land Law
32. Law on Electricity
33. Law on Public Roads
34. Law on Mining
35. Law on Election of the Members of the National Assembly
36. Law on Agriculture
37. Law on Industrial Processing
38. Law on Environmental Protection
39. Law on Urban Plans
40. Law on Public Roads
41. Law on Drugs and Medical Products
42. Law on Land Traffic
43. Law on Education
44. Law on Hygiene, Disease Prevention and Health Promotion
45. Law on Telecommunications
46. Law on State Assets

47. Law on Local Administration
48. Law on Judgment Enforcement
49. Law on Food
50. Law on Postal Services
51. Law on Officers of the Lao People's Defense Force
52. Law on the Development and Protection of Women
53. Law on the Oversight by the National Assembly
54. Law on Civil Aviation
55. Law on Resolution of Economic Disputes
56. Law on Anti Corruption
57. Law on Handling Petitions
58. Law on National Heritage
59. Law on Health Care
60. Law on Tourism
61. Law on Commercial Banks
62. Law on Value- Added Tax
63. Law on the Protection of the Rights and Interests of Children
64. Law on State Inspection
65. Law on People's Security Force
66. Law on State Audit
67. Law on Aquatics and Wildlife
68. Law on Intellectual Property
69. Law on Fire Prevention
70. Law on Drug Control
71. Law on Sports
72. Law on Trade Unions
73. Law on Standards
74. Law on Media
75. Law on Handicraft
76. Law on Veterinary
77. Law on Publication
78. Law on Plant Quarantine
79. Law on the Lao Front for National Construction
80. Law on Water Supply
81. Law on Fishery
82. Law on Construction
83. Law on the Youth Union
84. Law on Investment Promotion
85. Law on Tobacco Control
86. Law on State Investment
87. Decree on Associations
88. Decree on Management and Protection of Religious Activities in the Lao PDR
89. Decree on Compensation and Resettlement of People
90. Decree on Social Security

Statement by
H.E. Mr. Phongsavath BOUPHA, Vice-Minister of Foreign Affairs,
Head of the Lao Delegation at the Eighth Session of
Human Rights Council Working Group on Universal Periodic Review,
May 4, 2010, Geneva, Switzerland

Mr. President,
Distinguished delegates,

The Lao Delegation is delighted to participate in the Universal Periodic Review (UPR) of the UN Human Rights Council, which we consider an important process to take stock of achievements, identify constraints and opportunities in promoting and protecting human rights. My Delegation is composed of representatives of Ministry of Foreign Affairs, the National Assembly, Ministry of Justice, Ministry of Public Security, Ministry of National Defense, Lao Front for National Construction, Lao Women's Union, and Lao Journalists' Association.

Mr. President,

In order to undertake a UPR and prepare a national report, the Lao Government has set up a National Steering Committee composed of the representatives of concerned Government agencies and institutions including mass organizations. The UPR was carried out on the basis of participatory principle. In this context, a series of consultations and workshops had been conducted and involved all stakeholders such as politicians, media, social and civil servants, academia, religious practitioners, social organizations namely Lao Bar Association, Lao Journalists' Association, Lao Disabled People's Association, Lao Red Cross Society, as well as the representatives of UN agencies and other international organizations including international non-governmental organizations. The Lao PDR also attended a number of international and regional seminars on UPR with a view to learning and sharing experience with the international community. In this context, let me take this opportunity to express our appreciation to the Geneva-based Center for Humanitarian Dialogue and the Regional Office of the High Commissioner for Human Rights for their support and cooperation in the preparation process for our UPR.

The National Report of the Lao PDR under Universal Periodic Review has already been submitted to the Council and circulated among member states. It provides an extensive account on the development of human rights in the country, particularly in the context of the Universal Declaration of Human Rights. We would like to express our thanks to those countries that have communicated to us advanced written questions and comments, to which we have already responded. Nevertheless, I would like to highlight some of the important areas and address the questions and concerns expressed by member states.

Mr. President,

Almost over a century, the Lao multi-ethnic people had been under the colonialism and foreign aggression; their fundamental rights including human rights had been violated and deprived. The remnant of foreign aggression has continued to impact on the livelihood of the Lao innocent people. It was only after the Lao People's Democratic Republic had been established in 1975 that the Lao multi-ethnic people were liberated and their fundamental human rights have gradually been restored and protected. The fundamental human rights of

the Lao multi-ethnic people are now enshrined in the Constitution of the Lao PDR, which provides political, civil, economic, social and cultural rights to all Lao citizens without distinction as to sex, social status, education, religion, ethnicity or any other ground. In addition, these rights are also protected by various national laws and legislations that have been adopted over the past three decades since the establishment of the Lao PDR.

The Lao Government is striving towards a state governed by the rule of laws and promotion of human rights. It pursues a human rights policy that is rooted in the people's morals, the country's history, culture and national development. The struggle for national liberation and independence and national development, the well-being and prosperity of the Lao multi-ethnic people as well as their inherent human dignity and inalienable rights and freedoms have always been the core of the Lao Government's human right policy.

Mr. President,

In order to ensure the prosperity and well-being of the Lao multi-ethnic people, the Lao Government has embarked on various socio-economic development strategies and plans such as an introduction of the New Economic Mechanism that opened up the national economy since 1986. A series of concrete development strategies and plans were adopted with a view to improving the living standard and well-being of the Lao people. As a result, a number of achievements have been recorded, for instance, the economic growth rate averages at 7% annually; per capita income has now reached \$905 in 2009, compared to less than \$200 in the 1970s. Poverty has decreased from 49% in 1990 to about 25% in 2009. In social sector, progress has also been made, for example, school enrolment rate reached 91.6 %; literacy rate of people aged above 15 is 77.09 %; under five child mortality rate has dropped to 98 per 1,000 live births; infant mortality rate has decreased to 70 per 1,000 births. Maternal mortality rate has decreased to 405 deaths per 100,000 births; and life expectancy has risen to over 60 years compared to about 50 years in 1995.

In parallel with socio-economic development, the Lao Government has exerted its greater effort to improve environment conducive to the promotion of human rights and democracy. To this end, the Government has adopted a Legal Sector Master Plan which sets out a vision to build a state ruled by law by 2020. A reform in the governance sector is considered as one of the top priorities to ensure a transparent, accountable and participatory system in providing better public services to the people. Today, the Lao multi-ethnic people have increasingly enjoyed their rights and freedoms and are equal before the law and the court, a judicial independence has been strengthened to ensure a fair trial, and the capacity of judges, prosecutors, lawyers and police officers as well as Lao Bar Association have been enhanced.

Mr. President,

The Lao Government has also undertaken a strong action to promote and protect human rights of the vulnerable and the minor. To protect the rights of women and children and in addition to the implementation of CEDAW and CRC, the Government has adopted Laws on the Development and Protection of Women and Law on the Protection of the Rights and Interests of Children. As a result of the Government's effort, gender equality and the advancement of women in the political, social and cultural life has been enhanced; now women account for 25,2% of the National Assembly deputies. An increasing number of women hold high-ranking positions in the government, including the posts of minister, vice-minister, departmental chiefs, etc. At the local levels, there are many women who are provincial vice-governors, district chiefs, deputy district chiefs, heads and deputy heads of provincial and district departments and offices. Women are also among the elected village heads and deputy village heads. The Government is determined to further increase the

proportion of women working in the public and private sectors and this is being implemented through gender mainstreaming in all fields at the country level and at the local levels.

Mr. President,

The Lao Government considers international cooperation in the area of human rights as one of our international commitments. In this regard, the Lao PDR has already acceded to a number of human rights related international instruments including the six core human rights conventions and two optional protocols. In addition, the country is also a party to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and signatory to the Convention on the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, making it one of the few countries in the region to sign this core human rights treaty. These international instruments have gradually been translated into the Lao national laws and concrete measures. Furthermore, the Lao PDR has played an active role in the ASEAN Inter-Governmental Commission on Human Rights, engaged in a bilateral exchange of lessons, experience and good practices in the promotion and protection of human rights through the human rights dialogues with Sweden, Australia and the European Union.

The recent visit to the Lao PDR by Ms. Asma Jahangir, the UN Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief, has also reflected the Government's sincerity to work with the international community in addressing human rights related concerns. We appreciate the Special Rapporteur for a positive assessment and constructive recommendations on how to proceed further in this regard. I can assure that the Lao PDR would take appropriate measures to ensure that no incidence infringing upon this fundamental freedom is tolerated in the Lao PDR as religious freedom is guaranteed in the Constitution and the Prime Minister's Decree on religious activities, whereby, all Lao citizens have the rights to believe or not to believe in any religion; all religions are equal before the law and receive the protection of the law on an equal footing.

Mr. President,

Let me now address some of the more specific aspects of human rights issue that member states have raised.

Firstly, I would like to stress that, torture has long been outlawed in the Lao PDR. Acts of torture, illegal measures and maltreatment in relation to suspects and prisoners are considered criminal offences. The Law on Criminal Procedure does not allow anyone in any circumstances to conduct a torture or other inhumane treatment to prisoners. The Government has undertaken measures to improve prison conditions and ensure that all inmates regardless of their backgrounds including religion or ethnicity are humanely treated. To this end, a series of trainings on the UN minimum standards for prison management and on treatment of offenders have been organized for prison officers and other related personnel. Furthermore, the Lao PDR will soon consider signing the Convention Against Torture and Other Cruel Inhuman or Degrading Treatment or Punishment.

Secondly, as regard the death penalty, I would like to emphasize that it is intended to deter the most extreme and serious crimes, particularly drugs trafficking. Although death penalty is still in existence in the Lao legal system, no case of death sentence has ever been executed. Furthermore, death penalty is not applicable to a minor and a pregnant woman. A person condemned to death has the right to appeal for a commuted sentence, and for being pardoned on special national occasions. The country has upheld a moratorium on executions

already for many years and with a new development, the Lao Government will consider revising the Penal Law in the coming years.

Thirdly, Freedom of expression, assembly and association are guaranteed by the Constitution and laws. The Constitution stipulates that Lao citizens have the rights and freedoms of speech, press and assembly; and have the right to form associations and to stage demonstrations which are not contrary to the laws. The Law on Media, Law on Trade Unions and Decree on Associations have been adopted recently. These legal instruments together with the already existing constitutional and legal provisions are the firm basis for the people to enjoy these fundamental freedoms for all, violations of which are sanctioned as criminal offences in the Penal Law. The Lao Government recognizes that media plays a crucial role in promoting and protecting human rights. To date, private media including printing press, Radio and TV has significantly increased. High speed internet access and internet café/shops are available in most of major cities and towns and even in the rural areas internet access is also available and affordable without any restriction. Live radio and TV broadcasting of National Assembly debates is organized as well as a telephone hotline is available to allow the general public to voice their concerns and complaints to the deputies.

Mr. President,

The Lao PDR is a multi-ethnic nation consisted of 49 ethnic groups living together in peace and harmony. The Constitution and the national laws as well as all Government policies encourage solidarity among all ethnic groups and strongly condemn any ethnic discrimination. The Lao Government upholds the policy of equal treatment to all ethnic groups including Lao Hmongs. Therefore, ensuring the safety and well-being of the Lao Hmongs who find themselves at risk anywhere is the duty and obligation of the Lao Government. In this regard, I would like to reiterate that all Lao Hmongs who found themselves illegal immigrants in Thailand have been safely welcomed back and resettled in the development areas and reunited with their families and relatives in the Lao PDR. These Lao Hmong people were the victims of human trafficking and economic hardship. They are at home country, they all enjoy the rights to freedom and movement within the country and to leave and return back home according to the procedures set forth in the law.

Mr. President,

While we have recorded a significant progress and achievements in advancing human right in the Lao PDR, we do recognize the constraints and challenges that we need to address for instance, limited public awareness about the laws, regulations and State's policies among the people, mostly those living in the mountainous and remote areas; legal system is still young and the implementation and enforcement of the law is inefficient.

Against this backdrop, the Lao Government has identified a number of national priorities to better promote and protect human rights of our people. The Lao Government, among others, will continue its efforts to achieve the country's poverty alleviation goals. Through continued reform of public administration as well as the legal system, the Lao PDR will enhance its efforts and further strengthen its capacity to effectively implement domestic laws, gradually build a state governed by the rule of law where human rights are fully guaranteed. Furthermore, the Lao PDR will continue to improve its judicial system to effectively ensure human rights and serve the legitimate interests of all Lao multi-ethnic people.

On this note, I wish the review session a success and we look forward to your constructive engagement and contribution to our UPR.
Thank you for your kind attention.

**List of recommendations under the Universal Periodic Review (UPR)
for the Lao PDR**

No.	Recommendations	Support	Support: already implemented or in the process of implementation	Support in part	Not support
International conventions, human rights conventions reporting obligations, cooperation with UN Special Procedures (Special Rapporteurs)					
1	Continue its recent efforts in the area of the ratification of important human rights conventions, and ratify the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance and accede to the Convention against Torture (France);	✓			
2	Sign and ratify the Convention against Torture (Italy, Spain); ratify the Convention against Torture (Denmark, Switzerland); ratify the Convention against Torture in a timely fashion (Japan); sign and ratify the Convention against Torture as soon as possible and implement its provisions (United Kingdom); become a party to the Convention against Torture (Canada);	✓			
3	Ratify the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance (Spain);	✓			
4	Consider acceding to the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families (Egypt);	✓			
5	Review periodically its reservations to the ICCPR, as recommended by the Human Rights Committee in its general comment 24 (Brazil);	✓			
6	Harmonize national legislation with the international obligations under the respective conventions (Germany);	✓			

7	Continue its efforts to ensure that the provisions of international human rights conventions to which it is a party are incorporated into domestic law (Thailand);	✓			
8	Pursue the adoption of the draft law on the rights of persons with disabilities in accordance with its international obligations, particularly under the International Convention on the Rights of Persons with Disabilities, ratified in 2009 (Qatar);	✓			
9	Enhance the level of cooperation with treaty bodies and special procedures mandate holders, which implies submitting overdue national reports, such as in the case of CERD and CESCR, and give consideration to responding to questionnaires and requests for visits of the mandate holders (Hungary);	✓			
10	Continue to cultivate its cooperation and interaction with the human rights mechanisms in seeking the support and technical assistance that will enable the Lao People's Democratic Republic to develop and implement its policies consistently and effectively (Indonesia);	✓			
11	Follow up on the recommendations addressed to it by the treaty bodies and special procedures (Canada);	✓			
12	Seek the assistance of the Special Rapporteur on adequate housing to mitigate the problem of the lack of adequate land and assistance to the rural population (Spain);	✓			
13	Take measures to guarantee effective access for women victims of gender based violence to justice, redress and protection (Brazil); heed the advice of CEDAW by adopting comprehensive measures to address all forms of violence against women and girls, in accordance with CEDAW general recommendation 19 (Hungary);	✓			
Anti-human trafficking					
14	Adopt and implement efficient measures to combat the persistence of trafficking and sexual exploitation (Slovakia);	✓			
15	Continue efforts to curb trafficking, in cooperation with neighbouring countries, non-governmental organizations and the United Nations, including by developing safe channels of labour migration and by strengthening law enforcement, policing and awareness-raising activities (New Zealand);	✓			
16	Adopt and implement a comprehensive national action plan for combating	✓			

	trafficking, and improve the implementation of the 2005 memorandum of understanding with Thailand on trafficking, especially along the border areas (Slovenia); examine the possibility of drafting and adopting a special law to combat trafficking in persons (Belarus);				
Gender, women and children					
17	Continue to strive for the inclusion of a gender perspective in all of its development plans and programmes, with positive measures to achieve the effective promotion and protection of the rights of women (Bolivarian Republic of Venezuela) ; pay special attention to the promotion of the rights of women and girls by adding a gender perspective to all national strategies and action plans, including development projects (Kazakhstan); incorporate gender policies in all development plans and projects (Belarus);	✓			
18	Continue to strengthen its efforts to ensure equal access for girls and women to all levels of education, including by taking concrete steps to overcome obstacles for girls' and women's access to, and completion of, education in rural areas (Norway);	✓			
19	Undertake measures to assist and protect the most vulnerable social groups (Kyrgyzstan); strengthen programmes to promote and protect the human rights of vulnerable groups, such as women and children in rural areas, and persons with disabilities (Philippines); continue efforts undertaken to promote the rights of women and children, particularly in areas such as education, safety and health (Islamic Republic of Iran);	✓			
20	Strengthen its efforts to combat all forms of exploitation of children in line with the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography (Netherlands);	✓			
Ethnics					
21	Continue its policies and efforts to enhance the solidarity and equality among its multi-ethnic population (Pakistan);	✓			
22	Issue travel and identification documents to all Lao Hmong returnees in a timely manner, and guarantee freedom of movement (Australia);	✓			
23	Continue reform programmes with the support of the international	✓			

	community, as reflected in the Government's Development Strategies Plan and Policies, in its efforts to further advance human rights and improve the well-being of its people (Cambodia);				
Governance - Public Administration, Law enforcement					
24	Expedite reform of governance, public administration and the legal system aimed at deepening and broadening democratic norms, principles and standards (Malaysia);	✓			
25	Continue efforts on public administrative reforms (Viet Nam);	✓			
26	Continue efforts to further strengthen its capacity to effectively implement domestic laws (Democratic People's Republic of Korea);	✓			
27	Pursue efforts to promote a culture of law and transform Lao society into a society ruled by equity and justice (Libyan Arab Jamahiriya);	✓			
Justice and public security					
28	Focus efforts on successfully achieving improvements in the judicial system (Belarus);	✓			
29	Provide human rights training to judges, police officers, prison guards and all law enforcement officers (Brazil);	✓			
30	Increase efforts to provide human rights education to everyone involved in the judicial process, particularly people working in prisons (Japan);	✓			
31	Intensify training for its police and other enforcement authorities to improve capacities in dealing with the problem of gender violence and trafficking in women and girls (Malaysia);	✓			
32	Continue its effective policies to combat organized crime (Kyrgyzstan);	✓			
33	Strengthen its legal complaints system to ensure that women have effective access to justice (Finland);	✓			
34	Include a definition for discrimination in the Constitution or other legislation (Germany);	✓			
35	Widen the definition of rape in its Penal Code to include any sexual relations without the woman's consent, and remove the exception for marital rape (Slovenia);	✓			

Development, poverty reduction, education and public health					
36	Continue efforts to eradicate poverty and ensure sustainable development (Russian Federation); continue efforts to eradicate poverty (Belarus); continue efforts to alleviate poverty as a means to enhance the lives and well-being of the people (Thailand); continue efforts to achieve the country's poverty alleviation goals (Pakistan); continue efforts towards achieving the poverty alleviation goals, and implement strategic plans and programmes related to poverty alleviation, including the national strategy for growth and the realization of the development goals (Libyan Arab Jamahiriya); continue efforts to achieve the country's poverty alleviation goals (Tajikistan);	✓			
37	Continue the implementation of existing programmes and projects to enhance various socio-economic rights with a view to achieving the Millennium Development Goals (Islamic Republic of Iran); continue the steadfast implementation of its national development strategies and plans aimed at poverty alleviation (Philippines); continue to support the implementation of the socioeconomic development plan aimed at the eradication of poverty in the country (Cuba);	✓			
38	Continue to take active measures to develop remote mountainous areas in order to reduce the gap between mountainous regions and urban regions (China); enhance efforts to build and improve infrastructure in rural areas (Pakistan);	✓			
39	Continue its fight against poverty and in particular against malnutrition in rural areas and, to that end, identify its needs in terms of technical and financial assistance, and consider requesting the aid of United Nations agencies and programmes competent in this area (Algeria);	✓			
40	Continue efforts to provide basic health and education services for vulnerable segments of its population, and continue its commitment to a people-oriented development policy by tackling poverty-related issues through investment in social infrastructure and by addressing the probable shortcomings in this regard (Myanmar);	✓			
41	Further strengthen measures to promote health care, the quality of education and job creation for the people living in rural and remote areas (Viet Nam);	✓			

42	Continue the implementation of ongoing policies and programmes to guarantee access for the entire population to health services and quality education (Cuba);	✓			
43	Undertake the efforts necessary to increase the budget for social programmes, particularly regarding education and adequate food (Mexico);	✓			
44	Continue the implementation of the national health care programme (Tajikistan);	✓			
45	Continue to strengthen efforts to reduce maternal and infant mortality, including by developing the midwifery workforce and making the services of skilled birth attendants available, accessible and, where necessary, free of charge (Norway);	✓			
46	Take further action to further reduce the high rate of maternal and infant mortality and provide full access to health care and health education by women, and address problems relating to poverty, hard work and illiteracy (Kazakhstan);	✓			
47	Provide vaccination to all segments of society, especially women and children, in order to reduce mortality rates and raise life expectancy (Libyan Arab Jamahiriya);	✓			
48	Increase the budget for health so as to strengthen primary care, in particular in rural areas, including sexual education, and ensure that programmes for family planning and awareness duly take into account the traditions and physical obstacles faced by women in rural areas (Luxembourg).	✓			
49	Continue to improve the quality of education and further increase access to education for the Lao multi-ethnic people (Democratic People's Republic of Korea); improve the quality of education and increase access to education (Tajikistan); continue its commendable efforts with a view to improving access to education for its citizens (Algeria);	✓			
50	Continue its current reform programme in the education system to provide a better education for its people throughout the country, particularly in rural areas (Islamic Republic of Iran); further pursue efforts to develop education, particularly in rural areas of the country (Kyrgyzstan);	✓			
51	Undertake more effective measures to ensure the accessibility of crucial public services, such as education and healthcare, to the general population, particularly those living in rural areas (Malaysia);	✓			

52	Continue to increase investment in education to endeavour to raise the level of education for the whole nation in order to meet the requirements for social and economic development (China);	✓			
53	Continue activities to increase access for children to education, promote maternal and infant health, and eradicate trafficking in persons (Belarus);	✓			
54	Seek to introduce human rights sensitization in school and university curriculums (Qatar);	✓			
International cooperation					
55	Enhance cooperation at the regional and international levels with relevant stakeholders with a view to achieving relevant Millennium Development Goals, related to poverty eradication, nutrition, sanitation and environmental sustainability (Malaysia);	✓			
56	Seek further technical assistance from relevant international organizations to ensure continual success on the path towards achieving human rights and equal access to education, health, employment and livelihood for all (Maldives);	✓			
57	Seek the technical assistance of the international community, in light of the present stage of development in Laos, in order to provide it with needed assistance in strengthening the capacity of its national mechanisms responsible for preparing periodic reports for treaty bodies, and in training its law enforcement officials, judges and police officers in the area of human rights (Egypt);	✓			
58	Further enhance and strengthen the work of the ASEAN Intergovernmental Human Rights Commission to effectively promote and protect the human rights and fundamental freedoms of the peoples of ASEAN (Indonesia);	✓			
59	Involve civil society, including human rights non-governmental organizations, in the follow-up to this review (United Kingdom).	✓			
Religion					
60	Adopt adequate measures to protect freedom of religion or belief with a view to ensuring for all the full enjoyment of the right to practice one's religion (Italy); ensure the right to practice religion freely without discrimination and in accordance with international human rights standards (Netherlands);	✓			
61	Implement measures, including through legislation, to protect all citizens from discrimination due to their religious beliefs; and prosecute those involved in the	✓			

	persecution of religious groups (New Zealand);				
62	Implement all recommendations made by the Special Rapporteur on Freedom of Religion in order to remedy the situation described in her most recent report, which noted the persistence of discriminatory legal provisions and practices, which run counter to freedom of religion (France);	✓			
63	Reform decree No. 92 such that it guarantees the rights to freedom of religion and belief, opinion and expression as set out in the ICCPR, and take steps to improve the awareness of State officials of their duty to protect these rights (United Kingdom);	✓			
64	Ensure that relevant authorities, particularly at the local and district levels, are aware of their duty to protect individuals' right to freedom of religion (Australia);	✓			
Freedom of expression and political participation					
65	Fully implement legal provisions protecting freedom of speech in accordance with the ICCPR (Canada);	✓			
66	Comply fully with article 25 of the ICCPR, relating to the right to political participation (Mexico);	✓			
Media					
67	Amend further its Law on the Media, the Law on Publication and other related regulations to comply with international human rights standards (Slovakia);	✓			
68	Review domestic legislation on the media in order to bring it into line with article 19 of the ICCPR (Italy);	✓			
69	Strengthen its commitment to ensuring that the fundamental rights of minorities are better respected (Switzerland);		✓		
70	Allow privately owned media outlets to be established (New Zealand);		✓		
71	Remove all Internet monitoring and control facilities restricting the use of the Internet (Netherlands).		✓		
International conventions					
72	Ratify/accede to the Rome Statute of the ICC (Canada, France, Luxembourg);			✓	
73	Become a party to the Ottawa Convention on Landmines (Canada);			✓	

74	Further harmonize its national legislation with the international obligations of Laos under the respective conventions, and accede to instruments allowing for individual complaints (Finland);			✓	
National Human Rights Action Plan					
75	Develop a national human rights plan of action to improve awareness of the conventions to which the Lao People's Democratic Republic is a party, and encourage civil society engagement on human rights issues (Germany);			✓	
Anti-human trafficking Action Plan					
76	Adopt and implement a national action plan to combat trafficking in persons, emphasizing the protection of indigenous women and migrants (Mexico);			✓	
Ethnics					
77	Consider the greater participation and incorporation of indigenous peoples in governmental decisions, and ensure that the Hmong are integrated into society on an equal footing with other citizens (Denmark);			✓	
78	Ensure equitable treatment of all groups in society and, as a first step, invite the Independent Expert on Minority Issues to undertake a country visit (New Zealand);			✓	
79	Adopt and implement the measures necessary to grant the Hmong the same rights and freedoms as the other members of the Lao population in accordance with international human rights standards, including through genuine engagement with the international community on the issue (Slovakia);			✓	
80	Recognize the rights of persons belonging to minorities and indigenous peoples as set out in international law, regardless of the names given to such groups in domestic law (Hungary);			✓	
81	Take all measures necessary to find a lasting solution to the situation of the repatriated Hmong, notably by settling the question of the legal status of persons concerned and granting refugee status to those to whom the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) has accorded the status of "person of concern", in full cooperation with UNHCR, and allowing the delivery of international assistance for resettlement, as proposed by certain States (France);			✓	

82	Allow international humanitarian organizations, including UNHCR and the diplomatic community, unfettered access to Hmong returnees, and further ensure that the Hmong people repatriated from Thailand are treated in accordance with international law, including the 158 eligible for third-country resettlement (United Kingdom); allow the international community meaningful and confidential access to Lao Hmong returnees from Thailand (New Zealand); ensure independent access for UNHCR and other international humanitarian agencies to all Lao Hmong returnees from Thailand to Lao, including in Phonekham, and assess their well-being (Australia); allow meaningful and confidential access for international groups to persons returned to the Lao People's Democratic Republic from Thailand (Canada);			✓	
83	Fulfill its obligation under article 12 of the ICCPR by allowing the Lao Hmong refugees who have received third-country invitations to migrate to these countries if they wish to do so, and provide the means for them to do so (Netherlands);			✓	
Public security (Prison)					
84	Conduct more human rights training programmes for law enforcement and judicial officials; allow access for independent international observers, especially to the penitentiary and detention centres; and offer more guarantees of independence to the judicial power, in accordance with article 14 of the ICCPR (Spain);			✓	
85	Take effective measures, assigning adequate resources, to ensure respect for international standards, notably concerning the food, health and sanitation of persons deprived of their liberty, and accept the assistance and cooperation of international actors such as the ICRC (Switzerland);			✓	
Human rights reporting of the media and civil society organizations					
86	Allow media and civil society organizations to undertake education, advocacy, monitoring and reporting on human rights issues (Australia);			✓	
87	Consider establishing a national human rights institution in accordance with the Paris Principles (Egypt);				✓
88	Establish an independent national human rights institution, in conformity with the				✓

	Paris Principles (Germany); establish a national human rights institution in accordance with the Paris Principles (Canada);				
89	Free those persons who were detained owing to their participation in peaceful demonstrations, and in particular the student leaders who were arrested in 1999 (Belgium).				✓
90	Ratify the two optional protocols to the ICCPR (Canada, Luxembourg, Spain);				✓ *
91	Accede to and ratify the Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, aimed at the abolition of the death penalty (Australia, Slovenia);				✓
92	Ratify the Second Optional Protocol of the ICCPR, and formally establish a moratorium on the use of the death penalty with a view to its abolition (Italy);				✓
93	Adopt measures to legally abolish the death penalty (Germany);				✓
94	Broaden the current de facto moratorium on the death penalty so as to abolish it in all cases, including serious crimes, and sign and ratify the Second Optional Protocol to the ICCPR (Spain);				✓
95	Impose an immediate de jure moratorium on executions, with a view to the complete abolition of the death penalty for all crimes (Belgium);				✓
96	Commute without delay death sentences to prison terms, and definitively abolish capital punishment in all circumstances (France); abolish the death penalty, which is still in effect despite the de facto moratorium on capital punishment (Finland);				✓
97	Sign and ratify the Optional Protocol to the Convention against Torture (Switzerland, Spain);				✓
98	Ratify the Optional Protocol to CEDAW (Canada, Spain);				✓
99	Sign and ratify the Optional Protocol to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Spain);				✓
100	Ratify the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees (Switzerland);				✓
101	Consider issuing a standing invitation to special procedures (Brazil); consider extending an open invitation to the special procedures (Armenia);				✓

102	Extend an open and standing invitation to all special procedures (Spain); issue a standing invitation to the special procedures (Canada);				✓
103	Invite the Special Rapporteur on human rights defenders to visit the country in the near future (Norway);				✓
104	End all restrictions on the right to practice one's religion of choice without discrimination (Denmark);				✓
105	Lift existing restrictions on freedom of expression, and guarantee the free activity of civil society and human rights organizations (France);				✓
106	Revoke laws that allow for the suppression of the rights to freedom of assembly and expression (New Zealand);				✓
107	Deepen dialogue with UNHCR regarding the situation of individuals belonging to the Hmong minority returned from third countries (Brazil);				✓

